

SlavVaria

FÜZETEK

**OROSZ-MAGYAR
MAGYAR-OROSZ
NYELVÉSZETI TERMINOLÓGIAI SZÓTÁR**

Kovács Ekaterina
Povarnyicina Marina
Pozsgai István

PTE BTK Szlavisztika Intézet

SlavVaria

FÜZETEK

I. kötet

SlavVaria FÜZETEK

I. kötet

Szerkesztette
Povarnyicina Marina

Pécs
2023

SlavVaria

FÜZETEK

A Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar
Szlavisztika Intézetének
sorozata

ISSN 3004-0310 (Online)
ISSN 3004-0302 (Print)

**OROSZ–MAGYAR
MAGYAR–OROSZ
NYELVÉSZETI TERMINOLÓGIAI
SZÓTÁR**

**РУССКО–ВЕНГЕРСКИЙ
ВЕНГЕРСКО–РУССКИЙ
СЛОВАРЬ
ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ
ТЕРМИНОВ**

Kovács Ekaterina
Povarnyicina Marina
Pozsgai István

Lektorálta

Jászay László
Bibok Károly

© Kovács Ekaterina, Povarnyicina Marina, Pozsgai István

ISBN 978-963-626-178-8 (Online)

ISBN 978-963-626-177-1 (Print)

DOI: 10.15170/SVF.1-2023

Előszó

A modern nyelvészet fejlődése együtt jár a különböző tudományterületek eredményeinek a nyelvtudományba történő integrálásával, és ez maga után vonja a terminológia nagymértékű fejlődését is. Az *Orosz–magyar – magyar–orosz nyelvészeti terminológiai szótár* összeállítása során azt a feladatot tűztük ki magunk elé, hogy a felsőoktatás számára készítendő szótár felölelje a leggyakrabban előforduló modern nyelvészeti terminusokat. A szótár elsősorban alap- vagy mesterképzésben tanuló, orosz szakos magyar anyanyelvű egyetemi hallgatók részére készült. A szótár arra hivatott, hogy elősegítse mind az orosz, mind a magyar tudományos metanyelv elsajátítását, valamint segítséget nyújtson nyelvészeti kutatások folytatásához és nyelvészeti témájú szakdolgozatok, diplomamunkák megírásához. Az információkeresés során a terminusok kulcsszóként funkcionálhatnak, ami megkönnyíti a szükséges adatokhoz történő hozzáférést mind az interneten, mind az egyéb információs rendszerekben.

Az egyetemi hallgatókon kívül a szótárt haszonnal forgathatják a tanárok, fordítók és tolmácsok is, valamint mindazok, akik az orosz nyelvet tanulják, illetve az orosz nyelvet használják.

A szótár a nyelvtudomány következő területeinek terminológiáját tartalmazza: általános nyelvészet, fonetika és fonológia, morfémiika és szóképzés, morfológia, lexikológia és lexikográfia, szintaxis, stilisztika, fordítástudomány, interkulturális kommunikáció, kognitív nyelvészet, korpusznyelvészet, orosz nyelvtörténet, helyesírás és központosítás.

A szótár összeállítása során nagymértékben támaszkodtunk Salga Attila *Orosz–magyar nyelvészeti terminológiai szótárára* (Budapest: Tankönyvkiadó, 1975) és a Bibok Károly szerkesztésében készült *Nyolcnyelvű nyelvészeti*

szótárra (Szeged: JATEPress, 2020), továbbá figyelembe vettük az orosz és magyar nyelvészek legújabb munkáit is.

A szótár kétnyelvű, és két részből áll: orosz–magyar és magyar–orosz részből. A szótárat mellékletekkel is elláttuk, amelyekben feltüntettük a nyelvészeti szakirodalomban használt orosz nyelvű rövidítések jegyzékét és magyar nyelv eseteit az orosz megfelelőikkel együtt.

A szótár 864 orosz és 1133 magyar nyelvű szócikket tartalmaz. A terminusok bemutatásánál ügyeltünk arra, hogy figyelembe vegyük a szinonímiai, poliszémiai és homonímiai kapcsolatokat is. A szócikkekben a terminusokat (lehetőség szerint) terminus értékű szószerkezetekben is feltüntettük, amelyek segítségével használatukat és fogalmi körüket kívántuk bemutatni.

Köszönetünket fejezzük ki a szótár lektorainak, Jászay Lászlónak és Bibok Károlynak értékes észrevételeikért és hasznos tanácsaikért.

Предисловие

Современное развитие лингвистики, включающее в себя интеграцию опыта различных наук, предопределяет интенсивное развитие терминологии. *Русско-венгерский – венгерско-русский словарь лингвистических терминов* ставит своей задачей отражение наиболее распространенной современной лингвистической терминологии с целью использования ее в учебных целях. Основным адресатом Словаря являются венгерские студенты, изучающие русский язык в объеме программ бакалавриата и магистратуры. Словарь призван помочь студентам в освоении метаязыка науки на русском и венгерском языках, проведении лингвистических исследований и написании выпускных квалификационных работ. При поиске информации термины способны выполнять функцию ключевых слов, что облегчает доступ к необходимым сведениям в интернет-ресурсах и других информационных системах.

Помимо студентов, Словарь может быть полезен учителям, переводчикам и всем тем, кто изучает русский язык или работает с ним.

Содержание Словаря включает термины следующих лингвистических наук: общего языкознания, фонетики и фонологии, морфемики и словообразования, морфологии, лексикологии и лексикографии, синтаксиса, стилистики, переводоведения, межкультурной коммуникации, когнитивной и корпусной лингвистики, истории русского языка, орфографии и пунктуации.

В основу составления Словаря были положены Учебный толковый лингвистический словарь Аттилы Шалги (Budapest: Tankönyvkiadó, 1975) и Восьмиязычный лингвистический терминологический словарь под редакцией Кароя Бибока (Szeged: JATEPress, 2020), а также современные труды русских и венгерских ученых.

Словарь является двуязычным переводным словарем и содержит две основные части – русско-венгерскую и венгерско-русскую. В состав Словаря также входят приложения, которые включают в себя список условных сокращений, принятых в лингвистической литературе на русском языке, перечень венгерских падежей с указанием их значений.

Словарь включает в себя 864 словарные статьи на русском языке и 1133 – на венгерском. Термины представлены в Словаре с учетом отношений синонимии, полисемии и омонимии. В рамках словарной статьи термины (по возможности) включаются в терминологические сочетания в качестве примеров их употребления и демонстрации круга понятий.

Авторы выражают благодарность рецензентам Словаря Л. Ясаи и К. Бибоку за ценные замечания и рекомендации.

A szótárban használt rövidítések
Условные сокращения

<i>ált.</i>	<i>általában</i>	<i>обычно</i>
<i>anat.</i>	<i>anatómia</i>	<i>анатомия</i>
<i>areális nyelv.</i>	<i>areális nyelvészet</i>	<i>ареальная лингвистика</i>
<i>bef.</i>	<i>befejezett</i>	<i>совершенный вид</i>
<i>foly.</i>	<i> folyamatos</i>	<i>несовершенный вид</i>
<i>fordítástud.</i>	<i>fordítástudomány</i>	<i>переводоведение</i>
<i>frazeológ.</i>	<i>frazeológia</i>	<i>фразеология</i>
<i>h</i>	<i>hímnem</i>	<i>мужской род</i>
<i>infin.</i>	<i>infinitivusz</i>	<i>инфинитив</i>
<i>kognitív nyelv.</i>	<i>kognitív nyelvészet</i>	<i>когнитивная лингвистика</i>
<i>korpusznyelv.</i>	<i>korpusznyelvészet</i>	<i>корпусная лингвистика</i>
<i>ld.</i>	<i>lásd</i>	<i>смотри</i>
<i>ld. még</i>	<i>lásd még</i>	<i>смотри также</i>
<i>mn.</i>	<i>melléknév</i>	<i>прилагательное</i>
<i>n</i>	<i>nőnem</i>	<i>женский род</i>
<i>n. rag.</i>	<i>nem ragozható</i>	<i>несклоняемое</i>
<i>nyelv.</i>	<i>nyelvészet</i>	<i>лингвистика</i>
<i>s</i>	<i>semlegesnem</i>	<i>средний род</i>
<i>szem.</i>	<i>személy</i>	<i>лицо</i>
<i>szociolingv.</i>	<i>szociolingvisztika</i>	<i>социоллингвистика</i>
<i>tbsz.</i>	<i>többes szám</i>	<i>множественное число</i>
<i>tört. nyelv.</i>	<i>történeti nyelvtan</i>	<i>историческая грамматика</i>

**OROSZ–MAGYAR
NYELVÉSZETI TERMINOLÓGIAI
SZÓTÁR**

**РУССКО–ВЕНГЕРСКИЙ
СЛОВАРЬ
ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ
ТЕРМИНОВ**

Tájékoztató a szótár használatához

A szótár anyaga

A szótár a leggyakrabban előforduló nyelvészeti szakkifejezéseket tartalmazza, felölelve az egyetemi orosz nyelvoktatásban (az alap- és mesterképzésben) használt nyelvészeti terminológia teljes egészét.

A szótár nem közli a melléknevek középfokát; a melléknévi igeneveket (a melléknévként vagy főnévként használt melléknévi igenevek kivételével); a határozói igeneveket; az igéből képzett főneveket, ha azok csak folyamatot fejeznek ki; az olyan kicsinyítő és nagyító jelentésű főneveket, amelyek nem rendelkeznek más jelentéssel, mint amit a suffixummal történő képzés során nyertek; valamint a nőnemű személyeket jelentő főneveket, ha azokat az említett főneveknek megfeleltethető hímnemű főnevekből képezték.

Mivel a szótár elsősorban magyar anyanyelvű orosz szakos hallgatók számára készült, a szócikkekben minden grammatikai információ magyarul van megadva. Emiatt a szótár mellékletében megadtuk a nyelvészeti szakirodalomban használt orosz nyelvű rövidítések jegyzékét, továbbá a magyar nyelv eseteinek orosz nyelvű elnevezéseit is.

A szótár felépítése

A szavakat ábécésorrendben, önálló szócikkekként adtuk meg. Ettől az alapelvtől a következő esetekben térünk el:

1. A visszaható igék a cselekvő párjuknál, kis fekete korong alakú jel (•) után találhatóak:

склоня́ть (~ю, ~ешь) *foly. ragoz (névszókról)* • ~ся *gyak.3. sz. ragozódik (névszókról)*

2. A főnévvé vált melléknevek a melléknév egyik jelentésében kaptak helyet:

гласный 1. (~ая) *mn. : ~ый звук* magánhangzó... **2.** (~ого) *h* magánhangzó

3. A szótári anyag tematikus elrendezését csak az „Органы речи” és „Роль семантическая” szócikkekben alkalmaztuk.

4. A „Предложение” szócikket négy kisebb szócikkre bontottuk szét:

- предложение ‘mondat’
- придаточное предложение ‘mellékmondat’
- сложноподчинённое предложение ‘alárendelő összetett mondat’
- сложносочинённое предложение ‘mellérendelő összetett mondat’,

amelyek közül mindegyik az első szó ábécében elfoglalt helye szerint van feltüntetve a szótárban.

Ha egy terminusnak csak latin alakja van, akkor is a cirill ábécé szerinti sorrendben helyeztük el a szótárban:

плеоназм *h* ...

plurália tántum : существительные ~ ...

плюсквамперфект *h* ...

A homonimákat külön szócikkekben tüntettük fel, és a címszó jobb felső sarkához tett arab indexszámmal jelöltük őket:

язык¹ (~а) *h*

язык² (~а) *h anat.*

Ha két azonos jelentésű, de némileg különböző alakú szó került egymás mellé ábécérendben, akkor azok és kötőszóval összekapcsolva állnak a szócikk elején:

перифраз *h* és **перифраза** *n* ...

Ha két azonos jelentésű terminus nem közvetlenül egymás után következik az ábécésorrendben, akkor mindkét szócikk kereszthivatkozással van ellátva:

префикс *h* prefixum *ld. még приставка*

приставка *n* előképző *ld. még префикс*;
(чисто)видовая ~ igeszemléleti párt képző prefixum,

лексическая ~ lexikai előképző; **глагольная** ~ igekötő

A szótári cikk felépítése

A címszót és a szemléltető szószerkezeteket orosz nyelven, félkövér betűkkel adtuk meg. A címszó azon részét, amely a szemléltetőanyagban bemutatott szóalakok képzése során változatlan marad, két párhuzamos függőleges vonallal (||) választottuk el, és a szócikkben tildével (~) helyettesítettük. A címszó két párhuzamos függőleges vonallal történő elválasztása kizárólag grafikai fogás, és semmi köze nincsen a szó morfológiai tulajdonságaihoz. A szemléltetőanyagban a tilde az egész szót is helyettesítheti, ha annak alakja egybeesik a címszóval, vagy ha a címszó nincsen elválasztva két párhuzamos függőleges vonallal.

общение (~я) *s* kommunikáció; **ситуация** ~я beszédhelyzet

местоимение *s* névmás; **личное** ~ személyes névmás; ...

Minden álló betűvel szedett orosz szón jelölve van a hangsúly.

A címszó mellett dőlt betűvel, magyar nyelven adtuk meg a nyelvtani információkat: nem, igeszemlélet, szám, szófaji minősítés, vonzat stb. Szükség esetén a címszók vagy a jelentések mellett feltüntettük, hogy a nyelvtudomány melyik részterületéhez tartoznak:

конкорданс *h* konkordancia (*korpusznyelv.*)

Minden megjegyzést magyarul, vékony dőlt betűkkel adtunk meg.

Az orosz szavak jelentéseit félkövér arab számokkal és ponttal különítettük el:

вид *h* **1.** igeszemlélet, aspektus... **2.** fajta, alak...

A jelentésárnyalatokat pontosvesszővel választottuk szét, a szinonim lexikai jelentéseket pedig vesszővel. A

szemléltetőanyag példáit pontosvessző választja el egymástól, a példákon belüli változatokat és a példák magyar fordításában fellelhető szinonimákat pedig vessző különíti el egymástól. A szószerkezeteken belül, illetve azok magyar fordításában a szinonim variánsokat szögletes zárójelbe tettük:

ударение *n* ... **динамическое [экспираторное]** ~
dinamikus [exspiratórikus] hangsúly; ... **свободное** ~
szabad hangsúly; **связанное** ~ kötött hangsúly

A kötött szókapcsolatok és idiómák a szócikkek végén, rombusz alakú jellel (◊) elkülönítve kaptak helyet:

переводчик *h* **1.** ... **2.** ... ◊ **ложные друзья** ~а a fordító hamis barátai

A fordításokban található fakultatív (elhagyható) szavak zárójelbe kerültek, és álló betűvel vannak szedve:

увеличительный (~ая) nagyító (jelentésű)...

Azokat a helyeket, ahol a fordítás önmagában nem elegendő a szakkifejezés teljes megértéséhez, magyar nyelvű rövid értelmezéssel láttuk el. A dőlt betűkkel szedett értelmezést a magyar terminus után zárójelben tüntettük fel.

открытый (~ая) **1.** nyílt (*hangról*) ... **2.** nyílt (*szótagról*)

Ha az orosz szakszó csak bizonyos szószerkezetekben használatos, akkor a címszó után kettőspont következik, amely után fel vannak tüntetve az adott szóval alkotott szószerkezetek a magyar megfelelőikkal együtt. Ugyanezt az elvet követtük, ha ez a helyzet csak a szó egyik jelentésére korlátozódik:

вершина *n* : ~ **слога** szótagmag

Ha az orosz címszó és magyar ekvivalensének jelentései teljes mértékben egybeesnek, a címszó jelentéseit részletes szemléltetőanyag használata nélkül mutattuk be.

Utalások

Két azonos jelentésű terminus esetén csak az oktatási gyakorlatban gyakrabban használt szinonima jelentése van kidolgozva. A ritkábban használatos változatot utalással láttuk el (*ld.*):

деонимизация *n* *ld.* **апеллятивация**

A ritkábban használt terminusvariánsra vonatkozó utalást a magyar ekvivalens után helyeztük el (*ld. még*):

апеллятивация *n* köznevesülés *ld. még* **деонимизация**

Az egy alapterminus alá tartozó terminusok fel vannak tüntetve az ábécérendnek megfelelő helyen is, de el vannak látva az alapterminusra mutató utalással:

винительный (~ая) : ~ый **падэж** *ld.* **падэж 1.**

Ha a terminus jelentésének értelmezése végett célszerű a címszót egy másik (szinonim) terminussal is összevetni, akkor a jelentés megadása után egy megjegyzés következik (*ld. még*):

аргумент *h* argumentum *ld. még* **актáнт**

актáнт *h* aktáns, vonzat *ld. még* **аргумент...**

Ha az a terminus, amelyre utalást tettünk, nem önálló szócikk, hanem csak egy szélesebb körű jelentéssel rendelkező terminus szócikkének részét képezi, akkor az utaló szócikkben félkövér dőlt betűkkel emeltük ki azt a címszót, amelynél a kifejezés keresendő.

выравнивание *s* **1.** kiegyenlítődés ... *ld. még*
обобщение основ

Főnevek

A főnevek címszóként egyes számban állnak, mellettük fel van tüntetve a nyelvtani nemük is (*h, n, s*). Ha többes számú főnevet adtunk meg címszóként, mivel csak többes számú

alakjai vannak, vagy gyakrabban használják többes számban, akkor a címszót *tbisz.* jelöléssel láttuk el. Ha a szó csak egyes számban használatos, akkor pedig a *csak egysz.* jelölést alkalmaztuk.

Ha a címszó nem ragozható, akkor a *n. rag.* jelölést tüntettük fel:

клише́ *s n. rag.* közhely, nyelvi klisé

Ha az orosz főnév bizonyos esetét/eseteit vagy számát rendhagyó módon képezzük, akkor ezek az alakok zárójelben, vékony álló betűkkel vannak feltüntetve; ha pedig a formaképzésben rendszeres hangváltakozás figyelhető meg, akkor a zárójelben a címszó egyes számú birtokos esetét adtuk meg:

время (~ени)...

Melléknevek

A melléknevek címszóként hímnemben állnak, a nőnemű alakjuk zárójelben van feltüntetve.

безличный (~ая) személytelen

A főnévvé vált mellékneveknél meg van adva a nyelvtani nemük, a zárójelben pedig az egyes számú birtokos esetük.

существительное (~ого) *s* főnév; ...

Igék

Az orosz igéknek a főnévi igenevüket adtuk meg, míg a magyar igéket jelen időben, egyes szám harmadik személyben tüntettük fel. A címszó utáni zárójelben megadtuk a jelen idejű és néha a múlt idejű igealakokat is:

произносить (~шу, ~сишь) *foly.* kiejt (*kimond*)

Az igéknél jelöltük az igeszemléletet (*bef.* vagy *foly.*). A kettős szemléletű igéknél mindkét igeszemléletet feltüntettük.

A visszaható igék a cselekvő párjuknál, kis fekete korong

alakú jel (•) után vannak feltüntetve:

склоня́ть (~ю, ~ешь) *foly. ragoz (névszókról)* • **~ться**
csak 3. szem. ragozódik (*névszókról*)

A befejezett és a folyamatos szemléletű igék ábécésorrendben, külön vannak elhelyezve. A lexikai jelentésük teljes egybeesése esetén a folyamatos igét dolgoztuk ki, a befejezett igénél csak a folyamatos igére mutató utalást tüntettük fel:

произнести́ (~несу́, ~несёшь; ~нес, ~несла́) *bef. ld.*

произно́сить

произно́сится́ (~шу́, ~сишь) *foly. kiejt*

Ha az orosz és a magyar igék vonzatai eltérnek egymástól, akkor a nyelvtani információ után az orosz igéknél a *кто/что*, illetve a magyar igéknél a *vki/vmi* névmás megfelelő alakjával adtuk meg a vonzatot. Ahol az orosz tárgyeset a magyar közvetlen tárgynak felel meg, ott úgy vettük, hogy az orosz és a magyar ige vonzata megegyezik.

A melléknévi igenevek az ige alakjának tekinthetők, ezért a szótárban csak abban az esetben vettük fel őket, ha olyan jelentéssel rendelkeznek, amely az igénél hiányzik, vagy pedig melléknévvé váltak.

A fentebb ismertetetteken kívül más szófaj nem kapott a szótárban önálló szócikket.

О пользовании словарём

Состав словаря

Словарь содержит наиболее распространённые лингвистические термины, охватывающие всю терминологию университетского курса русского языка как иностранного (бакалавриата и магистратуры).

В Словаре не приводятся: степени сравнения прилагательных, причастия, не выступающие в функции прилагательных и существительных; деепричастия; отглагольные существительные, имеющие только процессное значение; уменьшительные и увеличительные существительные, не имеющие других значений, кроме тех, которые вносятся суффиксом; существительные со значением женского лица, образованные от соответствующего существительного мужского рода.

Поскольку Словарь предназначен прежде всего для венгерских студентов, изучающих русский язык, все пометы в Словаре даются на венгерском языке. Поэтому в качестве приложений к Словарю даются: список условных сокращений русского языка, принятых в лингвистической литературе, а также список падежей венгерского языка.

Структура словаря

Слова даются в виде самостоятельных статей в алфавитном порядке. От этого основного принципа есть отклонения в следующих случаях:

1. Возвратные глаголы приводятся при соответствующем невозвратном глаголе после знака • (чёрный круг):

склоня́ть (~ю, ~ешь) *foly. ragoz (névszókról)* • **~ся**
csak.3. sz. ragozódik (névszókról)

2. Субстантивированные прилагательные, сохраняющиеся в форме прилагательного, приводятся в

качестве одного из значений прилагательного:

гласный 1. (~ая) *mn.* : **~ый звук** *magánhangzó...* **2.**
(~ого) *h* *magánhangzó*

3. Тематический способ подачи материала применяется в словарных статьях «Органы речи» и «Роль семантическая».

4. Словарная статья «Предложение» разбита на 4 статьи:

- предложение
- придаточное предложение
- сложноподчинённое предложение
- сложносочинённое предложение,

каждая из которых приводится в алфавитном порядке по первому слову.

Если термин имеет только латинскую форму, он вносится в словарь в соответствии с кириллическим алфавитом:

плеоназм *h* ...

plurália tantum : существительные ~ ...

плюсквамперфект *h* ...

Омонимы даются отдельными словами и обозначаются светлыми надстрочными арабскими цифрами:

язык¹ (~а) *h*

язык² (~а) *h anat.*

Если рядом по алфавиту стоят два слова с одним значением, различающиеся по форме, то они приводятся в начале статьи через союз *és*:

перифраз *h és перифраза* *n* ...

Если же такие слова не стоят рядом, то они сопровождаются перекрёстными отсылками:

префикс *h prefixum ld. még пристávка*

пристávка *n előképző ld. még префикс;*

(чисто)видовая ~ igeszemléleti párt képző prefixum,
лексическая ~ lexikai előképző; глагольная ~ igekötő

Структура словарной статьи

Заглавное слово, иллюстративные сочетания на русском языке даются полужирным шрифтом. Та часть заглавного слова, которая не меняется при образовании его форм, приводимых в примерах, отделяется знаком || (параллельными линиями) и заменяется в статье знаком ~ (тильдой). Деление слова параллельными линиями – чисто графический приём, не учитывающий морфологических признаков слова. Тильда заменяет в примерах также всё слово, если его форма совпадает с заглавной формой или если заглавное слово не разделено параллельными линиями.

общение (~я) *s kommunikáció*; **ситуация** ~я *beszédhelyzet*
местоимение *s névmás*; **личное** ~ *személyes névmás*; ...

На всех русских словах, набранных прямым шрифтом, ставится ударение.

При заглавном слове курсивом ставятся грамматические характеристики – род, вид, число, принадлежность к части речи, управление и т. п. на венгерском языке. В необходимых случаях заглавные слова или отдельные значения слов снабжаются пометами, указывающими на область их употребления:

конкорданс *h konkordancia (korporusnyelv.)*

Все пометы приводятся на венгерском языке светлым курсивом.

Значения русских слов выделяются полужирной арабской цифрой с точкой:

вид *h 1. igeszemlélet, aspektus ... 2. fajta, alak...*

Оттенки значений выделяются точкой с запятой, лексические синонимы в значениях – запятой. Иллюстративные примеры приводятся через точку с запятой, варианты примеров приводятся через запятую, синонимические варианты перевода иллюстративных примеров приводятся через запятую. Синонимические варианты внутри словосочетаний и внутри перевода примеров даются в квадратных скобках:

ударёние *n* ... **динамическое** [экспираторное] ~
dinamikus [expiratórikus] hangsúly; ... **свободное** ~
szabad hangsúly; **связанное** ~ kötött hangsúly

Устойчивые словосочетания, идиомы даются в конце словарной статьи со знаком \diamond (ромб):

переводчик *h* **1.** ... **2.** ... \diamond **ложные друзья** ~a a fordító hamis barátai

Факультативные слова в переводах даются в скобках светлым прямым шрифтом:

увеличительный (~ая) nagyító (jelentésű)...

Когда перевода недостаточно для понимания слова, при переводе в скобках курсивом на венгерском языке даётся пояснение:

открытый (~ая) **1.** nyílt (*hangról*) ... **2.** nyílt (*szótagról*)

Если русское слово употребляется только в определённых словосочетаниях, то после заглавного слова ставится двоеточие и приводятся основные сочетания данного слова с переводами. Тот же принцип применяется, если такова ситуация с одним из его значений:

вершина *n* : ~ **слога** szótagmag

Если значения заглавного русского слова и его венгерского эквивалента полностью совпадают, то подробно значения не раскрываются.

Отсылки

При наличии двух равнозначных терминов разрабатывается только значение более употребительного в учебной практике синонима. При менее употребительном варианте даётся помета *ld.*:

деонимизация *n ld.* **апеллятивация**

Отсылка к соответствующему менее употребительному термину даётся после перевода пометкой *ld. még*

апеллятивация *n köznevesülés ld. még* **деонимизация**

Термины, представляющие собой видовые подразделения основного термина, приводятся на своем месте в алфавитном порядке, но с отсылкой к основному термину:

винительный (~ая) : ~ый падеж *ld.* **падеж 1.**

Если для уяснения значения термина целесообразно сопоставить его с другим (синонимичным) термином, то после раскрытия его значения даётся пометка *ld. még*:

аргумент *h argumentum ld. még* **актант**

актант *h aktáns, vonzat ld. még* **аргумент...**

Если термин, к которому даётся отсылка, не образует самостоятельной словарной статьи, а является частью статьи, посвященной термину более широкого семантического объёма, то в ссылочной статье жирным курсивом выделяется слово-название словарной статьи, где его следует искать.

выравнивание *s 1. kiegyenlítés ... ld. még* **обобщение**
основ

Существительные

Заглавные имена существительные даются в форме

единственного числа и снабжаются пометой грамматического рода (*h, n, s*), если приводится форма множественного числа как единственно возможная или более употребительная, ставится помета *tbsz.*, если слово употребляется только в единственном числе, ставится помета *csak egysz.*

Если заглавное слово не имеет форм падежей и числа, при нём ставится помета *n. rag.*:

клише́ *s n. rag. közhely, nyelvi klisé*

Если русское существительное имеет нерегулярные формы падежа или числа, они приводятся в скобках прямым светлым шрифтом; если при формообразовании регулярно реализуется одно чередование, то в скобках приводится форма род.п. ед.ч.:

вре́мя (~ени)...

Прилагательные

Имена прилагательные даны в форме мужского рода, в скобках указывается форма женского рода.

безли́чный (~ая) *személytelen*

Субстантивированные прилагательные снабжаются пометой рода, в скобках указывается форма род.п. ед.ч.

существи́тельное (~ого) *s főnév; ...*

Глаголы

Русские глаголы в словаре приводятся в форме инфинитива, венгерские – в форме третьего лица единственного числа настоящего времени. В скобках после заглавного слова даются формы настоящего времени и иногда форма прошедшего времени:

произно́сить (~шу, ~сишь) *foly. kiejt*

Глаголы снабжаются пометой вида (совершенного *bef.* или несовершенного *foly.*). При двувидовых глаголах даются обе пометы.

Возвратные глаголы приводятся при соответствующем невозвратном глаголе после знака • (черный круг):

склоня́ть (~ю, ~ешь) *foly. ragoz (névszókról) • ~ться csak 3. szem. ragozódik (névszókról)*

Глаголы совершенного и несовершенного вида приводятся каждый на своём месте по алфавиту. В случае полного совпадения лексических значений глаголов разрабатывается глагол несовершенного вида, а при глаголе совершенного вида даётся лишь отсылка к глаголу несовершенного вида:

произне́сти́ (~несу́, ~несёшь; ~нёс, ~несла́) *bef. ld.*

произно́сить

произно́сится́ (~шу́, ~сишь) *foly. kiejt*

Управление русских и венгерских глаголов в случае их несовпадения приводится после грамматических помет с помощью соответствующих форм местоимений *vki-vmi* для венгерского языка и *кто-что* для русского языка. Совпадающим управлением считается соответствие винительного падежа в русском языке прямому объекту в венгерском языке.

Причастия считаются формой глагола и приводятся в словаре, если у них есть значения, отсутствующие у соответствующего глагола, или если они перешли в разряд прилагательных.

Прочие части речи отдельной статьёй в словаре не приводятся.

A

аббревиатура *n* mozaikszó, abbreviatúra; **буквенная** ~ betűszó, szókezdő betűkből álló rövidítés; **звуковая** ~ a kezdőbetűk egybeolvasásával kapott betűszó *ld. még акрoним*

аббревиация *n* mozaikszóalkotás

аблаут és **абляут** *h* tőhangzóváltozás, ablaut *ld. még апофония*

абсорбция *n* : **морфологическая** ~ morfológiai abszorpció

агглютинация *n* agglutináció

адаптация *n* adaptáció; **лингвoэтническая** ~ pragmatikai [etnolingvális] adaptáció

адвербиализация *n* határozószóvá válás, adverbializáció

адекватность *n* adekvát-ság (*fordítástud.*)

адресант *h ld. отправитель*

адресат *h ld. получатель*

адъективация *n* melléknévvé válás, adjektivizáció

адъективный (~ая) melléknévi; ~ое склонение

melléknévi ragozás

азбука *n* ábécé

áканье *s* á-zás

áкающий (~ая) á-zó; ~ диалект á-zó nyelvjárás

аккомодация *n* igazodás, akkomodáció

акроним *h* akronima *ld. még звуковая аббревиатура*

актант *h* aktáns, vonzat *ld. még аргумент; семантический*

~ szemantikai aktáns; **обязательный** ~ kötelező [obligatorikus] vonzat [aktáns], **факультативный** ~ fakultatív vonzat [aktáns]

актантный (~ая) aktáns, vonzat *ld. még аргументный; ~ая структура* vonzatstruktúra, vonzatszerkezet, aktáns-szerkezet

актуализация *n* aktualizáció

актуализированный (~ая) aktualizált; ~ый глагол aktualizált ige

актуализировать (~ую, ~ешь) *foly. és bef.* aktualizál

акústика *n* akusztika

акустический (~ая) akusztikai; ~ие свойства звуков *a* hangok

akusztikai tulajdonságai
акцѐнт *h* 1. akcentus
(*kiejtésben*) 2. hangsúly
ld. még ударѐние
акцентоло́гия *n* akcento-
lógia
аллего́рия *n* allegória
алломо́рф *h* és алло-
мо́рфа *n* allomorf
аллофо́н *h* és аллофо́на *n*
fonémaváltozat, allofón
алфави́т *h* ábécé
альвеоля́рный (~ая)
alveoláris, fogmeder-; ~
согласный alveoláris
mássalhangzó, fogmeder-
hang
ана́лиз *h* elemzés *ld. még*
разбо́р; **когни́тивный** ~
kognitív elemzés; **ком-
поне́нтный** ~ kompo-
nenses elemzés, **морфе́м-
ный** ~ morfémikus elem-
zés; **морфоло́гический**
morfológiai [alaktani]
elemzés; **семе́нтиче-
ский** ~ szemantikai
[jelentéstani] elemzés;
синтакси́ческий ~ szin-
taktikai [mondattani]
elemzés; **фо́нетический**
~ fonetikai elemzés
ана́лити́зм *h* analitikus
szerkesztésmód, analitiz-
mus
ана́лити́ческий (~ая)

analitikus; ~ое [описа́-
тельное] **вре́мя** analiti-
kus igeidő; ~ая **фо́рма**
analitikus alak
ана́логи́я *n* analógia,
hasonlóság, megfelelés
ана́логи́ческий (~ая)
analógiás
ана́фора *n* anafora
анно́таци́я *n* *ld. разме́т-
ка* (*korpusznyelv.*)
анно́ти́рованный (~ая)
annotált; ~ый **ко́рпус**
annotált korpusz
анти́те́за *n* szembeállítás,
antitézis [antithesis]
а́нто́ним *h* antonima,
ellentétes jelentésű szó
а́нтони́мия *n* antonímia
а́нтоно́мация és **а́нтоно-
ма́зия** *n* antonomázia
(*stilisztika*)
а́нтропо́ним *h* személy-
név, antroponima
а́бри́ст *h* aorisztosz; **сиг-
ма́ти́ческий** ~ szigma-
tikus aorisztosz
а́посто́роф *h* aposztróf,
hiányjel
а́пофо́ния *n* *ld. а́бла́ут*
а́пелля́тив *h* appellatívum,
köznév
а́пелля́тиваци́я *n* köz-
nevesülés *ld. még деони-
ми́зация*
а́пика́льный (~ая) apiká-

lis *ld. még* **переднеязычный** (~ая)
ареал *h* elterjedési terület, area
ареальный (~ая) areális; ~ое **явление** areális jelenség
арго *s n. rag.* argó, tolvajnyelv, jassznyelv
аргумент *h* argumentum *ld. még* **актант**
аргументный (~ая) argumentum~; ~ая
структура argumentum-szerkezet *ld. még* **актантный**
артикуль *h* névelő; **определённый** ~ határozott névelő; **неопределённый** ~ határozatlan névelő
артикуляция *n* artikuláció, hangképzés; **место** ~и a képzés helye; **способ** ~и a képzés módja; **дополнительная** ~ kiegészítő képzés (képzési mozzanat)
артикуляционный (~ая) artikulációs; ~ая **база** artikulációs bázis
архаизм *h* archaizmus
ассимилировать (~ую, ~уешь) *foly. és bef.* (hangot) asszimilál, hasonít • ~**оваться** *ált. 3.*

szem. asszimilálódik, hasonul
ассимиляция *n* hasonulás, asszimiláció; **межслововая** ~ szótagközi asszimiláció; **регрессивная** ~ regresszív [hátraható] asszimiláció; **прогрессивная** ~ progresszív [előreható] asszimiláció; **полная** ~ teljes asszimiláció; ~ **по звонкости–глухости** zöngéesség–zöngétlenség szerinti asszimiláció; ~ **по твёрдости–мягкости** keménység–lágyág szerinti asszimiláció
атематический (~ая) atematikus; ~**ий глагол** atematikus ige
аугментатив *h* augmentatívum
афоризм *h* aforizma
аффикс *h* toldalék, affixum
аффиксальный (~ая) toldalék~; toldalékos; ~**ая морфема** toldalék-morféma; ~**ый способ словообразования** toldalékolásos szóképzés
аффиксация *n* toldalékolás, affixáció
аффиксид *h* toldalék-szerű morféma, affixoid

аффриката *n* affrikáta, zárréshang *ld.* még **сли́тный 2.**

Б

бегллы́й (~ая) : **~ый гласный** futóhang, bolygóhang; **~ое о** futó *o*

безли́чный (~ая) személytelen; **~ая конструкция** személytelen szerkezet

безуда́рный (~ая) hangsúlytalan; **~ый гласный** hangsúlytalan magánhangzó; **~ый слог** hangsúlytalan szótag; **~ая флэксия** hangsúlytalan végződés

бесприста́вочный (~ая) igekötő nélküli; **~ глагол** igekötő nélküli ige

биаспектíв *h* *ld.* **двуви́довой** глагол

билабиа́льный (~ая) bilabiális, két ajakkal képzett (*beszédhang*)

билингв *h* bilingvis, kétnyelvű (*személy, beszélő*)

билингвизм *h* bilingvizmus, kétnyelvűség; **естественный** ~ természetes kétnyelvűség; **искусственный** ~

mesterséges kétnyelvűség; **контáктный [территориальный]** ~ területi kétnyelvűség *ld.* még **двуязы́чие**

благозвучие *s* jóhangzás *ld.* még **эвфония**

боковло́й (~ая) oldalsó; **~ согласный** laterális, oldalsó mássalhangzó

бу́ква *n* betű; **двузначная** ~ kétjegyű [kettős] betű *ld.* még **диграф**; **строчная [мáленькая]** ~ kisbetű; **прописная [большáя]** ~ nagybetű; **печатная** ~ nyomtatott betű

буквали́зм *h* tükörfordítás (*fordítástud.*); **грамматический** ~ grammatikai tükörfordítás; **семантический** ~ lexikai tükörfordítás

бу́квенный (~ая) betűs, betűs

В

валентность *n* valencia; **семантическая ~ь** szemantikai valencia, **синтаксическая ~ь** szintaktikai valencia; **обязательная ~ь** kötelező valencia, **факультативная ~ь** fakultatív valencia; **~ь**

глаго́ла az ige valenciája; **~ь слова́** a szó valenciája; **носите́ль** ~и valenciához tartozó

варва́ризм *h* barbarizmus, nyelvi idegenszerűség

вариáнт *h* variáns, változat; **лэксико-се-мантíческий** ~ jelentés-változat; ~ **морфэмы** morféma-változat, morféma-variáns; ~ **фонэмы** fonéma-variáns, pozicionális fonéma-változat

вариáция *n* variáció; ~ **фонэмы** fonéma-variáció

веляри́ный (~ая) veláris

веляриза́ция *n* velarizáció

венге́ризм *h* *ld.* **унга́ризм**

верши́на *n* : ~ **сло́га** szótagmag *ld. még* **ядро́**

взры́вно-боково́й (~ая) : ~о́й **согласный** oldalsó explozíva

взрывно́й (~ая) : ~о́й **согласный** explozíva, (egyszer) felpattanó zárhang

вибра́нт *h* tremuláns, pergő hang *ld. még* **дрожа́щий**

вид¹ *h* igeszemlélet, aspektus; **соверше́нный** ~ befejezett [perfektív] igeszemlélet; **несоверше́нный** ~ folyamatos

[imperfektív] igeszemlélet; **глаго́л соверше́нного** ~а befejezett [perfektív] ige; **глаго́л несоверше́нного** ~а folyamatos [imperfektív] ige

вид² *h* változat; **основно́й** ~ **фонэмы** a fonéma alapváltozata

видовло́й (~ая) igeszemléleti, aspektusbeli; ~ая **па́ра** ige-pár, aspektuspár

вини́тельный (~ая) : ~ый **паде́ж** *ld.* **паде́ж 1.**

внутрислоговло́й (~ая) szótagon belüli

возвра́тный (~ая) visszaható; ~ое **местоимéние** visszaható névmás; ~ый **глаго́л** visszaható ige; **вза́ймно-~ый глаго́л** kölcsönösen visszaható ige

вокализа́ция *n* vokalizálódás *ld. még* **про-ясне́ние**

вокали́зм *h* magánhangzórendszer, vokalizmus

вока́тив *h* megszólító eset [alak], vocativus [vokativusz] *ld. még* **паде́ж 1.**

вопро́с *h* kérdés; **альтернатíвный** ~ választó

kérdés; **о́бщий** ~ eldöntendő kérdés; **рито́рический** ~ szónoki [költői] kérdés; **специáльный** ~ kiegészítendő kérdés

восходя́щий (~ая) emelkedő, növekvő; ~ **тон** emelkedő tónus; **тенде́нция к ~ей звучности** növekvő hangzósság tendenciája [növekvő hangzóságra törekvés]

вре́мя (~ени) *s* idő; ~я глаго́ла igeidő; **насто́ящее** ~я jelen idő; **проше́дшее** ~я múlt idő; **просто́е** **бу́дущее** ~я egyszerű jövő idő; **сло́жное** **бу́дущее** ~я összetett jövő idő; **преждебу́дущее** ~я befejezett jövő idő, futurum exactum

встави́лой (~ая) betoldott; ~о́е *л* betoldott *l*; ~о́й **редуци́рованный** **гласный** betoldott redukált magánhangzó

вхожде́ние *s* előfordulás (*korpusznyelv.*)

вы́борка *n* mintavétel (*korpusznyelv.*)

вы́дача *n* *ld.* **конкорда́нс**

вы́держка *n* tartás (*hang-*

képzésnél)

выра́внивание *s* **1.** kiegyenlítődés; ~ **по анало́гии** analógiás kiegyenlítődés; ~ **осно́в** tőkielegyenlítődés *ld. még обобще́ние осно́в* **2.** szövegszinkronizálás (*korpusznyelv.*)

выраже́ние *s* kifejezés ◊ **крыла́тое** ~ szállóige

выска́зывание *s* **1.** megnyilatkozás, nyilatkozat (*szintaxis*) **2.** állítás, kijelentés (*logikai értelemben*)

Г

гаплогло́гия *n* egyszerűejtés, haplológia

генера́лизация *n* generalizálás (*fordítástud.*) *ld. még* **расшире́ние 1.**

гешта́лт *h* gestalt (*kognitív nyelv.*)

гиа́тус *h* *ld.* **хиа́тус**

гипе́рбола *n* hiperbola *ld. még* **преувеличе́ние**

гиперо́ним *h* fölérendelt fogalom, hiperonima

гиперфо́нема *n* hiperfonéma

гипо́ним *h* alárendelt fogalom, hiponima

глаго́л *h* ige; **неопре-**

делённая форма ~а főnévi igenév, infinitívus; **безличный** ~ személytelen ige; **возвратный** ~ visszaható ige; **вспомогательный** ~ segédige; **~ы движения** mozgást jelentő igék, mozgásigék; **каузативный** ~ kauzatív ige; **фактитивный** ~ műveltető [faktitív] ige; **декаузативный** ~ mediális ige [középigé]; **функциональный** ~ funkcióige

глаголица *n* glagolita írás, glagolica

глаголический (~ая) glagolita; **~ий алфавит** glagolita ábécé; **~ое письмо** glagolita írás

глагольный (~ая) igei; **~ый вид** igeszemlélet *ld. még вид*¹

гласный 1. (~ая) : **~ый звук** magánhangzó; **~ая фонема** magánhangzófonéma **2.** (~ого) *h* magánhangzó; **краткий** ~ый rövid magánhangzó; **~ый полного образования** teljes képzésű magánhangzó; **соединительный** ~ый interfixum, kötőhangzó *ld. még*

интерфикс

глосса *n* széljegyzet; glossza

глоссарий *h* szójegyzék, glosszarium

глоттализированный (~ая) glottalizált; **~ые согласные** glottalizált mássalhangzók

глоттальный (~ая) glottális; **~ая теория** glottális teória

говорящий *h* (~его) beszélő

глухой (~ая) zöngétlen; **~ой согласный** zöngétlen mássalhangzó

глухость *n* zöngétlenség

говор *h* nyelvjárás, táj-szólás

голос *h* **1.** hang **2.** zöngө

голосовой (~ая) hangz; **~ая щель** hangrés

гортанный (~ая) gége-, torokz; **~ый звук** gégehang, torokhang

градация *n* fokozás (*stilisztika, szintaxis*)

грамматика *n* nyelvtan, grammatika; **падёжная** ~ esetgrammatika; **ролевая** ~ szerepgrammatika; **функциональная** ~ funkcionális nyelvtan

грамматический (~ая) nyelvtani; grammatikai;

~ое правило nyelvtani szabály; **~ая категория** nyelvtani [grammatikai] kategória; **~ая форма** nyelvtani alak; **~ая пристávка** grammatikai előképző

граммэма *n* gramméma

графэма *n* graféma

губннóй (~ая) ajaks-, labiális; **~ые звúки** ajakhangok; **гúбно-~ые звúки** két ajakkal képzett [bilabiális] hangok

Д

дáтельныйнóй (~ая) : ~ **падéж** *ld.* **падéж 1.**; **~ый самостоятельный** dativus absolutus

двоетóчие *s* kettőspont

двувиdовнóй (~ая) kettős szemléletű, kétaspektusú; **~óй глагол** kettős szemléletű [kétaspektusú] ige *ld. még* **биаспектív**

двузýичие *s* kétnyelvűség *ld. még* **билингвизм**;

естéственное ~ természetes kétnyelvűség; **искúсственное** ~ mesterséges kétnyelvűség;

контáктное [территориáльное] ~ területi kétnyelvűség

деепричáстие *s* határozói igenév; **~ совершенного вída** előidejű [befejezett] határozói igenév; **~ несовершенного вída** egyidejű [folyamatos] határozói igenév

деепричáстнóй (~ая) : **~ый оборóт** határozói igeneves szerkezet

дéйксис *h* rámutatás, deixis

дéйствиe *s* cselekvés; **последовательные** ~я egymást követő [egymásutáni] cselekvések; **одно-врéménные** ~я egyidejű cselekvések; **закóн-**

ченное ~ befejezett cselekvés; **повторя-**

ющеeя ~ ismétlődő cselekvés; **совмéстное** ~

közös cselekvés

делабиализáция *n* delabialisáció

деминутív és **димину-**

тív *h* kicsinyítő szó, deminutivum

денотáт *h* jeltárgy, jelölet, denotátum

деонимизáция *n* *ld.* **апел-**

лятивáция

деривáт *h* képzett szó, derivátum

деривациóнный (~ая) derivációs, szóképzési; **~ое значéние** derivációs

[szóképzési] jelentés
деривация *n* deriváció,
szóképzés

дескриптивный (~ая)
deskriptív; ~ая **грам-
матика** deskriptív nyelv-
tan *ld. még* **описа-
тельный 1.**

детерминант *h* **1.** deter-
mináns (*a szószerkezet
alárendelt tagja*) **2.** szó-
szerkezettől független
mondatbővítő *ld. még*
**общий член пред-
ложения**

дефис *h* kötőjel

диакритика *n* mellékjel
диакритический (~ая)
mellék-, diakritikus; ~
знак mellékjel,
diakritikus jel

диалект *h* nyelvjárás,
dialektus, tájszólás;
социальный ~ társa-
dalmi dialektus, réteg-
nyelv *ld. még* **социолéкт**

диалектизм *h* **1.** dia-
lektizmus, provinci-
alizmus (*jelenség és szó*)
2. tájszó

диалéктный (~ая) nyelv-
járási; tájnyelvi; dialek-
tális

диалóг *h* párbeszéd,
dialógus; **информа-
тивный** ~ informatív

párbeszéd; **регулятив-
ный** ~ előíró párbeszéd;
фатический ~ fatikus
[kapcsolattartó] párbeszéd
диакрония *n* történeti
[diakrón] nyelvszemlélet,
diakronia

диакронический (~ая)
diakrón, történeti; ~ое
языкознание történeti
[diakrón] nyelvtudomány
дивергенция *n* széttartás,
divergencia

диглоссия *n* diglosszia
диграф *h* kétjegyű [kettős]
betű, digráf *ld. még*
двузначная буква

дискурс *h* diskurzus
дискурсив *h* beszédtelé-
telék

диссимиляция *n* disszi-
miláció, elhasonulás
дисфемизм *h* diszfemiz-
mus *ld. még* **како-
фемизм**

дифтонг *h* diftongus,
kettőshangzó

дифтонгизация *n* difton-
gizáció, kettőshangzová
válás

дифтонгический (~ая)
1. diftongikus **2.** dif-
tongoid; ~ое **сочетание**
дифтongoid hangkapcsolat
дифтонгоид *h* diftongoid
дифференциация *n* dif-

ferenciálás (*fordítástud.*)
диффузный (~ая) szét-
szórt, diffúz; **акусти-**
чески ~ые звúки
akusztikailag szétszórt
[diffúz] hangok
длительность *n* időtar-
tam; ~ **гласных** magán-
hangzók időtartama
добавление *s* betoldás
(*fordítástud.*); **лексичес-**
кое ~ lexikai betoldás,
jelentések betoldása;
грамматическое ~
grammatikai betoldás
дóлгий (~ая) hosszú; ~
гласный hosszú magán-
hangzó; ~ **согласный**
hosszú mássalhangzó
дóлготá *n* hosszúság; ~
согласных mással-
hangzók hosszúsága
дополнение *s* tárgy,
objektum; **прямóе** ~
közvetlen [direkt, egye-
nes] tárgy; **кóсвенное** ~
közvetett [indirekt, függő]
tárgy, (*állandó-, eszköz-,*
eredet-, részes-, társ-)
határozó
древнерúсский (~ая)
órosz; ~**ий язык** orosz
(nyelv)
дрожáщий (~ая) : ~
согласный tremuláns,
pergő hang *ld. még*

вибрáнт

Ж

жаргóн *h* zsargon; **груп-**
повóй [корпоратив-
ный] ~ csoportnyelv;
профессиональный ~
szakzsargon
жаргонизм *h* zsargon szó,
zsargon kifejezés
жéст *h* gesztus

З

задненёбный (~ая) *a*
szájpadlás hátsó részén
képzett, veláris; ~**ый**
согласный hátulsó
szájpadláshang
заднеязычный (~ая) *a*
nyelv hátsó részével
képzett, posztdorzális;
~**ый согласный** poszt-
dorzális mássalhangzó
займствование *s* **1.** köl-
csönzés (*follyamat*); **се-**
мантическое ~ jelentés-
kölcsonzés; **внутреннее**
~ belső kölcsonzés **2.** jö-
vevényező, kölcsönző *ld.*
még **займствованное**
слово
займствованный (~ая)
kölcsonzott, átvett
займствовать (~ую,

~ешь) *foly.* és *bef.* kölcsönöz

закон *h* : ~ **открытого слога** nyíltszótagúság törvénye

закрытый (~ая) **1.** zárt (*magánhangzóról*); ~ый **гласный** zárt magánhangzó **2.** zárt (*szótagról*); ~ый **слог** zárt szótag

залог *h* igefaj, igefajta, igenem, genus verbi; **действительный [активный]** ~ cselekvő [aktív] igefaj, aktívum; **страдательный [пассивный]** ~ szenvedő [passzív] igefaj, passzívum

залоговость *n* igefajtajelleg

залоговый (~ая) igefajjal [igefajtával, igenemmel] kapcsolatos

замена *n* csere; **грамматическая** ~ grammatikai csere; **лексическая** ~ lexikai csere (*fordítástud.*)

запятая (~ой) *n* vessző

заударный (~ая) *ld.* **слог**

звательный (~ая) megszólító; ~ая **форма**, ~ый **падеж** megszólító eset *ld. még вокатив*

звонкий (~ая) zöngés; ~

согласный zöngés mássalhangzó

звонкость *n* zöngéesség

звук *h* hang

звуковой (~ая) hangz; ~ой **сигнал** hangjel; ~ая **система**, ~ой **строй** hangrendszer; ~ая **оболочка морфемы** a morféma hangteste

звукоподражание *s*

1. hangutánzás *ld. még ономапоэя* **2.** hangutánzó [onomatopoetikus, imitatív] szó *ld. még звукоподражательное слово*

звукотип *h* hangtípus (*ideális, kiejteni szándékot hang*)

звучность *n* hangzóosság; **тенденция к восходящей** ~ти növekvő hangzóosság tendenciája

звоние *s* hangűr *ld. még хиатус, гиатус*

знак *h* **1.** jel (*központozás*); ~и **препинания** írásjelek; **вопросительный** ~ kérdőjel; **восклицательный** ~ felkiáltójel; **диакритический** ~ mellékjel [diakritikus jel], ékezet **2.** jel (*betű*); **мягкий** ~ lágyjel, lágyságjel; **твёрдый** ~

keményjel **3. jel** (*egység*);
языковой ~ nyelvi jel
значение *s* jelentés; **грам-
матическое** ~ gram-
matikai jelentés; **денота-
тивное** ~ denotatív jelen-
tés; **коммуникативное**
~ kommunikatív [kom-
munikációs] jelentés;
коннотативное ~
konnotatív jelentés,
többletjelentés; **лексич-
еское** ~ lexikai jelentés;
переносное ~ átvitt
értelmű jelentés; **прямое**
~ alapjelentés; **произ-
водное** [**мотивирован-
ное**] ~ motivált jelentés;
непроизводное [**немо-
тивированное**] ~ nem
motivált jelentés; **сво-
бодное** ~ szabad jelentés;
несвободное [**связа-
нное**] ~ kötött jelentés;
сигнификативное ~
szignifikatív jelentés;
изменение ~я jelentés-
változás; **оттенок** ~я
jelentésárnyalat
зубной (~ая) fogz; ~ые
согласные foghangok,
dentálisok

И

идиома *n* idióma

идиостиль *h* egyéni stílus
изоглосса *n* jelenséghatár,
izoglossza (*areális nyelv.*)
изоморфизм *h* azonos
alakúság, izomorfizmus
изоморфный (~ая) izo-
morf, azonos alakú; ~ая
структура [**конструк-
ция**] izomorf struktúra
именительный (~ая) :
~ый **падеж** *ld.* **падеж 1.**
императив *h* felszólító
mód, imperatívusz
имперфект *h* imperfektum
имперфектив *h* folya-
matos ige, imperfektívum
имперфективация *n* im-
perfektiváció, imperfektí-
válás, folyamatos ige
képzése befejezettből
импликация *n* implici-
táció (*fordítástud.*)
имля (~ени) *s* **1.** név; ~
собственное tulajdon-
név; ~ **нарицательное**
köznév; **личное** ~
személynév **2.** névszó; (~)
существительное *ld.* **су-
ществительное**; (~)
прилагательное *ld.*
прилагательное; (~)
числительное *ld.* **чис-
лительное**
инвариант *h* invariáns
инверсия *n* inverzió *ld.*
тэг порядок слов

индоевропейский (~ая)
indoeurópai; ~ий **пра-
язык** indoeurópai ősn-
nyelv [alapnyelv]
инициáль *n* szótagkezdet,
nyitány
интервока́льный (~ая)
hangközi, intervokális;
~ый **согласный** inter-
vokális mássalhangzó
интернационализм *h*
nemzetközi szó
интерпрета́ция *n* inter-
pretáció, értelmezés; ~
тэкта szövegértelmezés
интерпрети́ровать
(~ую, ~уешь) *foly.* és *bef.*
interpretál, értelmez
интертекстуализм *h* in-
tertextuális utalás
интертекстуáльность *n*
intertextualitás
интертекстуáльный
(~ая) intertextuális
интерференция *n* inter-
ferencia; **межъязыко́вая**
~ interlingvális inter-
ferencia; **прямо́я** ~ köz-
vetlen interferencia;
кóсвенная ~ közvetett
interferencia
интерфи́кс *h* interfixum
интонацио́нный (~ая)
intonációs; ~ая **кон-
струкция (ИК)** intoná-
ciós modell [szerkezet,

típus]
интона́ция *n* beszéd-
dallam, hanglejtés, into-
náció
инфинитív *h* főnévi
igenév, infinitívusz
иро́ния *n* irónia
истори́зм *h* historizmus
исходный (~ая) kiinduló;
~ая **фо́рма** kiinduló alak
йота́ция *n* jotáció, jésülés
йотиза́ция *n* jotizáció, jés
palatalizáció

К

кавы́чки *тбсз.* (кавы́чка *n*)
idézőjel
какофемизм *h* kako-
femizmus *ld.* még
дисфемизм
какофо́ния *n* kakofónia *ld.*
még **неблагозвучие**
каламбур *h* szójáték *ld.*
még **игра́ слов**
ка́лька *n* kalk, tükörszó;
семанти́ческая ~ sze-
mantikai kalk, tükör-
jelentéses szó; **слово-
образова́тельная** ~ al-
kotott tükörszó
кальки́рование *s* tükör-
fordítás (*lexikológia,*
fordítástud.); **лексй-
ческое** ~ lexikai tükör-
fordítás; **семанти́ческое**

~ szemantikai tükörfordítás; **синтаксическое** ~ mondattani tükörfordítás; **словообразовательное** ~ alaktani tükörfordítás; **фразеологическое** ~ frazeológiai tükörfordítás

канцеляризм *h* a hivatali nyelvre jellemző szó, fordulat

картина *n* : ~ **мира** világkép; **индивидуальная** ~ **мира** egyéni világkép; **научная** ~ **мира** tudományos világkép; **универсальная** ~ **мира** univerzális világkép; **языковая** ~ **мира** nyelvi világkép

катафора *n* katafora

категоризация *n* kategorizáció (*kognitív nyelv.*)

категория *n* kategória; **грамматическая** ~ nyelvtani [grammatikai] kategória; **когнитивная** ~ kognitív kategória; **концептуальная** ~ konceptuális kategória; **несловозменяемая** [**классифицирующая**] ~ osztályozó kategória; **понятийная** ~ fogalmi kategória; **словоз-**

меняемая ~ szóalakképző [szóragozó jellegű] kategória

кириллица *n* cirill betűs írás, cirill ábécé, cirillika

кириллический (~ая) cirill-, cirill betűs; ~**ое письмо** cirill betűs írás, cirill írás

класс *h* : ~ **глагола** igeosztály; **непродуктивный** ~ **глагола** improktív igeosztály; **продуктивный** ~ **глагола** produktív [termékeny] igeosztály

клитика *n* simulószó, klitikum

клише *s n. rag.* közhely, nyelvi klisé

ключевой (~ая) kulcs; ~**ое слово** kulcsszó

когезия *n* kohézió

когеренция *n* koherencia

когнитивный (~ая) kognitív; ~**ая модель** kognitív modell

когниция *n* kogníció, megismerés

кодифицировать (~ую, ~уешь) *foly. és bef.* kodicikál

койне *s n. rag. 1.* közvetítő nyelv (*több nyelvjárásból kialakult*); **койне** (*szociolingv.*); **городское**

~ városi köznyelv
[népnyelv]
коллокат *h* **1.** bázis **2.** kollokátor (*корпус-nyelv.*)
коллокация *n* kollokáció (*корпусныelv*)
комбинаторный (~ая) kombinatorikus; ~ые изменения **звúков** kombinatorikus hangváltozások
комментарий *h* komment [comment] (*szintaxis*) *ld. még рема*
коммуникативный (~ая) kommunikációs, kommunikatív; ~ый акт kommunikációs aktus; ~ая ситуация kommunikációs szituáció *ld. még ситуация общения*; ~ая функция kommunikatív funkció; ~ое членение предложения kommunikatív mondattagolás *ld. még актуальное членение предложения*
коммуникация *n* kommunikáció; **вербальная** ~ verbális kommunikáció; **двусторонняя** ~ kétirányú kommunikáció; **межкультурная** ~ interkulturális kommunikáció; **невербальная** ~ nem

verbális kommunikáció, testbeszéd; **односторонняя** ~ egyirányú kommunikáció; **опосредованная** ~ közvetett kommunikáció; **прямая** ~ közvetlen kommunikáció
компактный (~ая) tömött, kompakt; **акустически** ~ые **звúки** akusztikailag tömött [kompakt] hangok
компенсация *n* kompenzáció, kompenzálás; **качественная** [разноуровневая] ~ globális kompenzáció; **позиционная** ~ lokális kompenzáció
компетенция *n* képesség, kompetencia; **культурная** ~ kulturális kompetencia; **коммуникативная** ~ kommunikatív kompetencia [képesség]; **языковая** ~ nyelvi kompetencia
компонент *h* összetevő, komponens; **семантический** ~ szemantikai összetevő; szemantikai komponens; **фонологический** ~ fonológiai komponens *ld. még сема, семантический*

множитель [мáркep]
компрессия *n* összevonás;
смысловáя ~ jelentések
összevonása *ld. még*
стяжение 1.
конвергенция *n* össze-
tartás, konvergencia
конверсия *n* **1.** szófaj-
váltás, konverzió **2.** szó-
fajváltó szóképzés,
konverzió
конкорданс *h* konkordan-
cia (*korpusznyelv.*) *ld. még*
выдача
конкретизация *n* konkre-
tizálás (*fordítástud.*) *ld.*
мég сужение 1.
консонáнт *h* mással-
hangzó, konzonáns
консонантизм *h* mással-
hangzórendszer, konzo-
nantizmus
консонáнтн||ый (~ая)
mássalhangzós; ~ые
основы mássalhangzós
tövek
конструкция *n* szerkezet;
аналитическая ~ ana-
litikus szerkezet;
вставная ~ jelentés-
bővítő közbevetett
szerkezet; **интонаци-
онная** ~ intonációs mo-
dell [szerkezet, típus];
притяжательная ~ bir-
tokos szerkezet; **син-**

таксическая ~ szintak-
tikai szerkezet; **синте-
тическая** ~ szintetikus
szerkezet; **сравнитель-
ная** ~ hasonlító szerkezet;
страдательная [**пас-
сивная**] ~ szenvedő
szerkezet
контаминация *n* konta-
mináció, alakkeveredés,
szövegyülés
контэкст *h* kontextus, szö-
vegkörnyezet
континуáнт *ld. рефлэкс*
концепт *h* fogalom
концептуализация *n*
konceptualizáció
концептуáльный (~ая)
konceptuális (*kognitív*
nyelv.); ~ая **система**
konceptuális rendszer
конъюнктив *h* **1.** coniun-
ctivus, kötőmód **2.** felté-
teles mód (*bizonyos*
nyelvekben)
корень (~ня) *h* abszolút
szótő, gyök
кореферентность *n* azo-
nos utalás, koreferencia
корневой (~ая) többeli, tőz;
~ой **гласный** többeli
magánhangzó, tőmagán-
hangzó
корпус *h* korpusz
(*korpusznyelv.*); **мно-
язычный** ~ többnyelvű

korpusz; **мониторин-
говый** ~ dinamikus
[monitor] korpusz;
национальный ~ nem-
zeti korpusz; **одноязыч-
ный** ~ egynyelvű kor-
pusz; **параллельный** ~
párhuzamos korpusz;
письменный ~ írásbeli
korpusz; **представи-
тельный** ~ reprezentatív
korpusz; **сбалансиро-
ванный** ~ kiegyensú-
lyozott korpusz; **ста-
тичный** ~ statikus
korpusz; **устный** ~ szó-
beli korpusz
корпусный (~ая) kor-
pusz; **~ый словарь**
korpuszszótár
корре́ктура *n* korrektúra
корреля́тивный (~ая)
korrelatív; **~ые пары**
твёрдых и мягких
согласных фонем a
kemény és lágy
mássalhangzó-fonémák
korrelatív párvai *ld. még*
соотно́сительный
корреля́ция *n* korreláció;
~ **твёрдых и мягких**
согласных фонем a
kemény és lágy
mássalhangzó-fonémák
korrelációja *ld. még*
соотно́сительность

косло́й (~ая) : ~ **ая черта́**
ferde vonal
ко́свенный (~ая) függő;
~ый паде́ж függő eset;
~ая речь függő beszéd
культу́ра *n* kultúra; ~ **ре-
чи** nyelvművelés
культу́рный (~ая) kultu-
rális; ~**ая адапта́ция**
kulturális adaptáció; ~**ая**
но́рма kulturális norma;
~ый шок kulturális sokk

Л

лабиализа́ция *n* ajak-
kerekítés, labializáció *ld.*
ме́г огубле́ние
лабиализова́нный (~ая)
ajakkerekítéses, labia-
lizált; **~ые гласные**
labializált magánhangzók
ld. még **огубле́нный**
лабиа́льный (~ая) ajak-,
labiális; **~ые согласные**
ajakhangok
лаку́на *n* lakúna
лати́ница *n* latin betűs
írás; latin ábécé
лексе́ма *n* lexéma
лэксика *n* szókészlet,
szókincs, lexika; **безэк-
вивале́нтная** ~ ekviva-
lens nélküli szavak;
займствованная ~ jö-
vevényszavak, kölcsön-

szavak; **искóнно рýс-ская** ~ eredeti orosz szavak; **малоупотребительная [ограниченного употребления]** ~ peremszókincs, peremszókészlet; **нейтральная [межстилевáя]** ~ stilisztikailag közömbös szavak; **общепотребительная** ~ alapszókincs, alapszókészlet, közhasználatú szavak

лексикóграф *h* lexikográfus; szótáríró (*a szótártan, szótáírás szakembere*)

лексикографía *n* lexikográfia, szótártan; szótárírás

лексикóлог *h* lexikológus (*a szókészlettan szakembere*)

лексиколóгия *n* lexikológia, szókészlettan, szókincstan

лексический (~ая) lexikai; ~ий мίνимум lexikai minimum

лёмма *n* lemma (*korpusznyelv.*)

лínгва фрánка *h n. rag.* lingua franca

лингвист *h* nyelvész

лингвистика *n* nyelvészet, lingvisztika; **аре-**

альная ~ areális nyelvészet; **гéндерная** ~ gendernyelvészet; **дескриптивная [описательная]** ~ deskriptív [leíró] nyelvészet [nyelvtan]; **диахроническая** ~ diakronikus [diakrón] nyelvészet; **когнитивная** ~ kognitív nyelvészet; **контрастная [сопоставительная]** ~ kontrasztív [egybevető] nyelvészet; **кóрпусная** ~ korpusznyelvészet; **прескриптивная** ~ előíró [preskriptív] nyelvészet [nyelvtan]; **прикладная** ~ alkalmazott nyelvészet; **синхроническая** ~ szinkronikus [szinkrón] nyelvészet; **структурная** ~ strukturális nyelvészet; **теоретическая** ~ elméleti nyelvészet; **функциональная** ~ funkcionális nyelvészet; ~ **тэкста** szövegvnyelvészet *ld. még языковедение és языкознáние*

лингвистический (~ая) nyelvészeti

лингвогеографía *n* nyelvföldrajz

лингвокультуролóгия *n* kulturális nyelvészet

лингвоэкология *n* nyelv-
ökológia *ld. még эко-*
лингвистика
литота *n* túlzó kicsinyítés,
litolés
лицо *s* személy; **первое**
~ó első személy; **второе**
~ó második személy;
третье ~ó harmadik
személy; **категория** ~á
глагола az ige személye
личный (~ая) személyes;
~ая [спрягаемая] **форма**
személyragos alak,
ragozott igealak
логема *n* logéma

М

макаронизм *h* keverék-
szó, makarónikum
маркированный (~ая)
jelölt
медиальный (~ая) me-
diális; ~ый **залог** me-
diális igefaj [igefajta]
междометие *s* indulatszó;
глагольное ~ igei
indulatszó
межслоговой (~ая) szó-
tagközi; ~ая **ассими-**
ляция szótagközi
asszimiláció; ~ой **син-**
гармонизм szótagközi
harmónia
менталитет *h* mentalitás

ментальный (~ая) men-
tális (*kognitív nyelv.*); ~ая
грамматика mentális
nyelvtan; ~ый **лексикон**
mentális szótár [lexikon];
~ое **пространство**
mentális tér; ~ая
репрезентация mentális
reprezentáció
мереология *n* mereológia
(*korpusznyelv.*)
местоимение *s* névmás;
взаимно-возвратное ~
kölcsonös névmás;
возвратное ~ visszaható
névmás; **вопроситель-**
ное ~ kérdő névmás;
личное ~ személyes
névmás; **неопределён-**
ное ~ határozatlan
névmás; **относительное**
~ vonatkozó névmás;
отождествляющее ~
azonosító névmás;
отрицательное ~ tagadó
névmás; **притяжатель-**
ное ~ birtokos névmás;
указательное ~ mutató
névmás
местоименный (~ая)
névmási; ~ое **склонение**
névmási ragozás; ~ое
прилагательное név-
mási melléknév
метаданные (~ых) *csak*
tbsz. metaadat (*korpusz-*

nyelv.)
метакоммуникация *n*
metakommunikáció
метатéза *n* metatézis,
hangátvetés
метатéктст *h* metaszöveg
метáфора *n* metafora
метаязы́к *h* metanyelv
метонíмия *n* metonímia
мíмика *n* mimika
многoзнáчность *n* több-
jelentésűség *ld. még*
полисемíя
многoзнáчнлый (~ая)
többjelentésű
многотóчие *s* három pont
многoязы́чие *s* több-
nyelvűség *ld. még*
полилингвíзм
модáльность *n* modalitás;
ирреáльная ~ irreális
modalitás; **объектíвная**
~ objektív modalitás;
предикатíвная ~ alap-
modalitás; **предмéтная** ~
kiegészítő modalitás;
реáльная ~ reális mo-
dalitás; **субъектíвная** ~
szubjektív modalitás
модификация *n* *ld. ва-*
риáнт
модуляция *n* moduláció
(*jelentések felcserélése*)
монологсsия *n* mono-
glosszia
монолингвíзм *h* mono-

lingvizmus, monolingua-
lizmus (*szociolingv.*) *ld.*
мéг одноязы́чие
монолíнгв *h* egynyelvű
(*személy, beszélő*)
монолог *h* monológ,
monológus
моносемíя *n* monoszémia
ld. még однознáчность
монофтóнг *h* mono-
ftongus
монофтoнгизация *n* mo-
noftongizáció
морф *h* és **морфа** *n* morf
морфéма *n* morféma,
szóelem; **аффиксáльная**
~ toldalék; **вариáнт ~ы**
szóelemváltozat; **корне-**
вáя ~ szótó; **непрo-**
дуктíвная ~ terméketlen
[improduktív] morféma;
продуктíвная ~
termékeny [produktív]
morféma; **свобóдная** ~
szabad morféma;
связáнная ~ kötött
morféma; **словоизменí-**
тельная ~ szóalakot
képző morféma;
словообразу́ющая ~
szóképző morféma
морфéмика *n* morfémika
морфéмнлый (~ая) mor-
féma; szószerkezeti; **~ый**
анáлиз szószer-
kezeti elemzés; **~ый шoв**

morfémahatár
морфология *n* morfológia, alaktan, szóalaktan
морфологизация *n* morfológizáció
морфологический (~ая) morfológiai
морфонология *n* morfolológia
морфонологический (~ая) morfológiai
мотивированный (~ая) **1.** származék; ~ое слово származékszó **2.** motivált; ~ый знак motivált jel
мотивировать (~ую, ~уешь) *foly. és bef.* motivál
мотивирующий (~ая) motiváló; ~ая основа motiváló tő; ~ий глагол motiváló alapige
мягкий (~ая) **1.** lágy (*hang*); ~ий согласный lágy mássalhangzó **2.** lágy (betű); ~ знак lágyjel, lágyságjel
мягкость *n* lágyság

Н

назальный (~ая) nazális *ld. még носовой*
наклонение *s* igemód;
желательное ~ óhajtó mód; **изъявительное** ~

kijelentő mód; **повелительное** ~ felszólító mód; **условное** [соедлагательное] ~ feltételes mód
написание *s* írásmód; **раздельное** ~ különírás; **слитное** ~ egybeírás; **традиционное** ~ hagyományos írásmód
напряжённый (~ая) feszített; ~ый редуцированный feszített redukált (*hang*)
настоящий (~ая) : ~ее время *ld. время*
наречие *s* határozószó; **местоименное** ~е névmási határozószó; **обстоятельное** ~е valódi határozószó; **определятельное** ~е jelzői határozószó; **предикативное** ~е állítmányi határozószó
нарратив *h* narratív
п-грамм *h* és **п-грамма** *n* *n*-gram (*korpusznyelv.*)
неблагозвучие *s* rosszhangzás *ld. még какофония*
нейтрализация *n* neutralizáció
нейтрализоваться (~ётся) *foly. és bef. ált. 3. sz.* neutralizálódik
нелабиальный (~ая) il-

labiális
немаркированный (~ая) jelöletlen
неологизм *h* neologizmus
непереходный (~ая) tárgyatlan, intranszítív;
~ый глагол tárgyatlan [intranszítív] ige
неполногласие *s* a teljeshangzóság hiánya, meta-tézis, hangátvetés (*összláv diftongoid hangkapcsolatoknál*)
неполногласный (~ая) nem teljeshangzós, meta-tézises, hangátvetéses (*összláv diftongoid hangkapcsolatoknál*); **~ая форма** nem teljeshangzós [meta-tézises, hangátvetéses] alak
неслоговой (~ая) nem szótagképző; félhangzó, simulóhang; **~ое *i*** nem szótagképző *i*
неспрягаемый (~ая) nem személyragozható; **~ая форма глагола** az ige nem személyragozható alakja *ld. még спрягаемый*
нёбный (~ая) palatális, szájpadrólás; **~ый согласный** palatális mássalhangzó, szájpadróláshang *ld. még палатальный*

нисходящий (~ая) : **~ая интонация** ereszkedő intonáció
номинация *n* elnevezés, megnevezés
норма *n* norma; **языковая** ~ nyelvi norma, **литературная** ~ köznyelvi [irodalmi] norma
носовой (~ая) orr; **~ звук** orrhang *ld. még назальный*

O

обобщение *s* : **~ оснóв** *ld. выравнивание 1.*
оборот *h* szerkezet;
причастный ~ melléknévi igeneves szerkezet;
депричастный ~ határozói igeneves szerkezet;
сравнительный ~ (össze)hasonlító szerkezet
образовать (~ую, ~уюшь) *bef. és foly. (múlt időben csak bef.) képez; alakít • ~оваться ált. 3. szem. (múlt időben csak bef.) képződik; kialakul*
образовывать (~ю, ~ешь) *foly. • ~ться ált. 3. szem.*
обратный (~ая) fordított; **~ порядок слов** fordított

szórend
обращение *s* megszólítás;
~ на «вы» magázás,
önözés; ~ на «ты»
tegezés
обстоятельство *s* hatá-
rozó; ~ времени idő-
határozó; ~ меры и
степени fok- és
mértékhatározó; ~ места
helyhatározó; ~ образа
действия módhatározó; ~
причины okhatározó; ~
сравнения hasonlító
határozó; ~ условия
feltételhatározó; ~ уступ-
ки megengedő határozó;
~ цели célhatározó
**общевосточнославян-
ский** (~ая) *ld.* древне-
русский
общение *s* kommuni-
káció; **сфера [ситуация]**
~я beszédhelyzet *ld.* még
*коммуникативная си-
туация*
общеславянский (~ая)
ld. праславянский
объединение *s* : ~ пред-
ложений mondategészek
összevonása (*fordítástud.*)
объект *h* tárgy, objektum
огласовка *n* *vmely* nyelv
nyelvtörténeti szabályai-
nak megfelelő alak; *a*
hangzás jellege

оглушáться (~ется) *foly.*
ált. 3. szem. zöngé-
tlenedik
оглушение *s* zöngétle-
nedés
оглушённый (~ая)
zöngétlenített; ~ые со-
но́рные соглáсные
zöngétlenített szonor
mássalhangzók
оглушáться (~ится) *bef.*
ált. 3. szem. *ld.* оглу-
шáться
огубление *ld.* лабиализá-
ция
огублённый (~ая) ajak-
kerekítéses *ld.* még
лабиализóванный
однодидовло́й (~ая)
egyszemléletű [egyaspek-
tusú] ige
однозначность *n* egy-
jelentésűség *ld.* még
моносемия
однонаправленный
(~ая) egyirányú; **глагол**
~ого движения egyirányú
mozgást jelölő ige
[mozgásige]
однойзычие *s* egy nyelvű-
ség *ld.* még моно-
лингвизм
озвончáться (~ется) *foly.*
ált. 3. szem. zöngésedik
озвончение *s* zöngésedés
озвончáться (~ится) *bef.*

ált. 3. szem. ld. озвончаться
означа́емое (~ого) *s* jelölt *ld. még* **сигнифика́т**
означа́ющеe (~его) *s* jelölő
о́канье *s* ó-zás
о́кающий (~ая) ó-zó; ~
диалéкт ó-zó nyelvjárás
о́кказиона́лизм *h* okkasionális neologizmus
о́ксиморон *h* oximoron, elmés képtelenség
о́конча́ние *s* (~я) rag; végződés; **ли́чное** ~*e* személyrag, személyvégződés; **нулево́е** ~*e* zéró végződés (*морфе́ма*); **паде́жные** ~*я* esetragok, esetvégzódések *ld. még* **флэ́ксия**
олице́творéние *s* meg-személyesítés
омо́граф *h* grafikai homonima
омо́ним *h* homonima, azonos alakú szó
омони́мия *n* homonímia; **сня́тие** ~*и* jelentésegértelmesítés (*корпус-nyelv.*)
омо́фон *h* fonetikai homonima, homofón
омофо́рма *n* morfológiai homonima, homoforma
оно́масиоло́гия *n* jelölés-

tan, onomasziológia
оно́мастика *n* onomasztika, névtan
оно́матопе́я *n* onomatopoeia [onomato-poezis] *ld. még* **звукопо́дража́ние 1.**
о́нимиза́ция *n* tulajdonnevesülés
о́писа́тельный (~ая)
1. leíró; ~*ая* **граммáтика** leíró nyelvtan *ld. még* **дескриптивный 2.** öszszetett, analitikus, körülíró; ~*ые* **временá** összetett igeidők **3.** elbeszélő; ~*ое* **проше́дшее** elbeszélő múlt (idő)
о́ппози́ция *n* oppozíció, szembenállás; **градуáль-ная** ~ fokozatbeli oppozíció; ~ **по твёрдости-мя́гкости** keménység-lágyság szerinti oppozíció; **прива́тная** ~ privatív oppozíció; **фоноло́гические** ~*и* fonológiai oppozíciók; **эквиполе́нтная** ~ ekvipolens oppozíció *ld. még* **противопоста́вление 2.**
определе́ние *s* jelző; **несогласо́ванное** ~ nem egyeztetett [hátravetett] jelző; **согласо́ванное** ~

egyeztetett jelző
определяемый (~ая) :
 ~ое слово jelzett szó
опрощение *s* etimológiai
 elhomályosodás, deetimo-
 logizáció
оптатив *h* optativus, óhajtó
 mód
опущение *s* kihagyás
 (fordítástud.)
оригинал *h* eredeti
органы речи *tbsz.* (óрган
h речи) beszédszervek:
альвеолы *tbsz.*
 fogmeder; **глóтка** *n* garat;
голосовая щель
 hangrés; **голосовые**
связки *tbsz.*
 hangszalagok; **губа** *n*
 ajak; **зуб** *h* fog;
носоглóтка *n* orrgarat;
мягкое нёбо lágy
 szájpadlás; **твёрдое нёбо**
 kemény szájpadlás;
пóлость *n* глóтки
 garatüreg; **пóлость** *n*
 носа orrüreg; **пóлость** *n*
 рта szájüreg; **трахея** *n*
 légcső, trachea; **ýвула** *n*,
мáленький язычок
 uvula, nyelvcsap; **язык** *h*
*ld. язык*²

орфография *n* ortográfia,
 helyesírás *ld. még*
правописание
орфографический (~ая)

ortográfiai, helyesírási
орфоэпия *n* ortoéпия
 [ortoepia], helyesejtés
орфоэпический (~ая)
 ortoepikus, ortoéпияi; ~ая
нóрма ortoepikus norma
осно́ва *n* (слова) relatív
 szótő; ~ глагола (relatív)
 igető; ~ настоящего
времени a jelen idő
 (relatív) töve; ~
инфинитива a főnévi
 igenév (relatív) töve
основообразующий
 (~ая) relatívtő-képző; ~
элемент relatívtő-képző
 elem
отвердевать (~ет) *foly.*
gyak. 3. szem. depalata-
 lizálódik, megkeménye-
 dik
отвердение *s* megkemé-
 nyedés, depalatalizáció
отвердеть (~ет) *bef. ld.*
отвердевать
открытый (~ая) **1.** nyílt
 (magánhangzóról); ~ый
гласный nyílt magán-
 hangzó **2.** nyílt (szótag-
 ról); ~ый слог nyílt
 szótag
отправитель *h* **1.** feladó
 (kommunikációtud.) **2.**
 forrásnyelvi feladó
 (fordítástud.)
óтступ *h* *ld. рекурсия*

П

падéж *h* **1.** eset;
именительный ~
 alanyeset; **родительный**
 ~ birtokos eset;
дательный ~
 részeshatározó(s) [részes]
 eset; **винительный** ~
 tárgyeset; **творитель-**
ный ~ eszközhatózó(s)
 [eszköz] eset; **предлож-**
ный ~ előjárós eset;
звательный ~ meg-
 szólító eset *ld. még*
вокатив **2.** : **глубин-**
ный [семантический] ~
 mélyeset, mélyszerkezeti
 eset *ld. még* **семанти-**
ческая роль
падéжный (~ая) eset;
 ~ые отношения eset-
 viszony; ~ая **флексия**
 esetrag, esetvégződés
падéние *s* : ~ **редуци-**
рованных гласных a
 redukált magánhangzók
 kivészése
палатализация *n* palata-
 lizáció; **йотовая** ~
 jotizáció, jés palatalizáció;
первая ~ I. palatalizáció
палатализованный
 (~ая) palatalizált *ld. még*
смягчённый
палатальный (~ая) pala-

tális; ~ый **согласный**
 palatális mássalhangzó
палеография *n* paleo-
 gráfia
палеолингвистика *n* pa-
 leolingvisztika
палиндром *h* palindrom
парадигма *n* paradigma,
 ragozási minta [sor];
неполная ~ hiányos
 paradigma; **полная** ~
 teljes paradigma; ~
склонения névragozási
 paradigma; ~ **спряжения**
 igeragozási paradigma
парадигматический
 (~ая) paradigmaticus
парадокс *h* paradoxon,
 látszólagos képtelenség
параллелизм *h* para-
 lelizmus, párhuzam, pár-
 huzamosság
пароним *h* paronima
паронимия *n* paronímia
парономазия *n* annomi-
 náció, paronomázia
партитив *h* és парти-
 тивный **родительный**
 (падéж) genetivus
 partitivus, részbirtokos
 eset
пауза *n* beszédszünet
перевести (~едý,
 ~едёшь; ~ёл, ~елá) *bef.*
ld. переводить
перевод *h* **1.** fordítás;

антонимический ~ antonim fordítás; **близкий** ~ (meg)közelítő fordítás; **буквальный** [**калькированный**] ~ tükörfordítás; **вольный** [**свободный**] ~ szabad fordítás; **дословный** ~ szó szerinti fordítás; **литературный** ~ irodalmi fordítás **машинный** [**компьютерный**] ~ gépi [számítógépes] fordítás; **обратный** ~ visszafordítás; **описательный** [**разъяснительный**] ~ körülíró fordítás; **подстрочный** ~ nyers-fordítás; **реферативный** ~ összefoglaló fordítás; **специальный** ~ szakfordítás; **художественный** ~ műfordítás

2. (устный) ~ tolmácsolás; **единица** ~a fordítás egysége; **коммунальный** ~ közösségi tolmácsolás; ~ **нашптыванием** suttogószinkron, fülbesúgásos tolmácsolás, fülbesúgás *ld. még шушутаж*; **последовательный** [**абзацно-фразовый**] ~ konsekutív [követő] tolmácsolás; **синхрон-**

ный ~ szinkrontolmácsolás; ~ **с листа** blattolás

переводимость *n* (le)fordíthatóság

переводить (~жу, ~дишь) *foly.* fordít, tolmácsol

переводной (~ая) fordított; ~ **рассказ** fordított elbeszélés

переводоведение *s* fordítástudomány

переводческий (~ая)

1. fordítási; ~ая **норма** fordítási norma; ~ий **приём** fordítási eljárás; ~ая **трансформация** fordítási művelet [technika, módszer], átváltási művelet; ~ие **универсалии** fordítási univerzálék; ~ий **язык** fordításnyelv **2.** fordító; ~ая **стратегия** fordítói stratégia

переводчик *h* **1.** fordító

2. tolmács \diamond **ложные друзья** ~a a fordító hamis barátai

перегласовка *n* **1.** umlaut, metafónia (*a végződés magánhangzója által kiváltott tőhang-változás a germán nyelvekben*) **2.** : ~ **редуцированных глас-**

ных a redukált magánhangzók átszíneződése
передненёбный (~ая) szájpaddlás elülső részén képzett, prepalatális
переднеязычный (~ая) nyelvheggyel képzett, apikális
перенос *h* **1.** elválasztás (*helyesírásban*); **правила** ~а elválasztási szabályok **2.** transzfer, átvitel (*fordítástud.*)
перео́смысление *s* átértelmezés; **целостное** ~ teljes átalakítás (*fordítástud.*)
переразложе́ние *s* : ~ **морфём** morfémahatár-eltolódás; ~ **осно́в** főátrendeződés
перестановка *n* **1.** felcserélés; metatézis; hangátvetés; ~ **гласных** hangzócsere **2.** áthelyezés, szórendi változtatás (*fordítástud.*)
перехо́д *h* **1.** változás (*hangtanban*); **перехо́д** *e* > *o* [*e* в *o*] *e* > *o* változás, az *e* *o*-vá válása **2.** *vmivé* válás (*morfológiában, szófajok esetében*); ~ **прилагательного в существительное** a melléknév főnévvé válása
перехо́дность *n* **1.** tár-

gyasság, tranzitivitás **2.** átmenetiség; **ча́стеречная** ~ szófaji átcsapás *ld.*
перехо́д **2.**
перехо́дный (~ая) tárgyas, tranzitív; ~ый **глаго́л** tárgyas [tranzitív] ige
перечисле́ние *s* felsorolás
перио́д *h* körmondat, periódus
перифра́з *h* és **перифра́за** *n* perifrázis; körülírás
перифра́зиро́вать (~ую, ~уешь) *bef. és foly. кого/что* körülír *vkit/vmit*; parafrazál *vkit, vmit*
перфе́кт *h* perfektum
перфе́ктный (~ая) perfektum; ~ое **значе́ние соверше́нного ви́да** a befejezett ige perfektum jelentése; ~ое **прича́стие** a perfektum képzésére szolgáló melléknévi igenév, participium perfectum
перфе́ктный (~ая) perfektív; ~ый **глаго́л** perfektív [befejezett] ige
перфективаци́я *n* perfektíválás, perfektíváció, befejezett ige képzése folyamatosból
перцепти́вный (~ая) perceptív; ~ая **фу́нкция**

perceptív funkció; ~**о**
сильная позиция
 perceptív erős helyzet
 [pozíció]
перцепция *n* észlelés,
 érzékelés, percepció
пиджин *h* pidzsín (*nyelv*)
письменность *n* írás-
 beliség
письменный (~ая) írás-
 beli
письмо *s* **1.** írás **2.** levél;
деловое ~ üzleti levél;
личное ~ személyes
 levél; **официальное** ~
 hivatalos levél
плавный (~ая) : ~**ый**
(согласный) folyékony-
 hang, likvida
плеоназм *h* pleonazmus,
 szófölösleg, szóhalmozás
pluralia tantum : **сущест-**
вительные ~ csak többes
 számban használatos
 főnevek
плюсквамперфект *h*
 pluszkvamperfektum
 [plusquamperfectum]
повтор *h* és **повторение** *s*
 ismétlés
поговорка *n* szólás
подкорпус *h* alkorpusz
 (*korpusznyelv.*)
подлежащее (~его) *s*
 alany (*szintaxis*)
подстиль *h* alstílus;

дипломатический ~
 diplomáciai alstílus;
законодательный ~
 törvényhozási alstílus;
учебно-научный ~
 oktatási-tudományos al-
 stílus
подчинение *s* alárendelés,
 szubordináció
подчинительный (~ая)
 alárendelő; ~**ые отно-**
шения alárendelő vi-
 szony
подъем *h* nyelvállás;
верхний ~ felső nyelv-
 állás; **средний** ~ középső
 nyelvállás; **нижний** ~
 alsó nyelvállás
позиционный (~ая) hely-
 zeti, pozíciótól függő,
 kombinatív, kombinatori-
 kus; ~**ый вариант** kom-
 binatorikus [helyzeti]
 variáns; ~**ые чередо-**
вания согласных kom-
 binatív [fonetikai helyzet-
 től függő] mássalhangzó-
 váltakozások
позиция *n* helyzet, pozíció;
изолированная ~ izolált
 [elszigetelt] helyzet;
сильная ~ erős helyzet;
слабая ~ gyenge helyzet
полиглот *h* poliglott, több-
 nyelvű (személy, beszélő)
полилингвизм *h* poli-

lingvizmus *ld. még* **многоязычие**
полилог *h* polilógus
полисемия *n* poliszémia
ld. még **многозначность**
полногласие *s* teljeshangzóság, pleofónia
полногласный (~ая) teljeshangzós; ~ **форма** teljeshangzós alak
полукалька *n* alkotott tükröző
полумягкий (~ая) fél-lágy; ~ **согласный** fél-lágy mássalhangzó
полутвёрдый (~ая) fél-kemény; ~ **согласный** fél-kemény mássalhangzó
полуустановка *h* féluncialis írás
получатель *h* **1.** címzett (*kommunikációtud.*)
2. célnyelvi befogadó [vevő] (*fordítástud.*)
помета *n* minősítés (*szótárban*)
последлог *h* névutó
порядок *h* : ~ **слов** szórend; **алфавитный** ~ ábécérend, ábécésorrend; **обратный** [эмфатический] ~ **слов** fordított [emfatikus] szórend *ld. még* **инверсия**; **прямой** ~ **слов** egyenes szórend
пословица *n* közmondás

постфикс *h* posztfixum
постцентр *h* és **постцентровая часть** *n* **ИК** az intonációs modell [szerkezet] centrum utáni része
правописание *s* helyesírás; **исторический** [традиционный] **принцип** ~я hagyományörző írásmód; **морфологический принцип** ~я morfológiai írásmód; **фонематический принцип** ~я fonematikus írásmód; **фонетический принцип** ~я kiejtés szerinti [fonetikus] írásmód *ld. még* **орфография**
прагматика *n* pragmatika
праиндоевропейский (~ая) protoindoeurópai, őszindoeurópai
праславянский (~ая) őszláv
празык *h* ősnyelv, alapnyelv
предикат *h* (logikai, szemantikai) állítmány; predikátum, régens
предикативность *n* predikatívitas
предлог *h* előjárószó, prepozíció; **непроизводный** ~ nem képzett

[elsődleges] elöljárószo;
производный ~ képzett
[másodlagos] elöljárószo,
простой ~ egyszerű
elöljárószo; **составной** ~
összetett elöljárószo
предложение (∼я) s
mondat; **актуальное**
членение ∼я aktuális
(mondat)tagolás *ld. még*
коммуникативное членение
∼я; **безличное** ~
személytelen mondat;
главное ~ főmondat,
вводное ~ közbevetett
mondat; **вопросительное**
~ kérdő mondat;
восклицательное ~
felkiáltó mondat;
двусоставное ~ két
főtagú [két főrészes]
mondat; **неопределённо-**
личное ~ határozatlan
alanyú [személyű] mon-
dat; **неполное** ~ hiányos
mondat; **нераспространённое**
~ tömondat;
нечленённое ~ tagolatlan
mondat; **номинативное**
~ nominatív mondat;
обобщённо-личное ~
általános alanyú
[személyű] mondat;
односоставное ~ egy
főtagú [egy főrészes]
mondat; **определённо-**

личное ~ határozott
alanyú [személyű] mon-
dat; **осложнённое** ~
szövődményes mondat;
отрицательное ~ tagadó
mondat; **побудительное**
felszólító mondat;
повествовательное ~
kijelentő mondat; **полное**
~ teljes mondat; **при-**
даточное ~ *ld. при-*
даточное предложение;
простое ~ egyszerű
mondat, **распростра-**
нённое ~ bővített mondat;
сложное ~ *ld. сложное*
предложение; **сложно-**
подчинённое ~ *ld.*
сложноподчинённое
предложение; **сложно-**
сочинённое ~ *ld.*
сложносочинённое
предложение; **утверди-**
тельное ~ állító mondat;
членённое ~ tagolt mon-
dat

предложно-падёжный
(∼ая) elöljárószo-s név-
szóból [elöljárószo-ból és
névszóból] álló; ∼ая **кон-**
струкция elöljárószo
névszóból álló szerkezet

предложный (∼ая)

1. elöljárószo; ∼ый **ро-**
дительный elöljáró-
szóval álló birtokos eset

2. :~ый падеж *ld.* падеж
1.

предмёт *h* jeltárgy *ld.* még
референт

предударный (~ая) *ld.*
слог

предцентр *h* és **пред-**
центровая часть *n* ИК
az intonációs modell
[szerkezet] centrum előtti
része

предсуппозición *n* elő-
feltevés, preszuppozición

претерит *h* múlt idő

претеритальный (~ая) :
~ая система praeteritalis
[preteritális] rendszer, a
múlt idők rendszere

преувеличение *s* nagyítás,
túlzás *ld.* még **гипербола**

префикс *h* prefixum *ld.*
még **приставка**

префиксальный (~ая)
prefixális, előképzős; ~ый
способ словообразо-
вания prefixális [pre-
fixummal, *ill.* igekötővel
történő] szóképzés; ~о-
суффиксальный способ
словообразования
prefixummal és szuf-
fixummal történő szó-
képzés

префиксация *n* prefixálás,
prefixáció

префиксoid *h* prefixoid,

prefixumszerű morféma
придаточное предло-
жение mellékmondat; ~
времени időhatározói
mellékmondat; ~ **меры и**
степени fok- és mérték-
határozói mellékmondat;
~ **места** helyhatározói
mellékmondat; ~ **образа**
действия módhatározói
mellékmondat; ~ **причи-**
ны okhatározói mellék-
mondat; ~ **следствия**
következmenyes mellék-
mondat; ~ **сравнения**
hasonlító mellékmondat; ~
условия feltételes mel-
lékmondat; ~ **уступки**
megengedő mellék-
mondat; ~ **цели** cél-
határozói mellékmondat

придыхание *s* hehezet,
aspiráció

призвук *h* **1.** átmeneti
hang, siklóhang **2.** mellék-
hang, részhang

признак *h* jegy; **диф-**
ференциальный [раз-
личительный] ~ meg-
különböztető [disztinktív]
jegy; (**семантический**)
дифференциальный ~
szemantikai jegy

прилагательное (~ого) *s*
melléknév; **качествен-**
ное ~ое tulajdonságjelölő

melléknév; **краткое** ~**ое** rövid alakú melléknév; **относительное** ~**ое** vonatkozást jelölő melléknév; **притяжательное** ~**ое** birtokos melléknév; **полное** ~**ое** teljes alakú melléknév; **субстантивированное** ~**ое** főnevesült [főnévvé vált] melléknév

приложение *s* értelmező

примыкание *s* csatlakozás, jelöletlen alárendelés

приставка *n* előképző; (**чисто**)**видовая** ~ ige-szemléleti párt képző prefixum; **лексическая** ~ lexikai előképző; **глагольная** ~ igekező *ld. még* **префикс**

приставочный (~**ая**) előképzős, prefixumos; ~ **глагол** igekezős ige

приступ *h ld. экскурсия*

причастие *s* melléknévi igenév, participium; **действительное** [**активное**] ~ cselekvő melléknévi igenév; **краткое** ~ rövid alakú melléknévi igenév; ~ **настоящего времени** jelen idejű melléknévi igenév; ~ **прошедшего времени**

múlt idejű melléknévi igenév; **страдательное** [**пассивное**] ~ szenvedő melléknévi igenév

причастный (~**ая**) melléknévi igeneves [igenévi]; ~**ый оборот** melléknévi igeneves szerkezet

пробел *h* szóköz

прогрессивный (~**ая**) progresszív, előreható; ~**ая ассимиляция** progresszív asszimiláció [hasonulás]

производный (~**ая**) képzett; ~**ое слово** képzett szó, származékszó

произнести (~**несу́,** ~**несёшь;** ~**нес, несла**) *bef. ld. произносить*

произносительный (~**ая**) kiejtési; ~**ая норма** kiejtési norma

произно́сить (~**шу́,** ~**сишь**) *foly.* kiejt

произноше́ние *s* kiejtés

произойти́ (~**йдёт, шёл,** ~**шла́**) *bef. ld. происходить*

проинтерпретировать (~**ую, уешь**) *bef. ld. интерпретировать*

происхо́дить (~**жу́,** ~**дишь**) *foly.* származik

прокли́тика *n* prokli-

tikum, szó előtt álló simulószó

пропозиция *n* a mondat jelentése, propozíció

просклоня́ть (~ю, ~ешь) *bef. ld. склоня́ть*

просоди́ческий (~ая) prozodikus; ~ие средства prozodikus eszközök

просодия *n* prozódia

проспряга́ть (~ю, ~ешь) *bef. ld. спряга́ть*

просторе́ние *s* kevésbé művelt emberek beszédjében előforduló jellegzetességek

протети́ческий (~ая) protetikus; ~ звук protetikus hang

противопоставле́ние *s* 1. ellentét 2. oppozíció, szembenállás *ld. оппози́ция*

прототи́п *h* prototípus (*kognitív nyelv.*)

профессиона́лизм *h* műszó, szakszó; szak kifejezés, szakzsargon

процити́ровать (~ую, ~уешь) *bef. ld. цити́ровать*

проше́дший (~ая) : ~ее **время** *ld. вре́мя*

проясне́ние *s* teljes képzésű magánhangzová válás; ~ редуци́рован-

ных гласных a redukált magánhangzók teljes képzésű magánhangzová válása *ld. még вокализа́ция*

психолингвисти́ка *n* pszicholingvisztika

пунктуа́ция *n* központosítás, interpunkció

пунктуа́ционный (~ая) központosítási, interpunkciós; ~ зна́ки írásjelek; ~ **прави́ла** központosítási szabályok

P

разбо́р *h* elemzés; **морфе́мный** ~ morfémiikus elemzés [morfémákra bontás]; **морфологи́ческий** morfológiai [alaktani] elemzés; ~ **слова́ по соста́ву** a szó morfémákra bontása; **синтакси́ческий** ~ szintaktikai [mondattani] elemzés; **фонети́ческий** ~ fonetikai [hangtani] elemzés

разме́тка *n* korpuszannotáció (*korpusznyelv.*); **метатексто́вая** ~ a szöveg metaadatainak megadása; **синтакси́ческая** ~ szintaktikai

annotáció; **частеречная**
~ szófaji annotáció
разнонаправленный
(~ая) többirányú; **глагол**
~ого движения több-
irányú mozgást jelölő ige
[mozgásige]
разряд *h* osztály, csoport;
лэкско-грамматический
~ lexikogrammatikai
osztály; ~ы числительных
a számnevek csoportjai
распространитель *h* : ~
предложения bővítmény
ld. még **второстепенный**
член предложения;
необязательный ~
szabad bővítmény;
обязательный ~ kötött
bővítmény
расширение *s* **1.** bővítés
(*fordítástud.*) *ld. még*
генерализация **2.** : ~
значения jelentésbővülés
(*lexikológia*)
расщепление *s* **1.** fel-
bontás (*fordítástud.*) **2.** : ~
значения jelentéshasadás
(*lexikológia*)
реалия *n* reália; **географическая**
~ földrajzi reália;
общественно-политическая
~ társadalmi-politikai reália;
этнографическая ~ néprajzi reá-

lia
регрессивный (~ая) regresszív,
hátraható; ~ая **палатализация**
regresszív palatalizáció; ~ая
ассимиляция regresszív
asszimiláció [hasonulás]
редактирование *s* **1.** szerkesztés;
литературное ~ irodalmi szerkesztés;
научное ~ tudományos szerkesztés;
техническое ~ műszaki szerkesztés
2. lektorálás; **научное** ~
tudományos lektorálás,
szaklektorálás
редукция *n* redukció; ~
гласного magánhangzó-redukció
редупликация *n*
reduplikáció; kettőzés
редуцированный (~ая)
redukált; **неорганический**
~ый betoldott [másodlagos]
redukált(hang)
редуцироваться (~уется)
folj. és bef. ált. 3. szem.
redukálódik, lerövidül
резонансный (~ая) rezonátoros;
~ая **пóлость** rezonátorüreg
реконструированный
(~ая) rekonstruált,
kikövetkeztetett; ~ая
форма rekonstruált

[kikövetkeztetett] alak
реконструкция *n* rekonstrukció; **внешняя** ~ külső rekonstrukció; **внутренняя** ~ belső rekonstrukció
рекурсия *n* rekurzió (*hangképzésnél*) *ld. még* **отступ**
рэма *n* réma *ld. még* **комментарий** (*szintaxis*)
реплика *n* replika, válasz
репрезентативность *n* reprezentativitás (*korpusznyelv.*)
референт *h* referens *ld. még* **предмет**
референтность *n* referencia
рефлекс *h* reflex *ld. még* **континуант**
реципиент *h* befogadó, recipiens (*kommunikáció-tud., fordítástud.*)
речь *n* beszéd; **косвенная** ~ függő beszéd; **макароническая** ~ keverékszavakat [makarónikumokat] tartalmazó beszéd
прямая ~ egyenes beszéd; **разговорная** ~ beszélt nyelv
речевой (~**ая**) beszéd; ~**ой акт** beszédaktus
речевосприятие *s* beszédészlelés, beszédpercepció

речепроизводство *s* beszédprodukcó
ритм *h* ritmus
ритмика *n* ritmika
ритмический (~**ая**) ritmikai; ritmikus; ~**ая единица** ritmikai egység
ритмичный (~**ая**) ritmikus
рифма *n* rím
род *h* nem; **мужской** ~ hímnem; **женский** ~ nőnem; **общий** ~ közösenem; **средний** ~ semlegesnem
родительный (~**ая**): ~**ый падеж** *ld. падеж 1.*; ~**ый партитивный** genitivus partitivus, részmennyiséget kifejező [részjelölő] birtokos eset, részirtokos eset
роль *n* : **семантическая** ~ tematikus [szemantikus] szerep *ld. még* **падеж 2.** : **агента** [агент] ágens; **бенефактив** beneficiens; **инструмент** instrumentum, eszköz; **каузатор** kauzator, okozó; **пациент** [пациент] páciens [patiens]; **экспериментер** experiens, átlő
руси́зм *h* russzicizmus
руси́ст *h* russzista
руси́стика *n* russzisztika

ряд *h* a nyelvhat vízszintes mozgási iránya (*a magánhangzók képzésénél*); **гласный заднего** ~а hátul képzett [veláris] magánhangzó; **гласный переднего** ~а elöl képzett [palatális] magánhangzó; **гласный среднего** ~а középen képzett [mediális] magánhangzó

C

сверхкраткий (~ая) ultrarövid; ~ий **гласный** ultrarövid magánhangzó

связь *n* kapcsolat; **бессоюзная** ~ kötőszó nélküli kapcsolat; **подчинительная** ~ alárendelő kapcsolat; **предикативная** ~ hozzárendelő kapcsolat, predikatív [alany-állítmányi] viszony; **синтаксическая** ~ szintaktikai kapcsolat; **сочинительная** ~ mellérendelő kapcsolat; **союзная** ~ kötőszavas kapcsolat; **тема-рематическая** ~ téma-réma viszony

связка *n* : (**глагольная**) ~ kopula

сдвиг *h* : **уровневый** ~

szinteltolódás (*fordítás-tud.*)

сегмент *h* (речи) (beszéd)szegmentum

сегментация *n* szegmentáció, tagolás

сегментный (~ая) szegmentális; ~ые **фонетические единицы** szegmentális fonetikai egységek

сёма *n* széma

семантика *n* 1. szemantika, jelentéstan *ld. még*

семасиология 2. jelentés

семантический (~ая) 1. szemantikai, jelentés-

tani; ~ий **множитель** [мáркeр] szemantikai

szorzó [marker], jelentés-

elem; ~ое **поле** jelentés-

mező, szemantikai mező;

~ая **просодия** szemantikai prozódia;

~ий **синтаксис** szemantikai szintaxis;

~ая **сеть** jelentéshálózat 2. jelentés-

beli; ~ие **различия** jelentésbeli különbségek

семасиология *n* szemasziológia *ld. még*

семантика 1.

семема *n* szeméma

семиотика *n* szemiotika, jeltan, jeltudomány, szemiológia

сигнификат *h* szignifikátum *ld. még означáемое*

сигнификативный (~ая) szignifikatív; ~о **сильная позиция** szignifikatív erős helyzet [pozíció]; ~о **слабая позиция** szignifikatív gyenge helyzet [pozíció]; ~ая **функция** szignifikatív funkció

силлабэма *n* szillabéma

сингармонизм *h* magánhangzóharmónia, magánhangzók illeszkedése; **слоговой** ~ szótagharmónia

singularia tantum : **существительные** ~ csak egyes számban használatos főnevek

синэкдоха *n* szinekdoché

синестезия *n* szinesztézia (*stilisztika*)

синоним *h* szinonima, rokon értelmű szó;

грамматический ~ grammatikai szinonima;

лексический ~ lexikai szinonima; **фразеологический** ~ frazeológiai

szinonima

синонимический (~ая) szinonim, rokon értelmű

синонимия *n* szinonímia

синта́гма *n* **1.** szintagma, szószerkezet **2.** beszédszakasz, beszédütem; **конечная** ~ utolsó beszédszakasz *ld. még речевой такт*

синтагматический (~ая) szintagmatikus; szintagmatikai; ~ие **отношения** szintagmatikus viszonyok; ~ое **членение предложения** a mondat szintagmatikus szerkezete, a mondat szintagmákra bontása

синтаксис *h* szintaxis (*a nyelv szintje és nyelvészeti diszciplína*); mondattan (*nyelvészeti diszciplína*)

синтетизм *h* szintetikus szerkeztésmód

синтетический (~ая) szintetikus; ~ **язык** szintetikus nyelv

синхрония *n* leíró [szinkrón] nyelvszemlélet, szinkrónia

синхронный (~ая) szinkrón, leíró; ~ое **языкознание** szinkrón [leíró] nyelvészet [nyelvtudomány]

сирконста́нт *h* szirkonstans [cirkonstáns], szabad határozó [bővítmény]

ска́зательное (~ого) *s* (szin-

taktikai) állítmány; **глагoльнoе** ~ igei állítmány; **именнoе** ~ névszói állítmány; **простoе** ~ egyszerű állítmány, **сoстaвнoе** ~ összetett állítmány

склонение *s* névszóragozás, deklináció; **адъектíвнoе** ~ melléknévi ragozás; **именнoе [субстaнтíвнoе]** ~ főnévi ragozás; **пёрвoе** ~ **существítельных** 1. főnévragozás; **смéшaннoе** ~ vegyes ragozás

склоня́ть (~ю, ~ешь) *foly.* ragoz (*névszókról*) • ~**тсья** *csak* 3. *szem.* ragozódik (*névszókról*)

скóбки *tbisz.* (скóбка *n*) zárójel; **квaдрáтные** ~ szögletes zárójel; **крýг-лые** ~ kerek [gömbölyű] zárójel; **фигúрные** ~ kapcsolós zárójel

скóропись *n* folyóírás, kurzív

скрипт *h* szkript (*kognítív nyelv.*)

славíст *h* szlavista

славíстика *n* szlavisztika

славяни́зм *h* szlavizmus

славя́нскíй (~ая) szláv; ~**ий язык** szláv nyelv; **вoстoчнo~ий язык**

keleti szláv nyelv; **зaпaднo~ий язык** nyugati szláv nyelv; **южнo~ий язык** délszláv nyelv; **старo~ий язык** ószláv nyelv

слeнг *h* szleng, szlengszavak

слíтный (~ая) 1. együtt, egybe; ~**oе написáние** egybeírás; ~**oе произношéние** együttejtés 2. : ~**ый соглáсный** *ld.* **аффрикáта**

слия́ние *s* egybeolvadás

словáрный (~ая) szótári; **актíвный** ~**ый запáс** aktív szókincs; ~**ый запáс** szókészlet, szókincs; **индивидуáльный** ~**ый запáс** egyéni szókincs; **пассíвный** ~**ый запáс** passzív szókincs; ~**ая фóрма слóва** a szó szótári alakja

словáрь *h* szótár; **обрáтный** ~ szóvégmutato szótár, a tergo szótár; **слoвoобразoвáтельный** ~ szóalkotási szótár; **толкóвый** ~ értelmező szótár

слóвлo *s* szó; **ввóднoе** ~o közbevetett szó; **глáвнoе** ~o alaptag, főszó; **завíсímoе** ~o alárendelt

szó; **заглавное** [заголовочное] ~о címszó; **займствованное** ~о jövevénytör, kölcsönszó *ld. még займствование 2.*; **~о-заместитель** (~а-заместителя) *s* helyettesítő szó; **звукоподражательное** ~о *ld. звукоподражание 2.*; **иностранное** ~о idegen szó; **многозначное** ~о többjelentésű szó; **обобщающее** ~о egybefoglaló [általánosító] szó; **однозначное** ~о egyjelentésű szó; **определяемое** ~о jelzett szó; **~о-предложение** (~а-предложения) *s* mondatször; **сложное** ~о összetett szó; **союзное** ~о névmási kötöször; **указательное** ~о utalóször; **устаревшее** ~о elavult [régies] szó; **фонетическое** ~о fonetikai szó ◊ **игра** ~ szójáték *ld. még каламбур*

словоизменение *s* szóalakképzés; ragozás

словообразование *s* szóalkotás; szóképzés;

способ ~я *a* szóalkotás módja

словообразовательный (~ая) szóalkotási; szóképzési; **~ый анализ** szóalkotási elemzés; **~ый аффикс** szóképző toldalék, formáns; **~ое гнездо** szóképzési [derivációs] bokor; **~ое [derivационное]** значение szóalkotási [derivációs] jelentés; **~ый словарь** szóalkotási szótár; **~ый формант** szóképző toldalék; ~ **тип** szóképzési típus

словосложение *s* szóösszetétel

словосочетание *s* szószervezet, szintagma; **адъективное** ~ melléknévi alaptagú szószervezet; **атрибутивное** ~ attributív [jelzős] szószervezet; **глагольное** ~ igei alaptagú [adverbális] szószervezet; **именное** ~ adnominális [névszói alaptagú] szószervezet; **количественное** ~ számnévi alaptagú szószervezet; **местоименное** ~ névmási alaptagú szószervezet; **наречное [адвербиальное]** ~ határozószói alaptagú [adverbiális] szószerve-

zet; **подчинительное** ~ alárendelő szószerkezet [szintagma]; **предикативное** ~ alany-állítmányi [predikatív] szószerkezet [szintagma]; **простое** ~ egyszerű szószerkezet; **сложное** ~ összetett szószerkezet; **сочинительное** ~ mellérendelő szószerkezet [szintagma]; **субстантивное** ~ főnévi alaptagú szószerkezet; **устойчивое** ~ állandósult szókapcsolat [frazéma] *ld. még. устойчивое сочетание*

словоупотребление *s* szóvegszó

словоформа *n* (grammatikai) szóalak

слог *h* szótag; **закрытый** ~ zárt szótag; **заударный** ~ hangsúlyos szótag utáni szótag; **неприкрытый** ~ magánhangzóval kezdődő szótag; **открытый** ~ nyílt szótag; **предударный** ~ hangsúlyos szótag előtti szótag; **прикрытый** ~ mássalhangzóval kezdődő szótag

слоган *h* szlogen, jelmondat

слогово́й (~ая) **1.** szótag-

képző *ld. még. сло́гообразующий*; ~ **плавный** szótagképző likvida

2. szótag_s, szótagra vonatkozó; ~**ой сингармонизм** szótagharmónia

слогоделение *s* szótagolás

слоогобразующий (~ая) *ld. слогово́й 1.*

слогораздел *h* szótaghatár

сложное предложение *s* összetett mondat; **бессоюзное** ~ kötőszó nélküli összetett mondat; ~ **с разными видами связи** többszörösen összetett mondat

сложноподчинённое предложение alárendelő összetett mondat; ~ **с придаточным изъяснительным** [дополнительным] tárgyi alárendelő összetett mondat; ~ **с придаточным обстоятельственным** határozói alárendelő összetett mondat; ~ **с придаточным определительным** jelzői alárendelő összetett mondat; ~ **с придаточным подлежащим, сказуемым** [с придаточным местоимénноопределительным] ala-

nyi, állítmányi alárendelő összetett mondat

сложносокращённый (~ая) : ~ое **слово** mozaikszó *ld. még*

аббревиатура

сложносочинённое предложение mellérendelő összetett mondat; ~ **с пояснительными союзами** magyarázó mellérendelő összetett mondat; ~ **с соединительными союзами**, ~ **с присоединительными союзами** kapcsolatos mellérendelő összetett mondat; ~ **с причинно-следственным значением** következtető mellérendelő összetett mondat; ~ **с противительными союзами** ellentétes mellérendelő összetett mondat; ~ **с разделительными союзами** választó mellérendelő összetett mondat

слушающий *h* (~его) hallgató

смысл *h* értelem; **оттенок** ~а érzékárnyalat

смысловой (~ая) értelmi, jelentésbeli; ~ **ое** [логическое] **развёртывание**

értelmi [logikai] kiterjesztés *ld. még* **модуляция**; ~ая **однозначность** jelentésegyértelműsítés

смыслоразличительный (~ая) jelentésmegkülönböztető; ~ая **функция** jelentésmegkülönböztető funkció [szerep]

смычка *n* zár (*hangképzésben*)

смычный (~ая) zár; ~ый **согласный** zárhang

смягчать (~ю, ~ешь) *foly.* lágyít; • ~ться lágyul

смягчение *s* lágyulás; **вторичное** ~ másodlagos lágyulás

смягчённый (~ая) lágyított, palatalizált; ~ый **согласный** lágyított [palatalizált] mássalhangzó *ld. még* **палатализованный**

смягчить (~у́, ~ишь) • ~иться *bef. ld. смягчать* • ~ться

согласный **1.** (~ая) mássalhangzó ~ый **звук** mássalhangzó; ~ая **фонема** mássalhangzó- fonéma **2.** (~оро) *h* mássalhangzó; **непроизносимый**. ~ый nem ejtett mássalhangzó **согласование** *s* egyeztetés, kongruencia

сокращение *s* **1.** rövidítés (szó); **условные** ~я rövidítések (szótárban) **2.** lerövidülés *ld.* **редукция**

сонант *h* **1.** szonáns, szótagot alkotó mássalhangzó **2.** szonoráns, szonor mássalhangzó, zengőhang

сонорность *n* hangzóság; **шкала** ~и hangzósági sorrend [skála]

сонорный (~ая) : ~ый **согласный** zengőhang, szonor mássalhangzó

сообщение *s* közlés

соответствие (*~я*) *s* megfelelés; **вариантное** ~ variatív megfelelés; **константное** [языковое] ~ állandó megfelelés; **оказиональное** ~ alkalmi megfelelés

соотносительность *n* kölcsönös megfelelés *ld.* **мэг корреляция**

соотносительный (~ая) (egymással) kölcsönös megfelelésben [viszonyban] álló *ld.* **мэг коррелятивный**

социолéкт *h* szociolektus *ld.* **мэг социальный диалéкт**

социолингвистика *n* szociolingvisztika

сочетаемость *n* kapcsolódási képesség; **грамматическая** ~ grammatikai kapcsolódási képesség; **лексическая** ~ lexikai kapcsolódási képesség; **семантическая** ~ szemantikai kapcsolódási képesség

сочетание *s* **1.** : ~ слов szó szerkezet; **устойчивое** ~ állandósult szó szerkezet *ld.* **мэг устойчивое словосочетание** **2.** : ~ звуков hangkapcsolat; **труднопроизносимое** ~ звуков nehezen ejthető hangkapcsolat

сочинение *s* **1.** mellérendelés **2.** fogalmazás

союз *h* kötőszó; **непроизводный** ~ nem képzett [elsődleges] kötőszó; **парный** ~ páros kötőszó; **подчинительный** ~ alárendelő kötőszó **производный** ~ képzett [másodlagos] kötőszó; **простой** ~ egyszerű kötőszó; **составной** ~ összetett kötőszó; **сочинительный** ~ mellérendelő kötőszó;

спирáнт *h* spiráns *ld.* **мэг фрикатив**, **щелевой согласный**

способ *h* mód; ~ **образования** a képzés módja, képzési mód (*фонетика*); ~**ы словообразования** a szóalkotás módjai *ld. még словообразование*

способ *h* **глагольного действия** akcióminőség; **многократный [итеративный]** ~, **итератив** *h* több aktusú, gyakorító [nem folyamatos rendszerességgel végbemenő] cselekvést jelölő [iteratív] akcióminőség; **начинательный** ~, **инхоатив** *h* kezdő jelentésű [inchoatív] akcióminőség; **ограничительный [делimitативный]** ~, **делimitатив** *h* időbeli behatároltságot jelölő [delimitatív] akcióminőség; **однократный [одноактный, семelfактívный]** ~, **семelfактív** *h* egy aktusú cselekvést jelölő [szemelfaktív] akcióminőség

спрягаемый (~ая) ragozott; személyragozható (ige); ~**ая форма** személyragos alak

спрягáть (~ю. ~ешь) *foly.* ragoz (*игékról*) • ~**ться**

(~ется) *csak 3. szem.* ragozódik (*игékról*)

спряжение *s* igeragozás, konjugáció; **безобъектное** ~ alanyi [általános] igeragozás; **объектное** ~ tárgyas [határozott] igeragozás; **первое** ~ 1. igeragozás; **второе** ~ 2. igeragozás; **смешанное** ~ vegyes igeragozás;

сравнение *s* **1.** hasonlat

2. : **степени** ~**я прилагательных и наречий** a melléknév és a határozószó fokozása

сравнительный (~ая)

1. összehasonlító; ~**ое языкознание** összehasonlító nyelvtudomány [nyelvészet]; ~**о-историческое языкознание** történeti-összehasonlító nyelvtudomány [nyelvészet]

2. : ~**ая степень прилагательного** a melléknév középfoka

3. (össze)hasonlító; ~**ый оборот** (össze)hasonlító szerkezet; ~**ый союз** (össze)hasonlító kötőszó

сращение *s* **1.** szóösszevonás, szervesetlen szóösszetétel **2.** : **фразеологическое** ~ egybeforrt szókapcsolat

средний (~ая) **1.** semleges; ~ий **род** semlegesnem **2.** mediális; ~ий **залог** mediális igefajta **3.** középső; **гласный** ~его **подъема** középső nyelvállású magánhangzó **средненёбный** (~ая) a szájpadlás közepén képzett, mediopalatális; ~ **согласный** a szájpadlás közepén képzett [mediopalatális] mássalhangzó **среднеязычный** (~ая) dorzális, nyelvháttal képzett; ~ **согласный** dorzális [nyelvháttal képzett] mássalhangzó **старославянизм** *h* ószlavizmus **старославянский** (~ая) ószláv **степень** (~и) *n* fok (*meléknév, határozószóé*); ~ **сравнения** fokozás; **положительная** ~ь **аларфок**; **превосходная** ~ь **felsőfok**; **сравнительная** ~ь **középfok** **стереотип** *h* sztereotípia **стилевой** (~ая) stiláris **стилистика** *n* stilisztika; **практическая** ~ gyakorlati stilisztika **стилистический** (~ая) stilisztikai; stílus; stiláris;

~ое **значéние** stilisztikai jelentés; ~ая **окраска** stílusárnyalat; ~ая **помета** stílusminősítés, stiláris érték; ~ий **приём** stilisztikai eszköz; ~ая **фигура** (stilisztikai) alakzat *ld. még фигура речи*; ~ий **эффэкт** stílushatás **стиль** *h* stílus(réteg), regiszter; stílusárnyalat; **высокий** ~ emelkedett [ünnepélyes] stílus(árnyalat); **научный** ~ tudományos stílus; **нейтральный** ~ semleges [stilárisan jelöletlen] stílus(típus); **ораторский** ~ szónoki [közéleti] stílus; **официальноделовой** ~ hivatalos stílus; **публицистический** ~ publicisztikai stílus; **разговорный** ~ társalgási stílus; **снйженный** ~ igénytelen stílus(típus); **функциональный** ~ funkcionális stílus; ~ **художественной литературы** (szép)irodalmi stílus; **эпистолярный** ~ levélstílus **структура** *n* szerkezet, struktúra; **глубинная** ~ **(предложения)** mélystruktúra; **поверхност-**

ная ~ (предложения) felszíni szerkezet; ~ **предложения** mondat-szerkezet, mondat-
struktúra
стяжение *s* 1. *ld.* **ком-
прессия** 2. összevonás
(*fonetika*); ~ **гласных**
magánhangzók össze-
vonása
стяжённый (~ая) kontra-
hált, összevont; ~**ый**
имперфект kontrahált
imperfektum; ~**ая форма**
kontrahált alak
субстантивация *n* szub-
sztantiváció, főnevesülés
субстантивированный
(~ая) főnevesült; ~**ое**
прилагательное főne-
vesült melléknév
субстрат *h* szubsztrátum
субъект *h* szubjektum,
(logikai, szemantikai)
alany
сужение *h* 1. szűkítés
(*fordítástud.*) *ld.* még **кон-
кретизация** 2. ~ **зна-
чения** jelentésszűkülés
(*lexikológia*)
суперсегментный (~ая)
és **супрасегментный**
(~ая) szupraszegmentális;
~**ая фонетика** szupra-
szegmentális fonetika;
~**ые единицы** szupra-

szegmentális tényezők
[elemek, eszközök]; ~**ые**
признаки szupra-
szegmentális jegyek
суперстрат *h* szuper-
sztrátum
супин *h* supinum
супплетивизм *h* alak-
kiegészülés, szuppleti-
vizmus
сържик *h* szurzsik (*szo-
ciolingv.*)
суффикс *h* 1. képző, szuf-
fixum; **словообразу-
ющий** [словообразова-
тельный] ~ szóképző
szuffixum; **уменьши-
тельно-ласкательный**
~ kicsinyítő-becéző [ki-
csinyítő-kedveskedő] kép-
ző 2. jel (*a magyar*
nyelvészetben); ~ **про-
шедшего времени** a
múlt idő jele; **слово-
изменяемый** [фор-
мообразующий] ~ szó-
alakképző jel; ~ **сравни-
тельной степени** a
középfok jele
суффиксальный (~ая)
szuffixális, képző, szuf-
fixum; ~ **способ слово-
образования** szuffixum-
mal történő szóképzés
суффиксация *n* szuf-
fixummal való szóképzés

существительное (~ого) *s* főnév; **абстрактное** ~ое elvont [absztrakt] főnév; **конкретное** ~ое konkrét főnév; **нарицательное** ~ое köznév; **неодушевленное** ~ое élettelen [élettelen dolgot] jelentő főnév; **несклоняемое** ~ое ragozhatatlan főnév; **одушевленное** ~ое élőlényt jelentő főnév; **собирательное** ~ gyűjtőnév; **собственное** ~ое tulajdonnév

схема *n* **1.** modell (*szintaxis*); **структурная** ~ **предложения** mondat szerkezeti modellje **2.** séma (*kognitív nyelv.*)

схематизация *n* sematizáció (*kognitív nyelv.*)

сценарий *h* forgatókönyv (*kognitív nyelv.*)

Т

тавтология *n* tautológia

таксономия *n* taxonómia (*korpusznyelv.*)

такт *h* : **речевой** ~ beszédszakasz, beszédűtem *ld. még* **синтагма** **2.**

твёрдость *n* keménység

твёрдый (~ая) kemény; ~ый **согласный** kemény

mássalhangzó

творительный (~ая) : ~ый **падеж** *ld. падеж* **1.**

текст *h* szöveg; **исходный** ~ forrásnyelvi szöveg; **переведённый** ~ célnyelvi szöveg; **рекламный** ~ reklámszöveg; **художественный** ~ szépirodalmi szöveg

тема¹ *n* téma *ld. még* **топик** (*szintaxis*)

тема² *n* (rekonstruált) téma, tőképző elem, tő(hangzó) (*tört. nyelvészet*)

тематический (~ая) tematikus, a (szó relatív) tövét tematikus hanggal képező; ~ие **глаголы** tematikus igék

текстоформа *n* szövegszó (*korpusznyelv.*) *ld. még* **токен**

тембр *h* hangszín, hangfekvés

термин *h* szakszó, műszó, szakkifejezés, terminus

терминология *n* terminológia

тильда *n* tilde

типология *n* tipológia; **лингвистическая** ~ nyelvészeti tipológia; ~ **языков** nyelvtipológia

тирэ *s n. rag.* gondolatjel

титло *s* titlő

токен *h* szövegszó, példány
(szóközökkel határolt szó)
ld. még **текстоформа**
(*korpusznyelv.*)

тон *h* tónus (*fonetika*)

топик *h* topik *ld. még*
тема¹ (*szintaxis*)

точка *n* pont; ~ с запятой
pontosvessző

транслитерация *n* betű
szerinti átírás, transz-
literáció

транскрипция *n* átírás,
transzkripció; **фонематическая** ~ fonematikus
[fonémikus] átírás [transz-
kripció]; **фонетическая**
~ fonetikus [fonetikai]
átírás [transzkripció]

транспозиция *n* **1.** transz-
pozíció, transzponálás
(*fordítástud.*); **грамматическая** ~ grammatikai
transzpozíció **2.** nyelvtani
alak átvitt értelmű
használata **3.** szófajváltás

трансформация *n* átala-
kítás, transzformáció;
межъязыковая ~ for-
dítási folyamat

трасянка *n* traszjanka
(*szociolingv.*)

троп *h* szókép, trópus

тэг *h* és **тег** *h* címke
(*korpusznyelv.*)

У

увеличительный (~ая)
nagyító (jelentésű),
augmentatív; **~ый суффикс** nagyító [augmen-
tatív] szuffixum

ударение *n* hangsúly *ld.*
még **акцент 2.**; **динамическое** [экспираторное] ~ dinamikus
[expiratórikus] hangsúly;
количественное ~
mennyiségi [kvantitatív];
логическое ~ logikai
[értelmi] hangsúly;
музыкальное [тоническое] ~ zenei hangsúly,
szó(tag)hanglejtés; **неподвижное** ~ állandó
hangsúly; **побочное**
[второстепенное] ~ mel-
lékhangsúly; **подвижное**
~ változó [mozgó] hang-
súly; **свободное** ~ szabad
hangsúly; **связанное** ~
kötött hangsúly; **словесное** ~ szóhangsúly; **фразовое** ~ mondathangsúly
ударный (~ая) hang-
súlyos; ~ **гласный** hang-
súlyos magánhangzó; ~
слог hangsúlyos szótag
удвоенный (~ая) ket-
tőzött, kettős; **~ый**

согласный kettőzött [geminált] mássalhangzó
удлинение *s* (meg)nyúlás, meghosszabbodás; ~ **гласного** magánhangzónyúlás; **дополнительное [заместительное]** ~ pótlónyúlás
узкий (~ая) : ~ий **гласный** zárt magánhangzó
уменьшительно-ласкательный (~ая) kicsinyítő-becéző [kicsinyítőkedveskedő]; ~ая **форма слова** a szó kicsinyítő-becéző alakja
унгаризм *h* hungarizmus *ld. még венгеризм*
универбат *h* univerbátum, jelentéstapadással keletkezett szó
универбация *n* univerbáció, univerbálódás
управление *s* vonzat; **беспредложное** ~ előljárószó nélküli vonzat; **предложное** ~ előljárószós vonzat; **сильное** ~erős vonzat; **слабое** ~gyenge vonzat
упрощение *s* egyszerűsödés; ~ **групп согласных** mássalhangzó-csoportok egyszerűsödése
усечение *s* **1.** szóvégi magánhangzó *v.* szótag

elhagyása; apokopé [apokópa] **2.** szorövidüléssel történő szóképzés
устав *h* unciális írás
утрата *n* eltűnés, kiveszés; ~ **носовых гласных** a nazális magánhangzók kiveszése [eltűnése]

Ф

феминитив *h* feminitív
фигура *n* : ~ **речи** alakzat *ld. még стилистическая фигура*
фигура-фон (фигуры-фона) *n* alak-háttér elrendezés (*kognitív nyelv.*)
филолог *h* filológus
филология *n* filológia
финаль (~и) *n* **1.** végződés **2.** szótagzárlat, kóda
финно-угорский (~ая) finnugor; ~ие **языки** finnugor nyelvek
финно-угровед *h* finnugorista
финно-угроведение *s* finnugrisztika
флексия *n* *ld. окончание*
фонема *n* fonéma
фонематический (~ая) fonematikus, fonéma~; ~ **состав** fonémakészlet
фонетика *n* fonetika; **акустическая** ~ akusz-

tikai fonetika; **артикуляционная** ~ artikulációs fonetika; **лингвистическая** ~ nyelvészeti fonetika, fonológia; **перцептивная** ~ percerpciós [auditorikus és auditorikus] fonetika; **сегментная** ~ szegmentális fonetika; **субстанциональная** ~ a beszédhangok és a szupraszegmentális tényezők anyagi részét tanulmányozó fonetika; **суперсегментная** ~ szupraszegmentális fonetika; **функциональная** ~ funkcionális fonetika *ld. még фонология*

фонетический (~ая) fonetikai, fonetikus; **~ое слово** fonetikai szó; **~ая транскрипция** fonetikus [fonetikai] átírás [transzkripció]

фонологизация *n* fonologizáció

фонологический (~ая) fonológiai; **~ий компонент** fonológiai komponens; **~ая система** fonológiai rendszer

фонология *n* fonológia *ld. még функциональная фонетика; дихотомич-*

ческая ~ dichotomikus [megkülönböztető jegyes] fonológia

форма *n* alak; **закономерная** ~ szabályos(an keletkezett) alak; **неопределённая** ~ **глагола** főnévi igenév, infinitívusz *ld. még инфинитив*

формант *h* **1.** toldalék; **форманс (морфология)** **2.** összetett toldalék

форманта *n* formáns (*fonetika*)

формантный (~ая) formáns; **~ая картина** formánskép (*fonetika*)

фраза *n* megnyilatkozás (*fonetika, szupraszegmentális fonetika, szintaxis*)

фразеолог *h* frazeológus

фразеологизм *h* frazeologizmus

фразеологический (~ая) frazeológiai; **~ое сочетание** frazeológiai kapcsolat; kollokáció

фраzeология *n* frazeológia

фрейм *h* fogalmi keret (*kognitív nyelv.*)

фрикатив *h* frikatíva *ld. még спирант, щелевой согласный*

фрикативный (~ая) *ld. щелевой*

фу́нкция *n* (*nyelvé*) **коммуникативная** ~ kommunikatív funkció; **метаязыковая́я** ~ metanyelvi funkció; **познавательная** ~ megismerő funkció; **регулятивная** ~ szabályozó funkció; **фатическая** ~ fatikus [kapcsolatfenntartó, kapcsolat-teremtő] funkció; **экспрессивно-эмоциональная** ~ expresszív-emotív [expresszív, érzelemkifejező] funkció; **эстетическая** ~ esztétikai funkció

функциональный (~ая) funkcionális; **~ый синтаксис** funkcionális szintaxis [mondattan]

Х

хи́атус *h ld.* **зы́ение**

Ц

центр *h* : **интонационный** ~ intonációs centrum [központ], az intonációs modell [szerkezet] centruma [központja]

церковнославя́нсклйй (~ая) egyházi szláv

церковнославя́ннйзм *h* egyházi szlavizmus

цита́та *n* idézet

цита́ция *n* idézés

цити́ровать (~ую, ~уешь) *foly.* idéz

цо́канье *s* cé-zés

цо́кающий (~ая) cé-ző; **~ий диалéкт** cé-ző nyelvjárás

Ч

ча́стерéчнлйй (~ая) szófaji; **~ая разме́тка** szófaji címkézés (*korpusznyelv.*)

ча́сть *n* : ~ **рэчи** szófaj; **знаме́нательная** ~ **рэчи** önálló jelentésű szó(faj); **служе́бная** ~ **рэчи** viszonyzó [segédszó]

ча́стица *n* módosítószó; partikula; **вопроси́тельная** ~ kérdő módosítószó; **побуди́тельная** ~ buzdítást jelentő [felszólító] módosítószó; **отрица́тельная** ~ tagadó módosítószó; **указате́льная** ~ mutató módosítószó

чере́дование *le s* váltakozás, alternáció; ~ **гласных** magánhangzó-váltakozás; **истори́ческие** **~я зву́ков** történeti hangválta-

kozások; **параллельные** ~я **звúков** párhuzamos [egymást kölcsönösen kizáró] hangváltakozások; **пересекающиеся** ~я **звúков** egymást keresztező hangváltako-zások; **позиционные** ~я **звúков** kombinatorikus hangváltakozások; ~ **согласных** mássalhangzó-váltakozás

число *s* szám; **двойственное** ~ duális [kettős] szám; **единственное** ~ egyes szám; **множественное** ~ többes szám

числительное (~ого) *s* számnév; **дробное** ~ое törtszámnév; **имя** (~ени) ~ое számnév; **количественное** ~ое tőszámnév; **порядковое** ~ое sor-számnév; **собирательное** ~ое gyűjtőszámnév

член *h* : ~ **предложения** mondatrész; **главный** ~ **предложения** főmondatrész; **второстепенный** ~ **предложения** bővítmény *ld. még распространитель предложения*; **общий** **второстепенный** ~ **предложения** közös bővítmény *ld. még детерминант 2.*; **одно-**

родный ~ **предложения** halmozott mondatrész

членение *s* : ~ **предложений** mondatégszék felbontása

членный (~ая) *pronominális*, ~ые **формы древнерусских прилагательных** az óorosz melléknevek *pronominális* [teljes] alakjai

Ш

широкий (~ая) : ~ий **гласный** nyílt magánhangzó

шум *h* zörej

шумный (~ая) zörejs; ~ые **согласные** zörejangok

шутяж *h* chuchotage (*fordítástud.*) *ld. még перевод* **нашёптыванием**

штамп (**речевой**) *h* köz-hely, nyelvi klisé

Щ

щелевой (~ая) rész *ld. még фрикативный*; ~ий **согласный** réshang *ld. még спирант*, **фрикатив щелчковый** (~ая) kat-togó; ~ые **согласные**

kattogó mássalhangzók

Э

эвфемизм *h* eufemizmus

эвфония *n* eufónia *ld. még*

благозвучие

эквивалент *h* ekvivalens

(*fordítástud.*); **однознач-**

ный ~ kötelező ekvi-

valens; **факультатив-**

ный ~ fakultatív ekvi-

valens

эквивалентность *n* ekvi-

valencia (*fordítástud.*);

динамическая ~ dina-

mikus ekvivalencia; **ком-**

муникативная ~ kom-

munikatív ekvivalencia;

контекстуальная ~ kon-

textuális ekvivalencia;

референциальная ~

referenciális ekvivalencia;

формальная ~ formális

ekvivalencia

эзотизм *h* egzotizmus

эколингвистика *n* *ld.*

лингвоэкология

экскурсия *n* exkurzió

(*hangképzésnél*)

экспликация *n* expli-

citáció

элатив és **элятив** **1.** ela-

tívusz, a melléknevek

felsőfokának abszolút

(összehasonlítás nélküli)

jelentése (*az orosz*

nyelvben) **2.** elatívusz (*a*

helyhatározós eset egy

fajtája a finnugor

nyelvekben)

эллипсис *h* ellipszis, ki-

hagyás

эмотикон *h* hangulatjel

энклитика *n* enklitikum

эпентеза *n* hangbetoldás,

epentézis

эпентетический (~ая)

epentetikus, betoldott;

~ий *л* *l*-betoldás, *l*-

epentheticum

эпитет *h* epitheton, jelző;

постоянный [**устойчи-**

вый] ~ állandó jelző;

украшающий ~ epithe-

ton ornans, díszítő jelző

эпифора *n* utóismétlés,

epifora

эсперанто *s n.* rag. esz-

perantó

этикет *h* etikett; **деловой** ~

üzleti etikett; **речевой** ~

beszédetikett; **сетевой** ~

internet etikett, netikett

этимолог *h* etimológus

этимология *n* etimológia;

народная ~ népetimo-

lógia

этимологический (~ая)

etimológiai; **~ий словарь**

etimológiai szótár

этимон *h* etimon

этнолингвистика *n* etno-

lingvisztika
этно́ним *h* etnonima,
néprév

Ю

юс *h* jusz; ~ **большо́й** nagy
jusz; ~ **ма́лый** kis jusz

Я

ядро́ *s* szótagmag
язы́к¹ (~á) *h* **1.** nyelv;
госуда́рственный ~
államnyelv; **есте́ствен-
ный** ~ természetes nyelv;
живо́й ~ élő nyelv;
иностран́ный ~ idegen
nyelv; **иску́сственный** ~
mesterséges nyelv; **лите-
рату́рный** ~ irodalmi
nyelv; **ме́ртвый** ~ holt
nyelv; **наро́дный** ~
népnyelv; **национа́ль-
ный** ~ nemzeti nyelv;
официа́льный ~ hiva-
talos nyelv; **пи́сьменный**
~ írott nyelv; **профес-
сиона́льный** ~ szak-
nyelv; **разнови́дность**
~á nyelvváltozat; **родно́й**
~ anyanyelv **2.** nyelv
(*strukturális nyelv.*)
агглютина́тивный ~
agglutináló [ragasztó,
toldalékoló] nyelv; **ак-**

ти́вный ~ aktív nyelv;
ана́литический ~ anali-
tikus nyelv; **изоли́-
рующий** [**корнево́й**]~
izoláló [elkülönülő] nyelv;
номина́тивный ~ nomi-
natív nyelv; **родство́** ~óv
nyelvrokonság; **синтети́-
ческий** ~ szintetikus
nyelv; **флекти́вный** ~
flektáló [hajlító, nem
toldalékoló] nyelv; **эрга-
ти́вный** ~ ergatív nyelv **3.**
nyelv (*fordítástud.*);
исхо́дный ~ forrásnyelv;
переводя́щий ~ cél-
nyelv; ~ **перевода**
célnyelv **4.** nyelv
(*rendszer*); ~-**источник**
(~á-источника) átadó
nyelv; ~-**осно́ва** *h* (~á-
осно́вы) alapnyelv; ~-
посре́дник *h* (~á-
посре́дника) közvetítő
nyelv; ~-**реципи́ент**
befogadó nyelv (~á-
реципи́ента); **уро́вни** ~ á
nyelvi szintek
язы́к² (~á) *h* nyelv (*anat.*);
за́дняя часть ~á a nyelv
hátsó [hátsó] része;
ко́нчик ~á nyelvhegy;
ко́рень ~á nyelvgyök;
пере́дняя часть ~á a
nyelv elülső része;
сре́дняя часть ~á a

nyelv középső része
языковед *h* nyelvész
языковедение *s ld. még*
языкознание, лингвистика
языковлой (~ая) nyelvi; ~
ой барьер nyelvi akadály
[korlát]; ~**ой пуризм**
nyelvi purizmus; ~ **ая**
семья nyelvcsalád; ~ **ая**
система nyelvi rendszer;

~**ая среда** anyanyelvi
környezet; ~**ой тип**
nyelvtípus
языкознание *s* nyelv-
tudomány, nyelvészet;
общее ~ általános nyelv-
észet *ld. még* **языко-**
ведение, лингвистика
ять *h* jaty

**MAGYAR–OROSZ
NYELVÉSZETI TERMINOLÓGIAI
SZÓTÁR**

**ВЕНГЕРСКО–РУССКИЙ
СЛОВАРЬ
ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ
ТЕРМИНОВ**

Tájékoztató a szótár használatához

A szótár felépítése

A szavakat ábécésorrendben, önálló szócikkekként adtuk meg. Ettől az alapelvtől a következő esetekben tértünk el:

1. Az orosz igeszemléleti párok egy szócikkben vannak feltüntetve, először a folyamatos igét adtuk meg, majd kis fekete korong alakú jel (•) után következik a befejezett ige:

zöngésedik озвонч^аться (~ется) *foly. ált. 3. szem.* • озвонч^иться (~ится) *bef. ált. 3. szem.*

2. Azok a főnévvé vált melléknevek és melléknévi ige-
nevek, amelyek megőrizték melléknévi, illetve melléknévi
igenévi alakjukat, a melléknév vagy a melléknévi igenév egyik
jelentésénél vannak feltüntetve. A főnevesült lexémák mellett
zárójelben az egyes számú birtokos eset végződését és a
nyelvtani nemet adtuk meg, a mellékneveknél pedig a nőnem
végződését tüntettük fel:

magánhangzó 1. гласный (~ого) (звук) *h*; **nyílt** ~
широкий гласный; ... 2. гласный (~ая); ~ **-fonéma**
гласная фонема

3. A szótári anyag tematikus elrendezését csak a
„Beszédszervek” és „Szerep” szócikkekben alkalmaztuk.

4. A „Mondat” szócikket négy kisebb szócikkre
bontottuk szét:

- mondat
- mellékmondat
- alárendelő összetett mondat
- mellérendelő összetett mondat,

amelyek közül mindegyik az első szó ábécében elfoglalt
helye szerint van feltüntetve a szótárban.

Ha egy terminusnak latin alakja és magyaros írásmódú
alakja is van, akkor a két változatot és kötőszóval
összekapcsolva tüntettük fel a szócikk elején oly módon, hogy
elsőként a magyaros írásmódú alakot adtuk meg, másodikként

pedig a latin alakot:

vokatívusz és vocatívus ...

A homonimákat külön szócikkekben tüntettük fel, és a címszó jobb felső sarkához tett arab indexszámmal jelöltük őket:

nyelv¹ 1. я́зык (~á) *h* ...

nyelv² я́зык (~á) *h anat.* ...

Ha két azonos jelentésű, de némileg különböző alakú szó került egymás mellé ábécérendben, akkor azok és kötőszóval összekapcsolva állnak a szócikk elején:

prefixáció és prefixálás префиксация *n*

szintagmatikai és szintagmatikus синтагматический

(~ая)

A szótári cikk felépítése

A címszót és a szemléltető szószerkezeteket magyar nyelven félkövér betűkkel adtuk meg. A címszó azon részét, amely a szemléltetőanyagban bemutatott szóalakok képzése során változatlan marad, két párhuzamos függőleges vonallal (||) választottuk el, és a szócikkben tildével (~) helyettesítettük. A címszó két párhuzamos függőleges vonallal történő elválasztása kizárólag grafikai fogás, és semmi köze nincsen a szó morfológiai tulajdonságaihoz. A szemléltetőanyagban a tilde az egész szót is helyettesítheti, ha annak alakja egybeesik a címszóval, vagy ha a címszó nincsen elválasztva két párhuzamos függőleges vonallal (||). Ez utóbbi jelet alkalmaztuk az orosz ekvivalens azon részének elválasztására is, amely az alakképzés során változatlan marad:

értellem смысл *h*; **rokon** ~**mű** синонимический (~ая);

rokon ~**mű szó** синоним *h ld. még szinonima*

értelmi смысловой (~ая); ~ ... **kiterjesztés** словосоединение ...
развёртывание ...

Minden álló betűvel szedett orosz szón jelölve van a hangsúly.

A magyar címszó orosz megfelelőjénél dőlt betűvel, magyar nyelven adtuk meg a nyelvtani információkat: nem, ige szemlélet, szám, vonzat stb. Szükség esetén a magyar szavak jelentése mellett feltüntettük, hogy a nyelvtudomány melyik részterületéhez tartoznak:

kollokáció 1. фразеологическое сочетание; фразеологическое единство (*frazeológ.*); 2. коллокация *n* (*korpusznyelv.*)

A magyar szavak jelentéseit félkövér arab számokkal és ponttal különítettük el:

ragozás 1. *ld.* szóalakképzés; 2. склонение *s*; ... 3. спряжение *s* ...

A jelentésárnyalatokat pontos vesszővel választottuk szét, a szinonim lexikai jelentéseket pedig vesszővel. A szemléltetőanyag példáit pontos vessző választja el egymástól, a példákon belüli változatokat és a példák orosz fordításában fellelhető szinonimákat pedig vessző különíti el egymástól. A szó szerkezeteken belül, illetve azok orosz fordításában a szinonim variánsokat szögletes zárójelbe tettük:

hangsúly ударение *n*; акцент *h*; **állandó** ~ неподвижное ударение; ... **dinamikus** [expiratórikus] ~ динамическое [экспираторное] ударение; ...

A kötött szókapcsolatok és idiómák a szócikkek végén, rombusz alakú jellel (◊) elkülönítve kaptak helyet:

fordító переводчик *h*; ◊ **a ~ hamis barátai** ложные друзья переводчика

A címszavakban, illetve a fordításokban található fakultatív (elhagyható) szavak zárójelbe kerültek, és álló betűvel vannak szedve:

nagyító (jelentésű) увеличительный (~ая); ~ **suffixum**

увеличительный сүффикс
genetivus partitivus партитивный родительный
(падéж)...

Azokat a helyeket, ahol a fordítás önmagában nem elegendő a szakkifejezés teljes megértéséhez, magyar nyelvű rövid értelmezéssel láttuk el. A dőlt betűkkel szedett értelmezést az orosz terminus után zárójelben tüntettük fel.

nyílt 1. открытлый (~ая); широклый (~ая) (*hangról*); ... **2.** открытлый (~ая) (*szótagról*)

Ha az orosz szakszó csak bizonyos szószerkezetekben használatos, akkor a címszó után kettőspont következik, amely után fel vannak tüntetve az adott szóval alkotott szószerkezetek az orosz megfelelőikkel együtt. Ugyanezt az elvet követtük, ha ez a helyzet csak a szó egyik jelentésére korlátozódik:

alpváltozat : a fonéma ~a основной вид фонемы

Ha a magyar címszó és orosz ekvivalensének jelentései teljes mértékben egybeesnek, a címszó jelentéseit részletes szemléltetőanyag használata nélkül mutattuk be.

Utalások

Két azonos jelentésű terminus esetén csak az oktatási gyakorlatban gyakrabban használt szinonima jelentése van kidolgozva. A ritkábban használatos változatot utalással láttuk el (*ld.*):

annomináció *ld. paronomázia*

A ritkábban használt terminusvariánsra vonatkozó utalást az orosz ekvivalens után helyeztük el (*ld. még*):

apellatívum апеллятив *h ld. még köznévv*

Az egy alapterminus alá tartozó terminusok fel vannak tüntetve az ábécérendnek megfelelő helyen is, de el vannak

látva az alapterminusra mutató utalással:

birtokos 1.: ~ eset ld. eset 1.

Ha a terminus jelentésének értelmezése végett célszerű a címszót egy másik (szinonim) terminussal is összevetni, akkor a jelentés megadása után egy megjegyzés következik (*ld. még*):

aktáns АКТА́НТ *h*, аргу́МЕНТ *h*; ... *ld. még* **argumentum**
argumentum аргу́МЕНТ *h* *ld. még* **aktáns**

Ha az a terminus, amelyre utalást tettünk, nem önálló szócikk, hanem csak egy szélesebb körű jelentéssel rendelkező terminus szócikkének részét képezi, akkor az utaló szócikkben félkövér dőlt betűkkel emeltük ki azt a címszót, amelynél a kifejezés keresendő.

gyök ко́рпелнь (~ня) *h* *ld. még* **abszolút szótő**

Főnevek

A főnevek címszóként egyes számban állnak, az orosz megfelelőik mellett fel van tüntetve a nyelvtani nemük is (*h*, *n*, *s*). Ha többes számú főnevet adtunk meg címszóként, mivel csak többes számú alakjai vannak, vagy gyakrabban használják többes számban, akkor a címszót *tbsz.* jelöléssel láttuk el. Ha a szó csak egyes számban használatos, akkor pedig a *csak egysz.* jelölést alkalmaztuk. A nyelvtani nemet nem adtuk meg, ha a főnév jelzői szó szerkezet részét képezi.

Ha az orosz ekvivalens nem ragozható, akkor a *n. rag.* jelölést tüntettük fel:

klisé клише́ *s n. rag.* (*nyelvi*)

Ha az orosz főnév bizonyos esetét/eseteit vagy számát rendhagyó módon képezzük, akkor ezek az alakok zárójelben, vékony álló betűkkel vannak feltüntetve; ha pedig a formaképzésben egy rendszeres hangváltakozás figyelhető meg, akkor a zárójelben az egyes számú birtokos esetét adtuk meg:

idő время (~ени) *s* ...
 fok степень (~и) *n*...

Melléknevek

A melléknevek címszóként egyes számban állnak, az orosz megfelelőik pedig hímnemben, egyes számban vannak megadva, a nőnemű alakjuk zárójelben van feltüntetve.

lágú мягкий (~ая)

Ha a magyar címszó orosz ekvivalense főnévvé vált melléknév, akkor meg van adva a nyelvtani neme, a zárójelben pedig az egyes számú birtokos esete.

főnév существительное (~ого) *s* ...

A főnevekből az -i szuffixum segítségével képzett mellékneveket abban az esetben tüntettük fel a szótárban, ha azok terminus értékű szó szerkezet részét képezik, vagy pedig a jelentésüket nem lehet teljesen kikövetkeztetni a motiváló főnév jelentéséből.

ige глагол *h*...

igei глагольный (~ая); ~ **állítmány** глагольное сказуемое

melléknév прилагательное (~ого) *s*; ...

melléknévi адъективный (~ая); ~ **ragozás** адъективное склонение;...

Összetett szavak

Szem előtt tartva azt a célt, hogy a szótár terjedelme ne növekedjen számottevően, az összetett szavak esetében a bokrosított szócikkek elvét alkalmaztuk. Címszóként vagy az összetett szó előtagját, vagy az utótagját adtuk meg, az elő- és utótag közötti sorrendet kettős ferde kötőjellel jelöltük (≠). Ezt az elvet akkor alkalmaztuk, ha az orosz változatban a címszó ekvivalensének szófaja egybeesik az önálló magyar szó

szófajával, és nem összetett szó elő- vagy utótagja:

nyelv¹ языковл́ой (~́ая), относящийся к языку; ~**család** языков́ая семья [семья языков́]....

²**nyelv** язы́к (~́а) *h*; **alap**~ язы́к-осно́ва (языка́-осно́вы);
anya~ родно́й язы́к...

de:

nyelvjárás диалéкт *h*; гóвор *h* ...

...

nyelvművelés культу́ра *n* рéчи

...

nyelvtudomány языкознáние *s*

Igék

A magyar igéket jelen időben, egyes szám harmadik személyben tüntettük fel, az orosz igéknek pedig a főnévi igenevüket adtuk meg. Az orosz igéknél zárójelben megadtuk a jelen idejű és néha a múlt idejű igealakokat is:

kiejt произно́с|ить (~шý, ~сишь)

A magyar ige fordításánál lehetőség szerint az orosz igének mind a folyamatos, mind a befejezett alakját megadtuk. Az orosz ekvivalenseknél jelöltük az igeszemléletet (*foly.* vagy *bef.*), ezenfelül a befejezett igét kis fekete korong alakú jel (•) után tüntettük fel:

zöngésedik озвонча́|ться (~ется) *foly. ált. 3. szem. •*
озвончи́|ться (~ится) *bef. ált. 3. szem.*

A kettős szemléletű igéknél mindkét igeszemléletet feltüntettük:

redukálódik редуци́|роваться (~уется) *foly. és bef. ált. 3. szem.*

A visszaható igék ábécérendben vannak feltüntetve.

Ha a magyar és az orosz igék vonzatai eltérnek egymástól, akkor a nyelvtani információ után a magyar igéknél a *vki/vmi*, illetve az orosz igéknél a *кто/что* névmás megfelelő alakjával adtuk meg a vonzatot. Ahol a magyar közvetlen tárgynak az oroszban tárgyeset felel meg, ott úgy vettük, hogy a magyar és az orosz ige vonzata megegyezik.

A melléknévi igeneveket csak abban az esetben vettük fel a szótárba, ha olyan jelentéssel rendelkeznek, amely az igénél hiányzik, vagy pedig melléknévi, illetve főnévi jelentésük van.

összetett 1. описательный (~ая), аналитический (~ая)... **2.** сложный (~ая) ...

A fentebb ismertetetteken kívül más szófaj nem kapott a szótárban önálló szócikket.

О пользовании словарём

Структура словаря

Слова даются в виде самостоятельных статей в алфавитном порядке. От этого основного принципа есть отклонения в следующих случаях:

1. Видовые формы русского глагола приводятся в одной статье, в качестве основной даётся форма несовершенного вида, после знака • (чёрный круг) приводится форма совершенного вида:

zöngésedik озвончáлться (~ется) *foly. ált. 3. szem. •*
озвончл́иться (~ится) *bef. ált. 3. szem.*

2. Субстантивированные прилагательные и причастия, сохраняющиеся в форме соответственно прилагательного и причастия, приводятся в качестве одного из значений прилагательного или причастия. Для субстантивированной лексемы в скобках приводится окончание род. п. ед. ч. и даётся помета рода, для адъективной – окончание женского рода:

magánhangzó 1. гласнл́ый (~ого) (звук) *h*; **nyílt** ~ ширóкий гласнл́ый; ... 2. гласнл́ый (~ая); **~fonéma** гласная фонéма

3. Тематический способ подачи материала применяется в словарной статье „Beszédszervek” и „Szerep”.

4. Словарная статья „Mondat” разбита на 4 статьи:

- mondat
- mellékmondat
- alárendelő összetett mondat
- mellérendelő összetett mondat,

каждая из которых приводится в алфавитном порядке по первому слову.

Если термин имеет латинскую и транслитерированную формы, оба варианта приводятся в начале словарной

статьи через союз *és*, при этом на первом месте находится транслитерированный вариант, а на втором латинский:

vokatívusz és vocativus ...

Омонимы даются отдельными словами и обозначаются светлыми надстрочными арабскими цифрами:

nyelv¹ 1. язык (~á) *h* ...

nyelv² язык (~á) *h anat.* ...

Если рядом по алфавиту стоят два слова с одним значением, различающиеся по форме, то они приводятся в начале статьи через союз *és*:

prefixáció és prefixálás префиксация *n*

szintagmatikai és szintagmatikus синтагматический (~ая)

Структура словарной статьи

Заглавное слово, иллюстративные сочетания на венгерском языке даются полужирным шрифтом. Та часть заглавного слова, которая не меняется при образовании его форм, приводимых в примерах, отделяется знаком || (параллельными линиями) и заменяется в статье знаком ~ (тильдой). Деление слова параллельными линиями – чисто графический приём, не учитывающий морфологических признаков слова. Тильда заменяет в примерах также всё слово, если его форма совпадает с заглавной формой или если заглавное слово не разделено параллельными линиями. Знаком || (параллельными линиями) отделяется также неизменяемая часть русского эквивалента:

értellem смысл *h*; **rokon ~mű** синонимический (~ая);

rokon ~mű szó синоним *h ld. még szinonima*

értelmi смысловой (~ая); ~ ... **kiterjesztés** словосоединение ... развёртывание ...

На всех русских словах, набранных прямым шрифтом,

ставится ударение.

При русском эквиваленте венгерского заглавного слова курсивом ставятся грамматические характеристики – род, вид, число, управление и т. п. на венгерском языке светлым курсивом. В необходимых случаях в скобках значения венгерских слов снабжаются пометами, указывающими на область их употребления:

kollokáció 1. фразеологическое сочетание; фразеологическое единство (*frazeológ.*); 2. коллокация *n* (*korpusznyelv.*)

Значения венгерских слов выделяются полужирной арабской цифрой с точкой:

ragozás 1. *ld. szóalakképzés*; 2. склонение *s*; ... 3. спряжение *s* ...

Оттенки значений выделяются точкой с запятой, лексические синонимы в значениях – запятой. Иллюстративные примеры приводятся через точку с запятой, варианты примеров приводятся через запятую, синонимические варианты перевода иллюстративных примеров приводятся через запятую. Синонимические варианты внутри словосочетаний и внутри перевода примеров даются в квадратных скобках:

hangsúly ударение *n*; акцент *h*; **állandó** ~ неподвижное ударение; ... **dinamikus** [*expiratórikus*] ~ динамическое [*экспираторное*] ударение; ...

Устойчивые словосочетания, идиомы даются в конце словарной статьи со знаком \diamond (ромб):

fordító переводчик *h*; \diamond **a** ~ **hamis barátai** ложные друзья переводчика

Факультативные слова при заглавном слове и в переводах даются в скобках светлым прямым шрифтом:

nagyító (*jelentésű*) увеличительный (~ая); ~ **szuffixum**

увеличительный суффикс
genetivus partitivus партитивный родительный
(падеж)...

Когда перевода недостаточно для понимания слова, при переводе в скобках курсивом на венгерском языке дается пояснение:

nyílt 1. открытый (~ая); широкий (~ая)
(*magánhangzóról*); ... 2. открытый (~ая) (*szótagról*)

Если венгерское слово употребляется только в определённых словосочетаниях, то после заглавного слова ставится двоеточие и приводятся основные сочетания данного слова с переводами. Тот же принцип применяется, если такова ситуация с одним из его значений:

alapváltozat : a fonéma ~a основной вид фонемы

Если значения заглавного венгерского слова и его русского эквивалента полностью совпадают, то подробно значения не раскрываются.

Отсылки

При наличии двух равнозначных терминов разрабатывается только значение более употребительного в учебной практике синонима. При менее употребительном варианте дается помета *ld.*:

annomináció *ld.* **paronomázia**

Отсылка к соответствующему менее употребительному термину дается после перевода пометкой *ld. még*

appellatívum апеллятив *h ld. még köznévi*

Термины, представляющие собой видовые подразделения основного термина, приводятся на своем месте в алфавитном порядке, но с отсылкой к основному

термину:

birtokos 1.: ~ eset *ld.* eset 1.

Если для уяснения значения термина целесообразно сопоставить его с другим (синонимичным) термином, то после раскрытия его значения даётся пометка *ld. még*:

aktáns актáнт *h*, аргумéнт *h*; ... *ld. még* **argumentum**
argumentum аргумéнт *h* *ld. még* **aktáns**

Если термин, к которому даётся отсылка, не образует самостоятельной словарной статьи, а является частью статьи, посвященной термину более широкого семантического объёма, то в ссылочной статье жирным курсивом выделяется слово-название словарной статьи, где его следует искать.

gyök кóрлень (~ня) *h* *ld. még* **abszolút szótó**

Существительные

Заглавные имена существительные даются в форме единственного числа, русские эквиваленты снабжаются пометой грамматического рода (*h, n, s*), если приводится форма множественного числа как единственно возможная или более употребительная, ставится помета *tbsz.*, если слово употребляется только в единственном числе, ставится помета *csak egysz.* Помета грамматического рода не ставится, если существительное является частью определительного словосочетания:

Если русский эквивалент не имеет форм падежей и числа, при нём ставится помета *n. rag.*:

klisé клишэ *s n. rag. (nyelvi)*

Если русское существительное имеет нерегулярные формы падежа или числа, они приводятся в скобках прямым светлым шрифтом; если при формообразовании регулярно реализуется одно чередование, то в скобках

приводится форма род.п. ед.ч.:

idő время (~ени) *s* ...

fok степень (~и) *n*...

Прилагательные

Заглавные имена прилагательные даны в форме единственного числа, соответствующие им русские прилагательные – в форме мужского рода ед.ч., в скобках указывается форма женского рода:

lágy мягкий (~ая)

Если эквивалентом венгерского заглавного слова является субстантивированное прилагательное, оно снабжается пометой рода, в скобках указывается форма род.п. ед.ч.

főnév существительное (~ого) *s* ...

Прилагательные, образованные от существительных с помощью суффикса *-i*, приводятся в словаре, если они входят в состав терминов-словосочетаний или имеют значение, не полностью выводимое из мотивирующего существительного:

ige глагол *h*...

igei глагольный (~ая); ~ **állítmány** глагольное сказуемое

melléknév прилагательное (~ого) *s*; ...

melléknévi адъективный (~ая); ~ **ragozás** адъективное склонение;...

Сложные слова

Во избежание значительного увеличения объема словаря при представлении сложных слов авторы взяли за основу принцип их «кустовой» подачи: в качестве заглавного слова выступает либо первая часть сложного

слова, либо вторая, порядок следования частей обозначается знаком «двойной косой дефис» (=). Данный принцип применяется в том случае, если в русском варианте эквивалент заглавного слова сохраняет частеречную принадлежность самостоятельного венгерского слова и не входит в состав сложного слова:

nyelv^{≠1} языков|ой (~ая), относящийся к языку; **~család** языков|ая семья [семья языков]...

≠nyelv язык (~а) *h*; **alap**~ язык-основа (язык|а-основ|а);

anya~ родной язык...

но:

nyelvjárás диалект *h*; говор *h* ...

...

nyelvművelés культура *n* речи

...

nyelvtudomány языкознание *s*

Глаголы

Венгерские глаголы в словаре приводятся в форме третьего лица единственного числа настоящего времени, русские глаголы – в форме инфинитива. Для русского глагола в скобках даются формы настоящего времени и иногда форма прошедшего времени:

kiejt произно|с|ить (~ш|у, ~сиш|ь)

Венгерский глагол переводится на русский язык по возможности обоими видами русского глагола. Русские эквиваленты снабжаются пометой вида (несовершенного *foly.* или совершенного *bef.*), причем глагол совершенного вида даётся после знака • (чёрный круг):

zöngésedik озвонч|а|ться (~ет|ся) *foly. ált. 3. szem. •*
озвонч|и|ться (~ит|ся) *bef. ált. 3. szem.*

При двувидовых глаголах даются обе пометы:

redukálódik редуцироваться (~уется) *foly. és bef. ált. 3. szem.*

Возвратные глаголы приводятся в алфавитном порядке.

Управление венгерских и русских глаголов в случае их несовпадения приводится после грамматических помет с помощью соответствующих форм местоимений *vki/vmi* для венгерского языка и *кто/что* для русского языка. Совпадающим управлением считается соответствие прямого объекта в венгерском языке винительному падежу в русском языке.

Причастия приводятся в словаре в тех случаях, если у них есть значения, отсутствующие у соответствующего глагола, и если они имеют значение прилагательного или существительного:

összetett 1. описательный (~ая), аналитический (~ая)... 2. сложный (~ая) ...

Прочие части речи отдельной статьёй в словаре не приводятся.

A

abbreviatúra аббревиатура *n*
ablaut аблаут *és* абляут *h*, апофония *n*
abszorpció : morfológiai ~ морфологическая абсорбция *n*
adaptáció адаптация *n*;
pragmatikai [etnolingvális] ~ лингвоэтническая адаптация
adekvátság адекватность *n* (*fordítástud.*)
adjektívizáció адъективация *n* (*melléknévvé válás*)
adverbializáció адвербиализация *n* (*határozószóvá válás*)
affixáció аффиксация *n* *ld. még* **toldalékolás**
affixoid аффиксид *h*
affixum аффикс *h* *ld. még* **toldalék**
affrikáta аффриката *n*, смьчно-щелевой [слитный] согласный *ld. még* **zárréshang**
aforizma афоризм *h*
agglutináció агглютинация *n*
ajak губной (~ая); ~**hang** губной звук *ld. még* **labiális**
ajakkerekítés огубление *s*

ld. még **labializáció**
ajakkerekítés огублённый (~ая) *ld. még* **labializált**
ajakrés неогублённый (~ая)
akcentus 1. акцент *h* (*kiejtésben*) 2. акцент *h*, ударение *s* *ld. még* **hangsúly**
akcentológia акцентология *n*
akcióminőség способ *h* глагольного действия;
egy aktusú cselekvést jelölő [szemelfaktív] ~ однократный [одноактный, семelfактивный] способ глагольного действия, семelfактив *h*;
időbeli behatároltságot jelölő [delimitatív] ~ ограничительный [делимитативный] способ глагольного действия, делимитатив *h*;
kezdő jelentésű [inchoatív] ~ начинательный [инхотативный] способ глагольного действия, инхотатив *h*;
több aktusú, gyakorító cselekvést jelölő [iteratív] ~ многократный [итеративный] способ глагольного действия,

итерatív *h*
akkomodáció аккомо-
 дация *n* *ld. még igazodás*
akronima акрoним *h*,
 звуковая аббревиатура *n*
ld. még betűszó
aktáns актáнт *h*; **kötelező**
[obligatorikus] ~ обяза-
 тельный актáнт;
fakultatív ~ факультативный актáнт; **szeman-
 tikai** ~ семантический
 актáнт *ld. még*
argumentum, vonzat 2.
aktáns актáнтный (~ая)
ld. még vonzat
aktáns актáнтный (~ая);
 ~**szerkezet** актáнтная
 структура *ld. még*
argumentum
aktív активный (~ая) *ld.*
még cselekvő
aktívum действительный
 залог
aktualizáció актуализация
n
aktualizált актуализи-
 рованный (~ая); ~ **ige**
 актуализированный гла-
 гол
aktualizál актуализи-
 ровать (~ую, ~ешь) *foly.*
és bef.
akusztika акустика *n*
akusztikai акустический
 (~ая); **a hangok** ~

tulajdonságai акусти-
 ческие свойства звуков
alak форма *n*; **azonos** ~ű
 изоморфный; ~-**háttér**
elrendezés фигура-фон *n*
 (фигуры-фона) (*kognitív*
nyelv.); **szabályos(an**
keletkezett) ~ законо-
 мерная форма
alakít образoвывать (~ю,
 ~ешь) *foly.* • образoвать
 (~ую, ~ёшь) *bef. és foly.*
 (*múlt időben és infin. csak*
bef.) *ld. még képez*
alakkeveredés конта-
 минация *n* *ld. még konta-*
mináció
alakkiegészülés суппле-
 тивизм *h* *ld. még szupple-*
tívizmus
alaktan морфология *n* *ld.*
még morfológia
alakúság : **azonos** ~ *ld.*
izomorfizmus
alakzat фигура *n* (речи),
 стилистическая фигура
alany подлежащее (~его)
s (szintaxis)
alanyeset *ld. eset*
alapszókészlet és alap-
szókincs *ld. szókészlet,*
szókincs
alaptag главное слово
alapváltozat : **a fonéma** ~a
 основной вид фонемы
alárendelés 1. подчинение

s ld. még szubordináció;
2. : jelöletlen ~ примы-
кание *s ld. még csat-
lakozás*
alárendelő подчинитель-
ный (~ая); ~ **viszony**
подчинительные отно-
шения *tbsz.*
**alárendelő összetett
mondat** сложнопод-
чинённое предложéние;
alanyi ~ сложноподчи-
нённое предложéние с
придаточным подлежа-
щим; **állítmányi** ~
сложноподчинённое
предложéние с прида-
точным сказуемым
[сложноподчинённое
предложéние с прида-
точным местоименно-
соотнесительным]; **ha-
tározói** ~ сложно-
подчинённое предло-
жéние с придаточным
обстоятельством;
jelzői ~ сложно-
подчинённое предло-
жéние с придаточным
опредéлительным; **tár-
gyi** ~ сложнопод-
чинённое предложéние с
придаточным изъясни-
тельным [дополни-
тельным]
alkorpusz подкóпус *h*

(*korpusznyelv.*)
allegória аллегория *n*
allofón аллофóн *h és* алло-
фóна *n ld. még fonéma-
változat*
allomorf алломóρφ *h és*
алломóрфа *n*
alstílus подстíль *h;*
diplomáciai ~ диплома-
тический подстíль;
oktatási-tudományos ~
учéбно-научный под-
стíль; **törvényhozási** ~
законодательный под-
стíль
alternáció чередование *s*
ld. még váltakozás
alveoláris альвеолáрный
(~ая), ~ **mássalhangzó**
альвеолáрный соглас-
ный *ld. még fogmeder*
anafora анафора *n*
analitikus аналитический
(~ая); ~ **alak** аналити-
ческая фóрма; ~ **igeidő**
аналитическое [описа-
тельное] врéмя; ~ **szer-
kesztésmód** аналитизм *h*
analitizmus аналитизм *h*
analógia аналогия *n*
analógiás аналогический
(~ая)
annomináció *ld. parono-
mázia*
annotáció размéтка *n,*
аннотация *n (korpusz-*

nyelv.); **szintaktikai** ~ синтаксическая аннотация; **szófaji** ~ частеречная аннотация
annotált аннотированный (~ая) (*korpusznyelv.*); ~ **korpusz** аннотированный корпус
antitézis és antithezis антитеза *n* *ld. még szembeállítás*
antonima антоним *h*
antonímia антонимия *n*
antonómázia антономасия és антономазия *n* (*stilisztika*)
anyanyelv родной язык
anyanyelvi относящийся к родному языку; ~ **környezet** языковая среда
aorisztosz аорист *h*, **szigmatikus** ~ сигматический аорист
apellatívum апеллятив *h* *ld. még köznévi*
apikális апикальный (~ая), переднеязычный (~ая)
apokópa és apokoré усечение *s*
apoztróf апостроф *h* *ld. még hiányjel*
archaizmus архаизм *h*
area ареал *h*
areális ареальный (~ая); ~ **jelenlet** ареальное яв-

ление
argó аргó *s n. rag. ld. még jassznyelv, tolvajnyelv*
argumentum аргумент *h* *ld. még aktáns, vonzat 2.*
argumentum аргументный (~ая); ~ **szerkezet** аргументная структура *ld. még aktáns*
artikuláció артикуляция *n* *ld. még (hang)képzés*
artikulációs артикуляционный (~ая); ~ **bázis** артикуляционная база
aspektus вид *h* *ld. még igeszemlélet*
aspektusbeli видовый (~ая) *ld. még igeszemléleti*
aspektuspár видовая пара
aspiráció *ld. hehezet*
asszimiláció ассимиляция *n*; **progresszív [előreható]** ~ прогрессивная ассимиляция; **regresszív [hátraható]** ~ регрессивная ассимиляция; **szótagközi** ~ межслоговая ассимиляция; **teljes** ~ полная ассимиляция *ld. még hasonulás*
asszimilál (hangot) ассимилировать (~ую, ~уешь) *bef. és foly.*
asszimilálódik ассимилироваться (~уется) *bef.*

és foly. ált. 3. szem.

atematikus атематический (~ая); ~ **ige** атематический [нетематический] глагол

augmentatív увеличительный (~ая) *ld. még nagyító*

augmentatívum аугментатив *h*

Á

ábécé алфавит *h*; азбука *n*;
latin ~ латиница

ábécérend алфавитный порядок *ld. még betűrend*

állítás 1. высказывание *s*
2. утверждение *s* (*logikai értelemben*) *ld. még kijelentés*

állítmány сказуемое (~ого) *s*; **igei** ~ глагольное сказуемое; **egyszerű** ~ простое сказуемое; **logikai [szemantikai]** ~ предикат *h*; **névszói(-igei)** ~ именное сказуемое; **összetett** ~ составное сказуемое

átalakítás 1. трансформация *n* 2. : **teljes** ~ целостное переосмысление *s* (*fordítástud.*)

átcsapás переходность *n*,

переход *h* из одной части речи в другую; **szófaji** ~ частеречная переходность

átértelmezés переосмысление *s* (*fordítástud.*)

áthelyezés перестановка *n* (*fordítástud.*)

átírás транскрипция *n*;
betű szerinti ~ транслитерация; **fonematikus [fonémikus]** ~ фонематическая транскрипция; **fonetikus [fonetikai]** ~ фонетическая транскрипция *ld. még transzkripció, transzliteráció*

átszíneződés : **a redukált magánhangzók** ~е перегласовка *n* редуцированных гласных *ld. még metafónia*

átvett заимствованный (~ая) *ld. még kölcsönzött*

átvitel перенос *h* (*fordítástud.*) *ld. még transfer*

átvitt переносный (~ая); ~ **értelem [jelentés]** переносное значение; **nyelv-tani alak** ~ **értelmű használata** переносное употребление грамматической формы, транспозиция *n* значения грам-

матической формы
á-zás аканье *s*
á-zó акающий (~ая); ~
nyelvjárás акающий ди-
алект

В

barbarizmus варваризм *h*
bázis коллокат *h* (*korpusz-nyelv.*)
befejezett : ~ **ige** глагол *h*
совершенного вида *ld. még perfektív*
befogadó реципиент *h*
(*kommunikációtud., fordítástud.*) *ld. még recipiens*
beszéd речь (~и) *n*;
egyenes ~ прямая речь;
függő ~ косвенная речь
beszéd речевой (~ая),
относящийся к речи;
~**aktus** речевой акт;
~**etikett** речевой этикет;
~**észlelés**, ~**percepció**
речевосприятие *s*, пер-
цепция *n*; ~**produkcio**
речеобразование;
~**tempó**, ~**iram** темп *h*
речи
beszéddallam интонация *n*
ld. még intonáció,
hanglejtés
beszédhelyzet ситуация *n*
[сфера *n*] общения *ld.*
még kommunikációs

szituáció
beszédszakasz синтагма *n*,
такт *h*; **utolsó** ~ конечная
синтагма *ld. még taktus*,
beszédütem
beszédszervek органы
tbsz. речи (орган *h* речи):
ajak губа *n*; **fog** зуб *h*;
fogmeder альвеолы *tbsz.*;
garat глотка *n*;
garatüreg полость *n*
глотки; **hangrés** голо-
совая щель; **hangszalagok**
голосовые связки
tbsz.; **kemény szájpadlás**
твёрдое нёбо; **lágyszájpadlás**
мягкое нёбо;
légcső [trachea] трахея
n; **nyelv** *ld. nyelv²*;
orrgarat носоглотка *n*;
orrüreg полость *n* носа;
szájüreg полость *n* рта;
uvula, nyelvcsap uvула *n*,
маленький язычок
beszédszünet пауза *n*
beszédtöltelék дискурсив
h
beszédütem *ld. beszédszakasz, taktus*
beszélő говорящий (~его)
h
beszélt разговорный (~ая)
betoldás 1. добавление *s*
(*fordítástud.*); **grammatikai**
~ грамматическое
добавление; **lexikai** ~

лексическое добавление 2. эпентеза *n*; *l*-эпентетический *l*

betoldott вставнойой (~ая); ~ *l* вставное *l*; ~ **redukált magánhangzó** вставной редуцированный гласный *ld. még* **epentetikus**

betű буква *n*; **kétjegyű [kettős]** ~ двузначная буква [диграф *h*]; **nyomatott** ~ печатная буква

betű буква *n*; **kis** ~ строчная [маленькая] буква; **nagy** ~ прописная [большая] буква

betűrend алфавитный порядок; ~ **be sorolás** расположение *s* в алфавитном порядке *ld. még* **ábécérend**

betűs буквенный (~ая); **latin** ~ **írás** латиница *n*

betűszó буквенная аббревиатура; **kezdőbetűk egybeolvasásával kapott** ~ звуковая аббревиатура *ld. még* **akronima**

bilabiális билабиальный (~ая); ~ **hang** билабиальный [губно-губной] звук

bilingvis билингв *h* *ld. még* **kétnyelvű**

bilingvizmus билингвизм *h*; двуязычие *s* *ld. még*

kétnyelvűség

birtok обладаемое (~ого) *s*

birtokos 1. : ~ **eset** *ld. eset*

1. 2. притяжательный (~ая); ~ **szerkezet** притяжательная конструкция

3. генетивный (~ая); ~ **jelző** несогласованное [генетивное] определение 4. обладатель *h*

blattolás перевод *h* с листа

bolygóhang беглый (~ого) гласный (~ого) *h* *ld. még* **futóhang**

bővítés 1. расширение *s*; **szótó** ~ **e** расширение основы 2. распространение *s*; **mondat** ~ **e** распространение предложения 3. расширение *s* (*fordítástud.*) *ld. még* **generalizálás**

bővítőmenny второстепенный член предложения; распространитель *h* предложения; **kötött** ~ обязательный распространитель предложения; **közös** ~ общий второстепенный член предложения; **szabad** ~ необязательный распространитель предложения

C

- centrum** *ld. intonációs centrum*
célnyelv переводящий язык
cé-zés цоканье *s*
cé-ző цокающий (~ая); ~ **nyelvjárás** цокающий диалéкт
chuchotage шушутáж *h ld. még fülbesúgás*
cirill és **cirill betűs** кириллический (~ая)
cirillika és **cirill írás** кириллица *n*
címke тег és тэг *h (korpusz-nyelv.)*
címzett получáтель *h*, адресát *h (kommunikációtud.)*
coniunctivus конъюнктив *h ld. még kötőmód*

CS

- csatlakozás** примыкание *s ld. még alárendelés 2.*
cselekvés действие *s*;
befejezett ~ законченное действие; **egyidejű** ~ek одновременные действия; **egymást követő [egymásutáni]** ~ek последовательные действия; **ismétlődő** ~ повто-

- ряющееся действие;
közös ~ совмéстное действие
cselekvő действительный (~ая); ~ **igefaj** действительный залог *ld. még aktív*
csere замена *n*; **grammatikai** ~ грамматическая замена; **lexikai** ~ лексическая замена (*fordítástud.*)
csoport разряд *h*; **a számnevek ~jai** разряды числительных

D

- dativus absolutus** дательный (~ого) самостоятельный (~ого) *h*
deetimologizáció опрощение *s*
deixis дéйксис *h ld. még rámutatás*
deklináció *ld. ragozás 2., névragozás*
delabializáció дeлабиализация *n*
deminutivum деминутив *h és диминутив h ld. még kicsinyítő*
denotátum денотат *h ld. még jelölet*
dentális 1. зубной (~ая) *ld. még fog*; **2.** зубной

(~ógo) **szóglásnlly** (~ógo)
h
depalatalizáció отвердěníне *s ld. még megkeményedés*
depalatalizálódik отвердéváltь (~ет) *foly. gyak. 3. szem. •* отвердéltь (~ет) *bef. gyak. 3. szem. ld. még megkeményedik*
deriváció деривация *n ld. még szóképzés*
derivációs деривациónlly (~ая); ~ **jelentés** деривациónllyное значěníне
derivátum деривát *h*
deskriptív дескриптивnlly (~ая), описátельnlly (~ая); ~ **nyelvtan** дескриптивная граммáтика *ld. még leíró*
determináns детерминáнт *h (szintaxis)*
diakritikus диакритическllly (~ая); ~ **jel** диакритическlllyй знак, диакритика *n ld. még mellékjel*
diakrón диахроническlllyй (~ая); ~ **nyelvtudomány** диахроническlllyе языкознáние
diakrónia диахрония *n ld. még nyelvszemlélet*
dialektális *ld. nyelvjárás, tájnyelvi*
dialektizmus диалектíзм

h
dialektus диалéкт *h;*
társadalmi ~ социáльный диалéкт [социолéкт] *ld. még nyelvjárás*
dialógus диалóг *h ld. még párbeszéd*
differenciálás дифференциация *n (fordítástud.)*
diffúz диффúзnlly (~ая) *ld. még szétszórt*
diftongikus дифтонгическlllyй (~ая)
diftongizáció дифтонгизация *n*
diftongoid 1. дифтонгóид *h* **2.** дифтонгическlllyй (~ая); ~ **hangkapcsolat** дифтонгическlllyе сочетáние
diftongus дифтóнг *h ld. még kettóshangzó*
diglosszia диглоссия *n*
digráf диграф *h ld. még kétjegyű betű, kettós 2.*
diskurzus дискúрс *h*
diszfemizmus дисфемíзм *h ld. még kakofemizmus*
disszimiláció диссимиляция *n ld. még elhasonulás*
divergencia *ld. széttartás*
dorzális дорсáльный (~ая), среднезычnllyй (~ая); ~ **mássalhangzó** среднезычnllyй соглáсnllyный

E

egzotizmus экзотизм *h*
egyaspektusú одновидовой (~ая); ~ **ige** одновидовой глагол *ld. még*
egyszemléletű
egybe слитный (~ая); ~**írás** слитное написание *ld. még együtt*
egybeolvadás слияние *s*
egyezettetés согласование *s* *ld. még kongruencia*
egyirányú однонаправленный (~ая); ~ **mozgásige** глагол однонаправленного движения
egyjelentésűség однозначность *n* *ld. még monozémia*
egynyelvű монолингв *h* (*személy, beszélő*)
egynyelvűség одноязычие *s* *ld. még monolingualizmus*
egyszemléletű одновидовой (~ая); ~ **ige** одновидовой глагол *ld. még egyaspektusú*
egyszerezítés гаплогогия *n* *ld. még haplogógia*
egyszerűsödés упрощение *s*; **mássalhangzócsoportok** ~e упрощение групп согласных
együtt слитный (~ая);

~**ejtés** слитное произношение *ld. még egybe*
ekvivalencia эквивалентность *n* (*fordítástud.*); **dinamikus** ~ динамическая эквивалентность; **formális** ~ формальная эквивалентность; **kommunikatív** ~ коммуникативная эквивалентность; **kontextuális** ~ контекстуальная эквивалентность; **referenciális** ~ референциальная эквивалентность
ekvivalens эквивалент *h* (*fordítástud.*); **fakultatív** ~ факультативный эквивалент; **kötelező** ~ однозначный эквивалент; ~ **nélküli szavak** безэквивалентная лексика
elatívusz és elativus 1. элатив *és* элятив *h* (*a melléknevek felsőfokának összehasonlítás nélküli jelentése az orosz nyelvben*) **2.** элатив *és* элятив *h* („*kihelyezés eset*” *a finnugor nyelvekben*)
elbeszélő описательный (~ая); ~ **múlt (idő)** описательное прошедшее (время)

elemzés 1. разбóр *h*; **a szó felépítésének** ~e разбóр слóва по составу; **morfémikus** ~ морфémный разбóр; **morfológiai [alaktani]** ~ морфолóгический разбóр; **fonetikai** ~ фонетический разбóр; **szintaktikai [mondat-tani]** ~ синтаксический разбóр 2. анáлиз *h*; **kognitív** ~ когнитивный анáлиз; **komponenses** ~ компонентный анáлиз 3. размéтка *n* (*korpusz-nyelv.*) *ld. még* **annotáció**; **szintaktikai** ~ синтаксическая размéтка

elhagyás : **szóvégi magánhangzó** *v.* **szótag** ~a усечение *s*

elhasonulás диссимиляция *n*, расподобление *s* *ld. még* **disszimiláció**

ellentét противопоставление *s*

ellentétes 1. противительный (~ая); ~ **kötőszó** противительный союз 2. противоположный (~ая); ~ **jelentésű szó** антоним *h*, слóво *s* с противоположным значением

ellipsis эллипсис *h* *ld. még* **kihagyás** 2.

elnevezés номинация *n*

előljáró 1. *ld.* **előljárószo** 2. предложный (~ая); ~ **szóval álló birtokos eset** предложный родительный (падéж)

előljárós 1. : ~ **eset** *ld.* **eset** 1. 2. : ~ **névszóból álló** предложно-падéжный (~ая); ~ **névszóból álló szerkezet** предложно-падéжная конструкция

előljárószo предлóg *h*; **képzett [másodlagos]** ~ производный предлóg; **nem képzett [elsődleges]** ~ непроизводный [первичный] предлóg; **egyszerű** ~ простой предлóg; **összetett [bővített]** ~ составной предлóg *ld. még* **prepozíció**

előljárószo предложный (~ая), с предлóгом; ~ **névszóból álló szerkezet** предложно-падéжная конструкция *ld. még* **előljárós** 2.

előfordulás вхождение *s* (*korpusznyelv.*)

előismétlés анафора *n*

előképző пристávка *n*, префикс *h*; **lexikai** ~ лексическая пристávка *ld. még* **prefixum**

előképzős пристávочный

(~ая), префиксальный
(~ая) *ld. még prefixális*
előreható *ld. progresszív*
előfeltevés *ld. preszup-
pozíció*
elszigetelt *ld. izolált*
eltűnés утрáта *n*; **a nazális**
magánhangzók ~e утрá-
та носовых гласных *ld.*
még kiveszés
elválasztás перенос *h*
(*helyesírásban*)
elválasztási относящийся
к переносу; ~ **szabályok**
правила переноса
emelkedő восходящий
(~ая); ~ **tónus** восхо-
дящий тон
emfatikus эмфатический
(~ая) *ld. még fordított 1.*
enklitikum энклитика *n*
epentheticum : 1~ 1-эпен-
тетикум
epentetikus эпентетичес-
кий (~ая)
epentézis эпентéза *n* *ld.*
még hangbetoldás
epifora эпифора *n* *ld. még*
utóismétlés
epitheton эпитет *h*; ~ **or-
nans** украшающий
эпитет *ld. még díszítő*
jelző
eredeti 1. оригинальный
(~ая); ~ **szöveg** оригинал
h **2.** оригинал *h*

ereszkedő нисходящий
(~ая); ~ **intonáció** нисхо-
дящая интонация
eset 1. падеж *h*; **birtokos** ~
родительный падеж;
részeshatározós [részes]
~ дательный падеж;
eszközhatározós [esz-
köz] ~ творительный па-
деж; **előljárós** ~ пред-
ложный падеж **2.** : **mély-
szerkezeti** ~ глубинный
[семантический] падеж
eset падежный (~ая);
~ **rag** [~végződés] падеж-
ная флексия; ~ **viszony**
падежные отношения
tbsz.
eset падеж *h*; **alany**~
именительный падеж;
tárgy~ винительный па-
деж; **mély**~ глубинный
[семантический] падеж
eszközhatározós : ~ **eset** *ld.*
eset 1.
eszperantó эсперáнто *s n.*
rag.
etikett этикет *h*; **üzleti** ~
деловой этикет; **internet**
~ сетевой этикет
etimológia этимология *n*
etimológia этимология *n*;
nép~ народная этимо-
логия
etimológiai этимологичес-
кий (~ая); ~ **szótár** эти-

мологічeский слoвaрь; ~
elhomályosodás oпpощe-
 ние *s*
etimológus этимoлoг *h*
etimon этимoн *h*
etnolingvisztika этно-
 лингвiстика *n*
etnonima этноним *h ld.*
még népnév
eufemizmus эвфемизм *h*
eufónia эвфония *n ld. még*
jóhangzás
exkurzió эскyрсия *n,*
 пpистyп *h (hangkép-*
zésnél)
explicitáció эcпликaция *n*
explozíva взрывнoй
 cоглacный; **oldalsó** ~
 взрывнo-бoкoвoй cог-
 лacный *ld. még fel-*
pattanó

É

ékezet диакритический
 знак, диакрiтика *n*
értellem cмыcл *h; rokon*
 ~**mű** синонимический
 (~ая); **rokon ~mű szó**
 синоним *h ld. még szino-*
nima
értelem cмыcл *h;*
 ~**árnyalat** oттeнoк cмыc-
 лa
értelmezés толкование *s*
értelmező 1. пpиложeние *s*

(*szintaxis*) **2.** : ~ **szótár**
 толкoвый слoвaрь
értelmi cмыcлoвoй (~ая);
 ~ **[logikai] kiterjesztés**
 cмыcлoвoе [логическое]
 развepтывание *ld. még*
moduláció
észlelés воспpиятие *s*
 (рeчи) *ld. még percepció*
érzékelés ld. észlelés

F

feladó 1. oтпpавитeль *h;*
 адресaнт *h (kommuni-*
kációtud., fordítástud.);
forrásnyelvi ~ oтпpави-
 тель *h*
felbontás paccпeплeние *s*
 (*fordítástud.*)
felcserélés 1. пepестaнoвкa
n ld. még hangátvetés,
metatézis 2. : **jelentések**
 ~**e** мoдyляция *n*
 (*fordítástud.*) *ld. még*
moduláció
felemelés пoвышeние *s*
 yрoвня языкoвoй еди-
 ницы [слoвосoчeтания]
 пpи пepевoде (*fordítás-*
tud.)
felpattanó взрывнoй
 (~ая); ~ **zárhang** взрыв-
 нoй cоглacный *ld. még*
explozíva
felsorolás пepечислeние *s*

felszólító : ~ **mód** *ld.* **ige-mód**

feszített напряжённый (~ая); ~ **redukált (hang)** напряжённый редуцированный

félhangzó неслоговой звук *ld.* még **simulóhang**

félkemény полутвёрдый (~ая); ~ **mássalhangzó** полутвёрдый согласный

féllágy полумягкий (~ая); ~ **mássalhangzó** полумягкий согласный

félunciális : ~ **írás** полуустав *h*

filológia филология *n*

filológus филолог *h*

feminitív феминитив *h*

finnugor финно-угорский (~ая); ~ **nyelvek** финно-угорские языки

finnugrista финно-угровéd *h*

finnugrisztika финно-угровéделение *s*

fog зубной (~ая); ~**hang** зубной согласный *ld.* még **dentális**

fogalmazás сочинение *s* (*szöveg*)

fogalmi 1. понятийный (~ая); ~ **kategória** понятийная категория 2. :~ **keret** фрейм *h* (*kognitív nyelv.*)

fogalom 1. понятие *s* 2. концепт *h*

fogmeder альвеолярный (~ая); ~**hang** альвеолярный согласный *ld.* még **alveoláris**

≠**fok** стéпень (~и) *n* (*melléknév, határozósóé*); **alap**~ положительная стéпень; **felső**~ превосходная стéпень; **közép**~ сравнительная стéпень; **a melléknév közép**~**a** сравнительная стéпень прилагательного

fokozás 1. стéпень *n* сравнения; **a melléknév és a határozósó** ~**a** стéпени сравнения прилагательных и наречий 2. градация *n* (*stilisztika, szintaxis*)

folyamatos : ~ **ige** глагол *h* несовершенного вида *ld.* még **imperfektív**

folyékony : ~**hang** плавный (согласный) *ld.* még **likvida**

folyóírás скоропись (~и) *n*

fonematikus фонематический (~ая); ~ **átírás [transzkripció]** фонематическая транскрипция

fonetika фонэтика *n*; **akusztikai** ~ акустичес-

кая фонэтика; **artikuláció** ~ артикуляционная фонэтика; **nyelvészeti** ~ лингвистическая фонэтика; **percepció** [**auditórikus**] ~ перцептивная фонэтика; **szegmentális** ~ сегментная фонэтика; **szupraszegmentális** ~ суперсегментная фонэтика *ld. még hangtan*
fonetikai és fonetikus фонетический (~ая); ~ **átírás** [**transzkripció**] фонетическая транскрипция; ~ **szó** фонетическое слово ◊
nemzetközi fonetikai ábécé (IPA) Международный фонетический алфавит
fonéma фонэма *n*
fonéma фонематический (~ая); ~**készlet** фонематический состав
fonémaváltozat аллофон *h* és аллофона *n* *ld. még allofón*
fonologizáció фонологизация *n*
fonológia фонология *n*;
dichotomikus [megkülönböztető jegyes] ~ дихотомическая фонология
fonológiai фонологич-

еский (~ая); ~ **rendszer** фонологическая система
fordít переводить (~жy, ~дишь) *foly.* • перевести (~едy, ~едёшь; ~ёл, ~ела) *bef.*

fordítás (письменный) перевод *h*; **antonim** ~ антонимический перевод; ~ **egysége** единица *n* перевода; **gépi** [**számítógépes**] ~ машинный [компьютерный] перевод; **irodalmi** ~ литературный]перевод; **körülíró** ~ описательный [разъяснительный] перевод; **(meg)közelítő** ~ близкий перевод; **nyílt** ~ открытый перевод; **összefoglaló** ~ реферативный перевод; **rejtett** ~ скрытый перевод; **szabad** ~ вольный перевод; **szó szerinti** ~ дословный перевод

fordítás переводческий (~ая); ~**nyelv** переводческий язык

≠**fordítás** перевод *h*; **mű** ~ художественный перевод; **nyers** ~ подстрочный перевод; **szak** ~ специальный перевод; **tükör** ~ буквальный [калькированный] пе-

рево́д; **vissza**~ обратный
перевод

fordítási переводческий
(~ая); ~ **eljárás** пере-
водческий приём; ~
folyamat межъязыковая
трансформация; ~ **mű-
velet [technika, mód-
szer]** переводческая
трансформация; ~ **nor-
ma** переводческая нор-
ма; ~ **univerzálék** пере-
водческие универсалии

fordítástudomány пере-
водоведение *s*

fordított 1. обратный
(~ая) *ld. még emfatikus*;
~ **szórend** обратный
порядок слов, инверсия
n 2. переводной; пере-
ведённый; ~ **elbeszélés**
переводной рассказ

fordító переводчик *h* ◊ *a* ~
hamis barátai ложные
друзья переводчика

fordítói переводческий
(~ая); ~ **stratégia** пере-
водческая стратегия

forgatókönyv сценарий *h*
(*kognitív nyelv.*)

formáns¹ формант *h* (*mor-
fológia*)

formáns² форманта *n* (*fo-
netika*)

formáns≠ формантный
(~ая); ~**kép** форматная

картина (*fonetika*)

főmondat главное пред-
ложение

főmondatrés главный
член предложения

főnév существительное
(~ого) *s*; **elvont [ab-
sztrakt]** ~ абстрактное
существительное; **élet-
telent [élettelen dolgot]**
jelentő ~ неодушевлённое
существительное; **élőlényt jelentő** ~
одушевлённое существительное;
konkrét ~ конкретное существительное;
ragozhatatlan ~ несклоняемое существительное

főnevesülés субстантивация
n *ld. még szubsztantiváció*

főnevesült субстантивиро-
ванный (~ая); ~ **mel-
léknév** субстантивиро-
ванное (~го) прилагательное (~го) *s*

főnévragozás именное
[субстантивное] склонение;
I. ~ первое склонение

frazeologizmus фразеоло-
гизм *h*

frazeológia фразеология *n*

frazeológiai фразеоло-
гический (~ая); ~ **kap-**

csolat фразеологическое сочетание
frazeológus фразеолог *h*
frázis *ld. megnyilatkozás*
frikatíva фрикатив *h*,
фрикативный согласный
ld. még spiráns
funkció функция *n*
(*nyelvé*); **esztétikai** ~
эстетическая функция;
expresszív-émotív [ex-
presszív, érzelemkifeje-
ző] ~ экспрессивно-
эмоциональная функ-
ция; **fatikus** [kapcsolat-
fenntartó, kapcsolat-
teremtő] ~ фатическая
функция; **kommunikatív**
~ коммуникативная
функция; **megismerő** ~
познавательная функ-
ция; **metanyelvi** ~
метаязыковая функция;
szabályozó ~ регуля-
тивная функция
funkcionális функцио-
нальный (~ая); ~
fonetika функциональ-
ная фонетика *ld. még*
fonológia; ~ **szintaxis**
[mondattan] функцио-
нальный синтаксис
futó беглый (~ая); ~ *e*
беглое *e*
futóhang беглый (~ого)
гласный (~ого) *h ld. még*

bolygóhang
futurum exactum прежде-
будущее время
függő косвенный (~ая); ~
beszéd косвенная речь; ~
eset косвенный падеж
fülbesúgás перевод *h*
нашёптыванием *ld. még*
chuchotage, **suttogó-
szinkron**

G

gégehang гортанный звук
generalizálás генерали-
зация *n*, расширение *s*
(*fordítástud.*) *ld. még bő-
vítés* 3.
genetivus partitívus пар-
титивный родительный
(падеж), родительный
части
genus verbi *ld. igefaj*
gestalt гештальт *h* (*ko-
gnitív nyelv.*)
gesztus жэст *h*
glagolica глаголица *n*
glagolita глаголический
(~ая); ~ **ábécé** глаголи-
ческий алфавит; ~ **írás**
глаголическое письмо
glossza 1. глосса *n*, при-
мечание *s* 2. фельетон *h*
glosszárium глоссарий *h*
glottális глоттальный
(~ая); ~ **teória** глот-

тальная теория
glottalizált глоттализобанный (~ая); ~ **más-salhangzók** глоттализобаннне согласные
gondolatjel тире *s n. rag.*
graféma графема *n*
grammatika грамматика *n*
ld. még nyelvtan
grammatika грамматика *n*; **eset~** падежная грамматика; **szerep~** ролевая грамматика
grammatikai грамматический (~ая); **előképző** грамматическая приставка; ~ **kategória** грамматическая категория *ld. még nyelvtani*
gramméma граммема *n*

GY

gyök корень (~ня) *h ld. még abszolút szótő*
gyűjtőnév собирательное существительное

H

hallgató слушающий (~его) *h*
hang 1. голос *h* **2.** звук *h*; **átmeneti** ~ призывок *h*
hangz **1.** голосовой (~ая); ~**rés** *ld. beszédszervek*;

~**szalagok** *ld. beszédszervek* **2.** звуковой (~ая); ~**jel** звуковой сигнал; ~**rendszer** звуковая система, звуковой строй; **a morféma** ~**teste** звуковая оболочка морфемы

hangátvetés метатеза *n ld. még metatézis, felcserélés 1.*

hangátvetéses неполногласный (~ая) (*összláv diftongoid hangkapcsolatoknál*); ~ **alak** неполногласная форма

hangbetoldás эпентеза *n ld. még epentézis*

hangfekvés *ld. hangszín*

hangkapcsolat сочетание *s* звуков; **nehezen ejthető** ~ труднопроизносимое сочетание согласных

(hang)képzés артикуляция *n*; ~ **helye** место артикуляции; ~ **módja** способ артикуляции; **kiegészítő** ~ дополнительная артикуляция *ld. még artikuláció*

hangközi интервокальный (~ая)

hanglejtés интонация *n ld. még intonáció, beszéd-dallam*

hangsúly ударение *n*;

акцент *h*; **állandó** ~ неподвижное ударение; **dinamikus [exspiratórikus]** ~ динамическое [экспираторное] ударение; **kötött** ~ связанное (фиксированное) ударение; **logikai [értelmi]** ~ логическое ударение; **mennyiségi [kvantitatív]** количественное ударение; **szabad** ~ свободное ударение; **változó [mozgó]** ~ подвижное ударение; **zenei [melodikus]** ~ музыкальное [тоническое] ударение *ld. még akcentus 2.*

≠ **hangsúly** ударение *n*; **fő~** главное ударение; **mellék~** побочное [второстепенное] ударение; **mondat~** фразовое ударение; **szó~** словесное ударение

hangsúlyeltolódás передвижка *n* [перемещение *s*] ударения

hangsúlyos ударный (~ая); ~ **magánhangzó** ударный гласный; ~ **szótag** ударный слог

hangsúlytalan безударный (~ая); ~ **magánhangzó** безударный гласный; ~ **szótag**

безударный слог; ~ **végződés** безударная флексия

hangszín тембр *h ld. még hangfekvés*

hangtípus звукотип *h*

hangulatjel эмотикон *h*

hangutánzás звукоподражание *s ld. még onomatopoeia*

hangutánzó звукоподражательный (~ая); ~ **szó** звукоподражательное слово *ld. még onomatopoetikus*

hangűr зияние *s ld. még hiátus*

hangváltakozás чередование *s* звуков; **egymást keresztező ~ok** пересекающиеся чередования звуков; **kombinatorikus** ~ позиционное чередование (звуков); **párhuzamos [egymást kölcsönösen kizáró] ~ok** параллельные чередования звуков **történeti** ~ историческое чередование (звуков)

hangzás : a ~ **jellege** огласовка *n*

hangzó 1. звук *h* (речи)
2. гласный (звук) *h*; **mély** ~ гласный заднего ряда; **rövid** ~ краткий гласный

hangzó : ~csere пере-
стано́вка *n* гласных

hangzós 1. звуковло́й (~ая)

2. звúчный (~ая)

hangzósság 1. звúчность *n*;

növekvő ~ **tendenciája**

тендэнция *n* к восходя-
щей звúчности 2. соно́р-
ность *n*

hangzóssági относящийся
к соно́рности; ~ **csúcs**

вершина *n* соно́рности; ~

sorrend [skála] шкала *n*
соно́рности

haplológia гаплогло́гия *n*

ld. még egyszerejtés

≠**harmónia**: **magánhang-**

zó~ сингармонизм *h*
гласных; **szótag**~

слоговой сингармонизм

hasonít ассимили́ровать
(~ую, ~уешь) *bef. és foly.*

hasonlat сравнение *s*

hasonlóság *ld. analógia*

hasonul ассимили́-
роваться (~уется) *bef. és*
foly. ált. 3. szem.

hasonulás ассимиля́ция *n*;

keménység – **lágyság**

szerinti ~ ассимиля́ция
по твёрдости – мягкости;

zöngesség – **zöngétlenség**

szerinti ~ ассимиля́ция
по звóнкости – глúхости;

ld. még asszimiláció

határozó обстоятельство

s; **hasonlító** ~ обстоя-
тельство сравнения;

megengedő ~ обстоя-
тельство устúпки ◊

szabad ~ сирконста́нт *h*

≠**határozó** обстоятельство

s; **cél**~ обстоятельство
цели; **feltétel**~ обстоя-

тельство условия; **fo-**
k- és

mérték~ обстоятельство
мэры и стéпени; **hely**~

обстоятельство мэста;

idő~ обстоятельство вре-
мени; **mód**~ обстоя-

тельство о́браза дéйстви-

я; **ok**~ обстоятельство
причины

határozószó наречие *s*;

állítmányi ~**k** предика-
тивные наречия; **jelzői** ~

определя́тельное наре-
чие; **névmási** ~ место-

имённое наречие; **valódi**

~ обстоя́тельное
наречие

hátraható регрессив-
ный (~ая); ~ **hasonulás**

регрессивная ассимиля́-
ция *ld. még regresszív*

hehezet придыхание *s* *ld.*

még aspiráció

helyesjtés *ld. ortoéпия*

helyesírás орфография *n*;
правописа́ние *s* *ld. még*

ortográfia

helyesírási орфографы́-

чешский (~ая) *ld. még*
ortográfiai
helyzet позиция *n*; **erős** ~
сильная позиция; **gyenge**
~ слабая позиция; **izolált**
[**elszigetelt**] ~ изолиро-
ванная позиция *ld. még*
pozíció
helyzeti позиционный
(~ая); ~ **variáns** пози-
ционный вариант *ld. még*
**kombinatív és kombi-
natorikus**
hiányjel апостроф *h ld.*
még aposztróf
hiátus хиатус *és* гиатус *h*
ld. még hangúr
hiperbola гипэрбола *n*,
преувеличение *s ld. még*
nagyítás, túlzás
hiperfonéma
гиперфонэма *n*
hiperonima гипероним *h*,
видовое понятие
hiponima гипоним *h*, ро-
довое понятие
historizmus историзм *h*
homofорма омоформа *n*
homofón омофón *h*
homonima омоним *h*;
fonetikai ~ омофón *h*;
grafikai ~ омограф *h*;
morfológiai ~ омоформа
n
homonímia омонимия *n*
hosszú долгий (~ая); ~

magánhangzó долгий
гласный; ~ **mással-
hangzó** долгий согласо-
нный
hosszúság долготá *n*;
mássalhangzók ~а дол-
готá согласных
hungarizmus унгаризм *h*

I

idéz цитировать (~ую,
~уешь) *foly.* • процити-
ровать (~ую, ~уешь) *bef.*
idézés цитация *n*
idézet цитата *n*
idézőjel кавычки *tbsz.*
(кавычка *n*)
idióma идиома *n*
idő время (~ени) *s*;
befejezett jövő ~ прежде-
будущее время; **egyszerű**
jövő ~ будущее простое
время; **jelen** ~ настоящее
время; **múlt** ~ прошед-
шее время; **összetett jövő**
~ будущее сложное
время *ld. még futurum*
exactum
idő время (~ени) *s*; **ige**~
время глагола
időtartam длительность *n*;
magánhangzók ~а дли-
тельность гласных
igazodás аккомодация *n*
ld. még akkomodáció

ige глагол *h*; **igekötös** ~ приставочный глагол; **kauzatív** ~ каузативный глагол; **mediális** ~ декаузативный глагол; **mozgást jelentő** ~ глагол движения; **műveltető** ~ фактитивный [понудительный] глагол, фактитив *h*; **személytelen** ~ безличный глагол; **viszszaható** ~ возвратный глагол

ige глагол *h*; **funkció** ~ функциональный глагол; **közép** ~ декаузативный глагол; **mozgás** ~ глагол движения; **segéd** ~ вспомогательный глагол \diamond **szálló** ~ крылатое выражение

igefaj és igefajta залог *h*; **cselekvő [aktív]** ~ действительный [активный] залог; **~jal/~val kapcsolatos** залоговый (~ая); **szenvető [passzív]** ~ страдательный [пассивный] залог *ld. még igenem*

igefajtajelleg залоговость
n

igei глагольный (~ая); ~ **állítmány** глагольное сказуемое

igekötő приставка *n*

(глагола); ~ **nélküli ige** бесприставочный глагол

igemód наклонение *s*; **felszólító** ~ повелительное наклонение, императив *h*; **feltételes** ~ условное [сослагательное] наклонение; **kijelentő** ~ изъявительное наклонение; **óhajtó** ~ желательное наклонение, оптатив *h*

igenem *ld. igefaj*

igenév именная [нефинитная] форма глагола, вербод *h*; **cselekvő melléknévi** ~ действительное [активное] причастие; **egyidejű [folyamatos] határozói** ~ деепричастие несовершенного вида; **előidejű [befejezett] határozói** ~ деепричастие совершенного вида; **főnévi** ~ неопределённая форма глагола, инфинитив *h ld. még infinitívusz*; **határozói** ~ деепричастие *s*; **jelen idejű** ~ причастие настоящего времени; **melléknévi** ~ причастие *s*; **múlt idejű melléknévi** ~ причастие *s* прошедшего времени; **a perfectum képzésére szolgáló**

- melléknévi** ~ перфектное причастие; **rövid alakú melléknévi** ~ краткое причастие; **szenvedő melléknévi** ~ страдательное [пассивное] причастие
- igeneves** : **melléknévi** ~ **szerkezet** причастный оборот; **határozói ~ szerkezet** деепричастный оборот
- igeosztály** класс *h* (глагола); **improaktív** ~ непродуктивный класс; **produktív [termékény]** ~ продуктивный класс
- igepár** видовая пара
- igeragozás** спряжение *s*; **alanyi [általános]** ~ безобъектное спряжение; **1.** ~ первое спряжение; **2.** ~ второе спряжение; **tárgyas [határozott]** ~ объектное спряжение; **vegyes** ~ смешанное спряжение *ld. még* **ragozás 3., konjugáció**
- igeszemlélet** вид *h* (глагола); **befejezett [perfektív]** ~ совершенный вид; **folyamatos [imperfektív]** ~ несовершенный вид *ld. még aspektus*
- igeszemléleti** видовый (~ая) *ld. még aspektus-beli*
- illabiális** нелабиальный (~ая)
- imperatívusz** és **imperativus** императив *h*, повелительное наклонение *ld. még felszólító igemód*
- imperfektív** és **imperfektívum** имперфективный (~ая); ~ **ige** имперфективный глагол, глагол несовершенного вида *ld. még folyamatos_ige*
- imperfektíváció** és **imperfektíválás** имперфективация *n*, образование *s* глагола несовершенного вида
- imperfektum** имперфект *h*
- implicitáció** импликация *n* (*fordítástud.*)
- indoeurópai** индоевропейский (~ая); ~ **ősnyelv [alapnyelv]** индоевропейский язык
- indulatszó** междометие *s*; **igei** ~ глагольное междометие
- infinitívusz** és **infinitivus** инфинитив *h* *ld. még főnévi igenév*
- interferencia** интерферен-

ция *n*; **interlingvális** ~
 межъязыковая интерфе-
 ренция; **közvetett** ~
 косвенная интерферен-
 ция; **közvetlen** ~ прямая
 интерференция
interfixum интерфикс *h ld.*
még kötőhangzó
interpretáció интерпре-
 тация *n*
interpretál интерпрети-
 ровать (~ую, ~уешь)
foly. és bef. • про-
 интерпретировать (~ую,
 ~уешь) *bef.*
interpunkció *ld. közpon-*
tozás
interpunkciós *ld. közpon-*
tozási
intertextuális интертек-
 туальный (~ая); ~ **utalás**
 интертекстуализм *h*
intervokális интервокаль-
 ный (~ая); ~ **mással-**
hangzó интервокальный
 согласный *ld. még*
hangközi
intonáció интонация *n ld.*
még beszéddallam,
hanglejtés
intonációs интонацион-
 ный (~ая); ~ **centrum**
[központ] интонацион-
 ный центр; ~ **modell**
[szerkezet, típus] инто-
 национная конструкция

(ИК); **az** ~ **modell**
[szerkezet] centrum
előtti része предцентр *h*,
 предцентровая часть
 ИК; **az** ~ **modell**
[szerkezet] centrum
utáni része постцентр *h*,
 постцентровая часть ИК
intranszítív непереходный
 (~ая) *ld. még tárgyatlan*
invariáns инвариант *h*
inverzió инверсия *n ld.*
még fordított szórend
ismelés повтор *h*; повто-
 рение *s*
izolált изолированный
 (~ый); ~ **helyzet** изоли-
 рованная позиция *ld.*
még elszigetelt
izomorfizmus изомор-
 физм *h ld. még azonos*
alakúság

Í

írás письмо *s*; написа́ние
s; **cirill** ~ кириллическое
 письмо, кириллица;
cirill betűs ~ кирил-
 лическое письмо; **unci-**
ális ~ устáв *h*
 ≠ **írás** написа́ние *s*; письмо
s; **külön**~ раздельное
 написа́ние; **egybe**~ слит-
 ное написа́ние;
írásbeli письменный

(~ая)

írásbeliség письменность

n

írásjel пунктуацио́нный
знак, знак препина́ния

írasmód 1. гра́фика *n*

2. написа́ние *s*; **hagyományos** ~ традицио́нное
написа́ние 3. принци́п *h*

орфогра́фии; **fonematikus** ~ фонемати́ческий
принци́п орфогра́фии;

fonetikus szerinti, hangzashű [kiejtés
szerinti, hangzashű] ~

фонети́ческий принци́п
орфогра́фии;

hagyományórzó, hagyományos
~ истори́ческий [традицио́нный]
принци́п орфогра́фии;

morfológiai ~ морфологи́ческий
принци́п орфогра́фии

ironia иро́ния *n*

ismétlés повто́р *h*;
повторе́ние *s*

izoglossza изогло́сса *n*
(*areális nyelv.*) *ld. még*

jelenséghatár

izomorf изоморфный
(~ая); ~ **struktúra**
изоморфная структура
[конструќция]

izomorfizmus изомор-
физм *h*

J

jassznyelv *ld.* **argó,**

tolvajnyelv

jaty ять *h*

jegy при́знак *h*; **meg-**

különböztető [disztink-

tív] ~ дифференциаль-

ный [различительный]

при́знак; **szemantikai** ~

(семанти́ческий) диффе-

ренциальный при́знак

jel¹ знак *h* (*egység*); **nyelvi**

~ языковой знак

jel 1. знак *h* (препина́ния)

(*központoszás*); **felkiáltó**~

восклица́тельный знак;

kérdő~ вопро́сительный

знак 2. знак *h* (*betű*);

lágyság~ мя́гкий знак;

kemény~ твёрдый знак

jel² грамма́тический

су́ффикс (*a magyar nyelvben*);

a közép fok ~е

су́ффикс сравнительной

сте́пени; **a múlt idő** ~е

су́ффикс прошедшего

вре́мени; **szóalakkepző** ~

словоизмени́тельный

[формообразу́ющий]

су́ффикс

jelenséghatár изогло́сса *n*

ld. még izoglossza

jelen : ~ **idő** *ld. idő*

jelentés значе́ние *s*; **átvitt**

értelmű ~ переносное

значéние; ~ **egyértelműsítés** снятие омонимии (*korpusznyelv.*); **grammatikai** ~ грамматическое значéние; **konnotatív** ~ коннотативное значéние; **kötött** ~ несвободное [связанное] значéние; **lexikai** ~ лексическое значéние; **motiválatlan** ~ непроизводное [немотивированное] значéние; **motivált** ~ производное [мотивированное] значéние; **sabad** ~ свободное значéние

jelentés¹ значéние *s*, смысл *h*; ~ **bővülés** расширение *s* значения (*lexikológia*); ~ **hasadás** расщепление *s* значения (*lexikológia*); ~ **megkülönböztető** смысловозначительный (~ая); ~ **funkció [szerep]** смысловозначительная функция

jelentés² семантический (~ая), смысловой (~ая); ~ **egyértelműsítés** смысловая однозначность; ~ **hálózat** семантическая сеть; ~ **mező** семантическое поле

≠ **jelentés** значéние *s*; **alap** ~ прямое значéние

jelentésbeli семантический (~ая), смысловой (~ая); ~ **különbségek** семантические различия

jelentéstan семантика *n ld. még szemantika*

jelentéstani семантический (~ая) *ld. még szemantikai*

jelmondat *ld. szlogen*

jelölet *ld. denotátum*

jelöletlen немаркированный (~ая)

jelöléstan *ld. onomazsiológia*

jelölő означающий (~его) *s*

jelölt 1. маркированный (~ая) 2. означаемый (~ого) *s ld. még szignifikátum*

jeltan семиотика *n ld. még szemiotika, jeltudomány, szemiológia*

jeltárgy предмет *h ld. még referens*

jeltudomány *ld. még jeltan*

jelzett определяемый (~ая); ~ **szó** определяемое слово

jelző 1. определение *s*; **egyeztetett** ~ согласованное определение; **nem egyeztetett [hátravetett]** ~ несогласованное определение 2. эпитет *h*;

állandó ~ постоянный [устойчивый] эпитет; **díszítő** ~ украшающий эпитет *ld. még epitheton ornans*

jés йотовый (~ая); ~ **palatalizáció** йотизация **jésülés és jotáció** йотация *n*

jotizáció йотизация *n*

jóhangzás благозвучие *s* *ld. még eufónia*

jövevényező заимствование *s*, заимствованное слово *ld. még kölcsönzó*

jövő : ~ **idő** *ld. idő*

jusz юс *h*; **kis** ~ малый юс; **nagy** ~ большой юс

К

kakofemizmus какофемизм *h* *ld. még diszfemizmus*

kakofónia какофония *n*, неблагозвучие *s* *ld. még rosszhangzás*

kalk калька *n*; **szemantikai** ~ семантическая калька *ld. még tükörszó*

kapcsolat связь *n*; **alárendelő** ~ подчинительная связь; **kötőszavas** ~ союзная связь; **kötőszó nélküli** ~ бессоюзная связь; **melléren-**

delő ~ сочинительная связь; **predikatív [hozzárendelő]** ~ предикативная связь; **szintaktikai** ~ синтаксическая связь *ld. még viszony*

kapcsolódási : ~ **képesség** сочетаемость *n*; **grammatikai** ~ **képesség** грамматическая сочетаемость; **lexikai** ~ лексическая сочетаемость; **szemantikai** ~ **képesség** семантическая сочетаемость

katafora катáфора *n*

kategória категория *n*; **fogalmi** ~ понятийная категория; **kognitív** ~ когнитивная категория; **nyelvtani [grammatikai]** ~ грамматическая категория; **osztályozó** ~ классифицирующая [несловоизменяемая] категория; **szóalakképző [szóragozó jellegű]** ~ словоизменяемая категория

kategorizáció категоризация *n* (*kognitív nyelv.*)

kattogó щелчковый (~ая); ~ **mássalhangzó** щелчковый согласный

kemény твердый (~ая); ~ **mássalhangzó** твердый

согласный
keménység твёрдость *n*
kettős 1. удвоенный (~ая); двойной (~ая) *ld. még kettőzött* 2. двузначный; ~ **betű** двузначная буква *ld. még digráf* 3. : ~ **szemléletű** двувидовой глагол
kettőshangzó дифтонг *h*; ~**vá válás** дифтонгизация *ld. még diftongus*
kettőspont двоеточие *s*
kettőzés удвоение *s ld. még reduplikáció*
kettőzött удвоенный (~ая); ~ **mássalhangzó** удвоенный согласный *ld. még kettős* 1.
keverékszó макаронизм *h*
képesség *ld. kompetencia*
képez образовывать (~ую, ~уешь) *bef. és foly. (múlt időben és infin. csak bef.)*
• образовывать (~ю, ~ешь) *foly. ld. még alakít*
képzés словообразование *s*; **szuffixummal történő** ~ суффиксальный способ словообразования
képzett 1. производный (~ая); ~ **szó** производное слово *ld. még származék* 2. : **elöl** ~ переднего ряда; **elöl** ~ **magánhangzó** гласный переднего ряда

ld. még palatális 2. 3. : **középen** ~ среднего ряда; **középen** ~ **magánhangzó** гласный среднего ряда *ld. mediális* 2. 4. : **hátsul** ~ заднего ряда; **hátsul** ~ **magánhangzó** гласный заднего ряда *ld. még veláris*
képző суффикс *h*;
kicsinyítő-becéző [kicsinyítő-kedveskedő] ~ уменьшительно-ласкательный суффикс *ld. még szuffixum*
képző суффиксальный (~ая) *ld. még szuffixális*
képződik образоваться (~ётся) *bef. és foly. ált. 3. szem. (múlt időben és infin. csak bef.)* • образовываться (~ется) *foly. ált. 3. szem.*
kérdés вопрос *h*; **eldöntendő** ~ общий вопрос; **kiegészítendő** ~ специальный вопрос; **szónoki [költői]** ~ риторический вопрос
kétaspektusú двувидовой (~ая); ~ **ige** двувидовой глагол, биаспектив
kétnyelvű (személy, beszélő) билингв *h ld. még bilingvis*
kétnyelvűség двуязычие *s*,

билингвизм *h*; **mesterséges** ~ искусственный билингвизм; **természetes** ~ естественный билингвизм; **területi** ~ контактный [территориальный] билингвизм *ld. még bilingvizmus*

kialakul образоваться (~ётся) *bef. és foly. ált. 3. szem. (múlt időben csak bef.)* • образовываться (~ется) *foly. ált. 3. szem.*

kicsinyítő уменьшительный (~ая); ~ **szó** диминутив *h és диминутив h*

kicsinyítő-becéző és kicsinyítő-kedveskedő уменьшительно-ласкательный (~ая); **a szó ~ alakja** уменьшительно-ласкательная форма слова

kiegyenlítődség выравнивание *s*; **analógiás** ~ выравнивание по аналогии; **tő** ~ выравнивание [обобщение *s*] основ

kiejt произносить (~шу, ~шишь) *foly.* • произнести (~есу, ~есёшь; ~ёс, ~есла) *bef.*

kiejtés произношение *s*

kiejtési произносительный (~ая); ~ **norma** произносительная норма

kifejezés выражение *s*
kihagyás 1. опущение *s* (*fordítástud.*) 2. эллипсис *h ld. még ellipszis*

kiindulási мотивирующий (~ая); ~ **alak** мотивирующая основа

kiinduló исходный (~ая); ~ **alak** исходная форма

kijelentés высказывание *s* (*logikai értelemben*)

kijelentő повествовательный (~ая); ~

mondat повествовательное предложение

kikövetkeztetett ld. rekonstruált

kiveszés : a redukált magánhangzók ~e падение *s* редуцированных *ld. még eltűnés*

klisé клишэ *s n. rag. (nyelvi) ld. még közhely*

klitikum клитика *n ld. még simulószó*

kodifikál кодифицировать (~ую, ~уешь) *foly. és bef.*

kogníció когниция *n*

kognitív когнитивный (~ая); ~ **modell**

когнитивная модель; ~ **stratégia** когнитивная стратегия

koherencia когеренция *n*

kohézió когезия *n*

koiné 1. койнэ *s n. rag.* (őgörög) **2.** койнэ *s n. rag.* (szociolingv.), язык-посредник *ld. még közvetítő nyelv*

kollokáció 1. фразеологическое сочетание; фразеологическое единство (*frazeológ.*) **2.** коллокация *n* (*korpusznyelv.*)

kollokátor коллокат *h* (*korpusznyelv.*)

kombinatív és kombinatorikus комбинаторный (~ая); ~ **hangváltozások** комбинаторные изменения звуков *ld. még helyzeti*

komment комментарий *h* (*szintaxis*) *ld. még réma*

kommunikáció 1. коммуникация *n*; **egyirányú** ~ односторонняя коммуникация; **interkulturális** ~ межкультурная коммуникация; **kétirányú** ~ двусторонняя коммуникация; **közvetett** ~ ~, опосредованная коммуникация; **közvetlen** ~ прямая коммуникация; **nem [non]verbális** ~ невербальная коммуникация; **verbális [beszéd]** ~ вербальная коммуникация **2.** общение *s*

kommunikációs коммуникативный (~ая); ~ **aktus** коммуникативный акт; ~ **funkció** коммуникативная функция; ~ **szituáció** коммуникативная ситуация *ld. még beszédhelyzet*

kommunikatív коммуникативный (~ая); ~ **mondattagolás** коммуникативное [актуальное] членение предложения

kompakt компактный (~ая); **akusztikailag** ~ **hangok** акустически компактные звуки

kompenzálás компенсация *n*; **globális** ~ качественная [разноуровневая] компенсация; **lokális** ~ позиционная компенсация

kompetencia компетенция *n*; **kommunikatív** ~ коммуникативная компетенция; **kulturális** ~ культурная компетенция; **nyelvi** ~ языковая компетенция *ld. még képesség*

komponens компонент *h*; **fonológiai** ~ фонологический компонент; **szemantikai** ~ семантический компонент

konceptuális концептуальный (~ая) (*kognitív nyelv.*); ~ **egység** концептуальная единица; ~ **rendszer** концептуальная система; ~ **tartalom** концептуальное содержание

konceptualizáció концептуализация *n*

kongruencia *ld. egyeztetés*

konjugáció *ld. igeragozás*

konkordancia конкорданс *h*, выдача *n* (*korpusz-nyelv.*)

konkretizálás és konkretizálódás конкретизация *n* (*fordítástud.*)

konzonáns консонант *h* *ld. még mássalhangzó*

konzonantizmus консонантизм *h*

kontamináció контаминация *n*

kontextus контекст *h* *ld. még szövegkörnyezet*

kontrahált стяжённый (~ая); ~ **alak** стяжённая форма; ~ **imperfectum** стяжённый имперфект *ld. még összevont*

konvergencia конвергенция *n* *ld. még összetartás*

konverzió конверсия *n*

kopula глагольная связка

koreferencia кореферентность *n* *ld. még utalás*

korpusz корпус *h*; **dinamikus [monitor]** ~ мониторинговый корпус; **egynyelvű** ~ одноязычный корпус; **írásbeli** ~ письменный корпус; **kiegyensúlyozott** ~ сбалансированный корпус; **nemzeti** ~ национальный корпус; **párhuzamos** ~ параллельный корпус; **reprezentatív** ~ представительный корпус; **statikus** ~ статичный корпус; **szóbeli** ~ устный корпус; **többsz nyelvű** ~ многоязычный корпус

korpusz корпусный (~ая); ~**szótár** корпусный словарь; ~**nyelvészet** корпусная лингвистика

korpuszannotáció разметка *n* (*korpusznyelv.*) *ld. még annotáció*

korrektúra корректура *n*, корректорская правка

korreláció корреляция *n*, соотносительность *n*; **a kemény és lágy mássalhangzó-fonémák** ~**ja** корреляция твёрдых и мягких согласных

фонém *ld. még kölcsönös megfelelés*

korrelatív коррелятивный (–ая), соотносительный (–ая); **a kemény és lágy mássalhangzó-fonémák** ~ **párjai** коррелятивные пары твёрдых и мягких согласных фонém

kóda *ld. szótagzárlat*

kölcsönöz заимствовать (–ую, –ешь) *foly. és bef.*

kölcsönöző *ld. jövevényező*

kölcsönzés заимствование *s (folyamat)*; **belső** ~ внутреннее заимствование

kölcsönzés заимствование *s*; **jelentés** ~ семантическое заимствование

kölcsönzött заимствованный (–ая) *ld. még átvett*

körmondat период *h ld. még periódus*

körülír **1.** перифразировать (–ую, –уешь) *bef. és foly. кого/что ld. még parafrázál vkit/vmit*

2. описывать (–ю, –ешь) *foly. иными словами • описать (–шу, –шешь) bef. иными словами*

körülírás **1.** перифраз *h és перифраза n ld. még perifrázis*

2. описание *s* иными словами

kötőhangzó соединительный (–ого) гласный (–ого) *h ld. még interfixum*

kötőjel дефис *h*

kötőmód конъюнктив *h ld. még coniunctivus*

kötőszó союз *h*; **alárendelő** ~ подчинительный союз; **egyszerű** ~ простой союз; **képzett [másodlagos]** производный союз; **mellérendelő** ~ сочинительный союз; **nem képzett [elsődleges]** ~ непроизводный союз; **összetett** ~ составной союз; **páros** ~ парный союз

középső средний (–ая); срединный (–ая); ~ **nyelvállású magánhangzó** гласный среднего подъёма; ~ **mássalhangzó** срединный согласный

közhely клише *s n. rag.*; речевой штамп *ld. még klisé*

közlés сообщение *s*

közmondás пословица *n*

köznev апеллатив *h*, имя нарицательное *ld. még appellatívum*

köznevesülés апеллативация *n*, деонимизация *n*

köznyelv устная форма литературного языка
központ *ld. intonációs központ*
központozás пунктуация *n*
ld. még interpunkció
központozási пунктуационный (~ая); ~ **szabályok** пунктуационные правила *ld. még interpunkciós*
kulcs ключевой (~ая); ~**szó** ключевое слово
kultúra культура *n*
kulturális культурный (~ая); ~ **adaptáció** культурная адаптация; ~ **norma** культурная норма; ~ **sokk** культурный шок
kurziva *ld. folyóírás*
kvázi-helyesség переводизм *h* (*szakzsargon oroszban*)

L

labiális лабиальный (~ая), губно-губной (~ая) *ld. még ajak*
labializáció лабиализация *n* *ld. még ajakkerekítés*
labializált лабиализованный (~ая); ~ **magánhangzók** лабиализованные гласные *ld. még*

ajakkerekítéses
lakúna лакúна *n*
laterális боковой (~ая); ~ **mássalhangzó** боковой согласный *ld. még oldalsó*
latin латинский (~ая); ~ **betűs írás** латиница *n*; ~ **ábécé** латинский алфавит
lágy мягкий (~ая); ~ **mássalhangzó** мягкий согласный
lágýt смягчать (~ю, ~ешь) *foly.* • смягчить (~ý, ~йшь) *bef.*
lágýtott смягчённый (~ая); ~ **mássalhangzó** смягчённый согласный *ld. még palatalizált*
lágýjel мягкий знак *h* *ld. még lágýsággjel*
lágýság мягкость *n*
lágýsággjel мягкий знак *h* *ld. még lágýjel*
lágýul смягчаться (~ется) *foly. ált. 3. szem.* • смягчаться (~йтся) *bef. ált. 3.szem.*
lágýulás смягчение *s*; **másodlagos** ~ вторичное смягчение
lefordít переводить (~жу, ~дишь) *foly.* • перевести (~еду, ~едёшь; ~ёл, ~ела) *bef.*

(le)fordíthatóság переводимость *n*
leíró описательный (~ая);
~ **nyelvtan** описательная
грамматика *ld. még deszkriptív*
lektorálás литературное
редактирование; **tudománycs** ~ научное редак-
тирование
lemma лемма *n* (*korpusz-nyelv.*)
l-epentheticum эпентетический *l*, *l*-эпентетикум *h*
lerövidül *ld. redukálódik*
lerövidülés сокращение *s*
lesüllyesztés понижение
уровня языковой единицы при переводе
levél письмо *s*; **személyes** ~
личное письмо; **hivatalos** ~ официальное письмо;
üzleti ~ деловое письмо
levélstílus эпистолярный стиль
lexéma лексема *n*
lexika лексика *n*; **eredeti orosz** ~ исконно русская лексика *ld. még szókészlet*
lexikai лексический (~ая); ~ **minimum** лексический минимум
lexikográfia лексикография *n* *ld. még szótárta*

szótárírás
lexikográfus лексикограф *h* (*a szótárta/szótárírás szakembere*)
lexikológia лексикология *n* *ld. még szókészletta, szókinca*
lexikológus лексиколог *h* (*a szókészletta szakembere*)
likvida плавный (согласный) *h* *ld. még folyékony*
lingua franca лингва франка *h n. rag.*
litotész литота *n*
logéma логема *n*

M

magánhangzó 1. гласный (~ого) *h*; **elől képzett [palatális]** ~ гласный переднего ряда; **hátra képzett [veláris]** **magánhangzó** ~ гласный заднего ряда; **hosszú** ~ долгий гласный; **középen képzett [mediális]** ~ гласный среднего ряда; ~ **harmónia**, ~ **k illeszkedése** сингармонизм; **nyílt** ~ широкий [открытый] гласный; **rövid** ~ краткий гласный; **szűk** ~ узкий

glásnyj; **teljes kép-zésű**
~ glásnyj póлногo
образовáния **2.** glásnyj
(~ая); ~-**fonéma** glásная
фонéma
magánhangzó glásnyj
(~ого) *h*; ~**rendszer**
система *n* glásnyj
magázás обращéние *s* на
«вЫ»
makarónikum макарон-
низм *h* *ld. még keve-
rékszó*
mássalhangzó 1. соглас-
ный (~ого) *h*; **nem ejtett**
~ непроизносимый
согласный; **szonor** ~
сонорный согласный,
сонáнт *h* **2.** согласный
(~ая); ~-**fonéma** соглас-
ная фонéma *ld. még
konzonáns*
mássalhangzó соглас-
ный (~ого) *h*; ~**csoport**
группа *n* согласных;
~**rendszer** система *n*
согласных, консонан-
тизм *h*
mássalhangzós консонант-
ный (~ая); ~ **tövek**
консонантные основы
mediális 1. медиальный
(~ая), средный (~ая); ~
igefaj [igenem] ме-
диальный [средний]
залог **2.** *ld. közép*

képzett
mediopalatális средне-
нёбный (~ая); ~ **mással-
hangzó** среднёбный
согласный
megfelelés 1. соответствие
s; **alkalmi** ~ оккази-
ональное соответствие;
állandó ~ константное
[языковое] соответст-
вие; **kölcsönös** ~ соотно-
сительность *n*, корреля-
ция *n*; **variatív** ~ вари-
антное соответствие *ld.
még korreláció*; (**egy-
mással**) **kölcsönös ~ben
álló** соотносительный
(~ая), коррелятивный
(~ая) **2.** *ld. analógia*
meghosszabodás *ld. nyúl-
ás és (meg)nyúlás*
megismerés *ld. kogníció*
megkeményedés отверде-
ние *s* *ld. még depala-
talizáció*
megkeményedik отверде-
вать (~ет) *foly. ált. 3.
szem. •* отвердélть (~ет)
*bef. ált. 3. szem. ld. még
depalatalizálódik*
megnevezés номинация *n*
megnyilatkozás высказы-
вание *s*, фраза *n* (*fo-
netika, szintaxis*) *ld. még
nyilatkozat*
megnyúlás *ld. még nyúlás*

megszemélyesítés олицетворение *s*
megszólítás обращение *s*
megszólító звательный (~ая); ~ **alak [eset]** звательная форма, звательный падеж *ld. még vocativus*
mellékhang призывок *h ld. még részhang*
mellékjel диакритический знак, диакритика *n*
mellékmondat придаточное предложение; **célhatározói** ~ придаточное предложение цели; **feltételes** ~ придаточное предложение условия; **fok- és mértékhatározói** ~ придаточное предложение меры и степени; **hasonlító** ~ придаточное предложение сравнения; **helyhatározói** ~ придаточное предложение места; **időhatározói** ~ придаточное предложение времени; **következményes** ~ придаточное предложение следствия; **megengedő** ~ придаточное предложение уступки; **módhatározói** ~ придаточное предложение образа действия; **okhatározói** ~ придаточное

предложение причины
melléknév прилагательное (~ого) *s*; **birtokos** ~ притяжательное прилагательное; **főnevesült, főnévvé vált** ~ субстантивированное прилагательное; **rövid alakú** ~ краткое прилагательное; **teljes alakú** ~ полное прилагательное; **tulajdonságjelölő** ~ качественное прилагательное; **vonatkozást jelölő** ~ относительное прилагательное

melléknévi 1. адъективный (~ая); относящийся к прилагательному; ~ **ragozás** адъективное склонение 2. : ~ **igenév** *ld. melléknévi igenév*; ~ **igenévi [igeneves]** причастный
mellérendelés сочинение *s* (*sintaxis*)

mellérendelő összetett mondat сложносочинённое предложение; **ellentétes** ~ сложносочинённое предложение с противительными союзами; **kapcsolatos** ~ сложносочинённое предложение с соединительными и присое-

динительными союзами; **következtető** ~ сложносочинённое предложение с причинно-следственным значением; **magyarázó** ~ сложносочинённое предложение с пояснительными союзами; **választó** ~ сложносочинённое предложение с разделительными союзами
mentalitás менталитет *h*
mentális ментальный (~ая) (*kognitív nyelv.*); ~
nyelvtan ментальная грамматика; ~ **reprezentáció** ментальная репрезентация; ~ **szótár [lexikon]** ментальный лексикон; ~ **tér** ментальное пространство
mereológia мереология *n* (*korpusznyelv.*)
metaadat метаданные (~ых) *csak tbsz.* (*korpusznyelv.*)
metafónia метафония *n*, перегласовка *n*
metafora метафора *n*
metakommunikáció метакommunikация *n*
metanyelv метаязык *h*
metaszöveg метатекст *h*
metaszövegbeli метатекстовый (~ая); ~ **annotáció**

метатекстовая разметка (*korpusznyelv.*)
metatézis метатеза *n* *ld. még* **hangátvetés, felcserelés**
metatézises неполногласный (~ая) (*összláv diftongoid hangkapcsolatoknál*); ~ **alak** неполногласная форма
metonímia метонимия *n*
mimika мимика *n*
minősítés помета *n* (*szótárban*)
mintavétel выборка *n* (*korpusznyelv.*)
modalitás модальность *n*; **irreális** ~ ирреальная модальность; **kiegészítő** ~ предметная модальность; **objektív** ~ объективная модальность; **reális** ~ реальная модальность; **szubjektív** ~ субъективная модальность
modalitás модальность *n*; **alap**~ предикативная модальность
modell схема *n* (*szintaxis*); **mondat szerkezeti** ~je структурная схема предложения
moduláció модуляция *n* (*fordítástud.*) *ld. még értelmi [logikai] ki-*

terjesztés
mondat предложéние *s*;
alárendelő összetett ~ *ld.*
alárendelő összetett mondat; **állító** ~ утвердительное предложéние;
általános személyű [alanyú] ~ обобщённо-личное предложéние;
bővített ~ распространённое предложéние;
egy főtagú [egy főrészes] ~ односоставное предложéние;
egyszerű ~ простое предложéние;
felszólító ~ побудительное предложéние;
határozatlan személyű [alanyú] ~ неопределённо-личное предложéние;
határozott személyű [alanyú] ~ определённо-личное предложéние;
hiányos ~ неполное предложéние;
kérdő ~ вопросительное предложéние;
két főtagú [két főrészes] ~ двусоставное предложéние;
kijelentő ~ повествовательное предложéние;
közvetett ~ вводное предложéние;
mellérendelő összetett ~ *ld.* **mellérendelő összetett mondat**; **nominatív** ~ номинативное предло-

жéние; **összetett** ~ *ld.*
összetett mondat;
személytelen ~ безличное предложéние;
tagadó ~ отрицательное предложéние;
tagolatlan ~ нечленённое предложéние;
tagolt ~ членённое предложéние;
teljes ~ полное предложéние
mondategész : ~**ek felbontása** членёние предложений *s* (*fordítástud.*)
mondatrész член *h* предложения;
halmozott ~**ek** однородные члены предложения
mondatstruktúra és mondat szerkezet структура *n* предложения
mondat tag часть *n* сложного предложения
mondat tan синтаксис (*nyelvészeti diszciplína*)
ld. még szintaxis
monoftongizáció монофтонгизация *n*
monoftongus монофтонг *h*
monoglosszia моногlossия *n*
monolingvizmus és monolingualizmus монолингвизм *h* (*szociolingv.*) *ld. még egynyelvűség*
monológ és monológus монолог *h*

monoszémiа моносемия *n*
ld. még egyjelentésűség
morf морф *h* és морфа *n*
morféma морфема *n*; **kötött** ~ связанная морфема; **szabad** ~ свободная морфема; **szóképző** ~ словообразующая морфема; **szóalakot képző** ~ словоизменятельная морфема; **termékeny [produktív]** ~ продуктивная морфема; **terméketlen [improduktív]** ~ непродуктивная морфема *ld. még szóelem*
morféma морфемный (~ая); **~határ** морфемный шов; **~határeltolódás** переразложение *s* морфем *ld. még szó szerkezeti*
morfémika морфемика *n*
morfológia морфология *n*
ld. még alaktan
morfológiai морфологический (~ая)
morfologizáció морфологизация *n*
morfonológia морфология *n*
morfonológiai морфологический (~ая)
motivál мотивировать (~ую, ~уешь) *foly. és bef.*
motiváló мотивирующий

(~ая); ~ **tő** мотивирующая основа; ~ **alapige** мотивирующий глагол
motivált мотивированный (~ая); ~ **jel** мотивированный знак
mozaikszó аббревиатура *n*, сложносокращённое слово
mozaikszó-alkotás аббревиация *n*
mód 1. способ *h*; **a képzés ~ja, képzési** ~ способ образования (*fonetika*); **a szóalkotás ~jai** способы словообразования **2.** наклонение *s*; **felszólító** ~ повелительное наклонение; **feltételes** ~ условное наклонение; **kijelentő** ~ изъявительное наклонение *ld. még igemód*
módosítószó частица *n*; **buzdítást jelentő [felszólító]** ~ побудительная частица; **kérdő** ~ вопросительная частица; **mutató** ~ указательная частица; **tagadó** ~ отрицательная частица *ld. még partikula*
múlt : ~ **idő** *ld. idő*
műkifejezés *ld. szak-kifejezés*
műszó *ld. szakszó*

N

nagyítás преувеличение *s*
ld. még hiperbola, túlzás

nagyító (jelentésű) увели-
чительный (~ая); ~
szuffixum увеличитель-
ный суффикс *ld. még*
augmentatív

narratív нарратив *h*

nazális назальный (~ая),
носовой (~ая); ~ **magán-
hangzó** носовой гласный
ld. még orr

nem род *h*;

≠ **nem** род *h*; **hím** ~ мужской
род; **közös** ~ общий род;
nő ~ женский род;
semleges ~ средний род

neologizmus неологизм *h*

netikett сетевой этикет

neutralizáció нейтрализа-
ция *n*

neutralizálódik нейтрализи-
роваться (~ётся) *foly. és*
bef. ált. 3. szem.

népnév этноним *h* *ld. még*
etnonima

név имя (~ени) *s*

≠ **név 1.** имя (~ени) *s*; **köz** ~
имя (существительное)
нарицательное; **gyűjtő** ~
собирательное существ-
вительное; **tulajdon** ~
имя собственное; **sze-
mély** ~ личное имя

2. имя (~ени) *s* (*szófaj*);
fő ~ имя существитель-
ное; **szám** ~ имя числи-
тельное

névelő артикль *h*; **hatá-
rozatlan** ~ неопределён-
ный артикль; **határozott**
~ определённый артикль

névmás местоимение *s*;
azonosító ~ отождест-
вляющее местоимение;
birtokos ~ притяжатель-
ное местоимение; **hatá-
rozatlan** ~ неопределён-
ное местоимение; **kérdő**
~ вопросительное место-
имение; **kölcsönös** ~ вза-
имно-возвратное место-
имение; **mutató** ~ указа-
тельное местоимение;
személyes ~ личное
местоимение; **tagadó** ~
отрицательное место-
имение; **visszaható** ~
возвратное место-
имение; **vonatkozó** ~
относительное место-
имение

névmási местоименный
(~ая); ~ **melléknév**
местоименное прилагá-
тельное; ~ **ragozás**
местоименное склонé-
ние

névragozás склонение *s* *ld.*
még ragozás 2., dekli-

náció
névszó імя (~ени) *s*,
 именная часть речи
névszói именн[о]й (~ая); ~-
igei állítmány составное
 именное сказуемое
névtan és névtudomány
 ономастика *n ld. még*
onomasztika
névutó послелог *h*
n-gram n-грамм *h és n*-
 грамма *n (korpusznyelv.)*
norma норма *n*; **irodalmi**
[köznyelvi] ~ литератур-
 ная норма; **nyelvi** ~
 языковая норма
növekvő восходящий
 (~ая); ~ **hangzósság** вос-
 ходящая звучность

NY

nyelv¹ **1.** язык (~á) *h*;
beszélt ~ разговорная
 речь; **délszláv ~ek**
 южнославянские языки;
finnugor ~ek финно-
 угорские языки; **idegen** ~
 иностранный язык;
indoeurópai ~ek индо-
 европейские языки;
irodalmi ~ литератур-
 ный язык; **írott** ~
 книжный язык; **írott**
beszélt ~ письменная
 разговорная речь (*ált.*

*elektronikus kommuniká-
 kációban*); **keleti szláv**
~ek восточнославянские
 языки; **nyugati szláv ~ek**
 западнославянские язы-
 ки; **órosz** ~ древне-
 русский язык; **ószláv** ~
 старославянский язык;
szláv ~ek славянские
 языки **2.** язык (~á) *h*
 (*strukturális nyelv.*);
**agglutináló [ragasztó,
 toldalékoló]** ~ агглюти-
 нативный язык; **aktív** ~
 активный язык; **ana-
 litikus** ~ аналитический
 язык; **ergatív** ~ эрга-
 тивный язык; **flektáló**
[hajlító, fúziós, nem
toldalékoló] флективный
 язык; **izoláló [elkülö-
 nülö]** ~ изолирующий
 [корневой] язык; ~
nominatív ~ номи-
 нативный язык; **szin-
 tetikus** ~ синтетический
 язык **3.** язык (~á) *h*
 (*fordítástud., lexikológia*)
átadó ~ язык-источник
 (языка-источника),
 язык-дonor (языка-
 донора); **befogadó** ~
 целевой язык, язык-
 реципиент (языка-
 реципиента) ◇ **közvetítő**
 ~ язык-посредник

(языка-посредника)
nyelv² язык (~á) *h anat.*; **a** ~ **elülső része** передняя часть языка; **a** ~ **hátsó [hátsó] része** задняя часть языка; **a** ~ **középső része** средняя часть языка
nyelv¹ языковл(ой) (~ая), относящийся к языку; ~**család** языковая семья, семья *n* языков; ~**helyesség** нормы *ibsz.* языка; ~**tisztaság** чистота *n* языка; ~**tisztaságra való törekvés** языковой пуризм *h ld. még nyelvi purizmus*; ~**történet** история *n* языка; ~**tipológia** типология *n* языков
nyelv² язык (~á) *h anat.* ~**csap** маленький язычок, увула *n*; ~**gyök** корень *h* языка; ~**hegy** кончик *h* языка
nyelv язык (~á) *h*; **alap**~ язык-основа *h* (языка-основы); **anya**~ родной язык; **cél**~ переводящий язык, язык перевода; **cél**~**i befogadó [vevő]** получатель *h*; **csoport**~ групповой [корпоративный] жаргон; **forrás**~

исходный язык; **meta**~ метаязык; **szak**~ профессиональный язык
nyelvállás подъём *h* (языка); **alsó** ~ нижний подъём; **felső** ~ верхний подъём; **középső** ~ средний подъём
nyelvbtlás оговорка *n*
nyelvmélek письменный памятник
nyelvész лингвист *h*, языковед *h*
nyelvészet лингвистика *n*, языкознание *s*; **alkalmazott** ~ прикладная лингвистика; **általános** ~ общее языкознание; **deskriptív [leíró]** ~ дескриптивная [описательная] лингвистика; **diakronikus [diakrón]** ~ диахроническая лингвистика; **elméleti** ~ теоретическая лингвистика; **funkcionális** ~ функциональная лингвистика; **kognitív** ~ когнитивная лингвистика; **kontrasztív [egybevető]** ~ контрастная [сопоставительная] лингвистика; **kulturális** ~ лингвокультурология *n*; **strukturális** ~ структурная лингвистика; **szinkronikus [szin-**

krón] ~ синхроническая лингвистика
nyelvészeti лингвистический (~ая)
nyelvföldrajz лингвогеография *n*
nyelvi языков^лой (~ая), лингвистический (~ая); ~ **klisé** языков^ее [речев^ое] клише *nem rag. ld. még közhely*; ~ **akadály [korlát]** языков^{ой} барьер; ~ **norma** языковая норма; ~ **purizmus** языков^{ой} пуризм *ld. még nyelv^ztisztaság*; ~ **rendszer** языковая система; ~ **szintek** уровни языка
nyelvjárás диалект *h*; говор *h ld. még dialektus, tájszólás*
nyelvjárási диалектный (~ая) *ld. még tájnyelvi, dialektális*
nyelvművelés культура *n* речи
nyelvökológia лингвоэкология *n*, эколингвистика *n*
nyelvszemlélet подход *h*, аспект (языковой); **leíró [szinkrón]** ~ синхрония *n*; **történeti [diakrón]** ~ диахрония *n*
nyelvtan грамматика *n*; **funkcionális** ~ функцио-

нальная грамматика *ld. még grammatika*
nyelvtani грамматический (~ая); ~ **alak** грамматическая форма; ~ **kategória** грамматическая категория; ~ **szabály** грамматическое правило *ld. még grammatikai*
nyelvtudomány языкознание *s*
nyelvtudós лингвист *h*, языковед *h*
nyelvváltozat вариант *h* языка; **társadalmi** ~ социальный диалект *ld. még szociolektus*
nyilatkozat высказывание *s (szintaxis) ld. még megnyilatkozás*
nyílt 1. открытый (~ая); широкий (~ая) (*magánhangzóról*); ~ **magánhangzó** открытый гласный **2.** открытый (~ая) (*szótagról*); ~ **szótag** открытый слог
nyíltszótagúság : ~ **törvénye** закон *h* открытого слога
nyitány инициаль *n (szótagban) ld. még szótagkezdet*
nyúlás удлинение *s*
nyúlás удлинение *s*; **magánhangzó~** удлине-

ние гласного; **pótló**~
дополнительное [замес-
тительное] удлинение

O

objektum объект *h*,
дополнение *s* *ld. még*
tárgy

okkasionális окказиональ-
ный (~ая); ~ **neolo-
gizmus** окказионализм *h*

oldalsó боковлóй (~ая); ~
mássalhangzó боковóй
согласный *ld. még*

laterális

onomaszilógia ономасио-
лógия *n* *ld. még* **jelölés**

onomasztika ономастика
n *ld. még* **névtan**

onomatopoeia és **onoma-
topoezis** ономатопéя *n* *ld.*
még **hangutánzás**

onomatopoetikus *ld. még*
hangutánzó

oppozíció оппозиция *n*;

ekvipolens ~ эквипо-
лентная оппозиция;

fokozatbeli ~ градуаль-
ная оппозиция; **fonoló-
giai** ~k фонологические

оппозиции; **keménység** –

lágyság **szerinti** ~
оппозиция по твёрдости

– мягкости; **privatív** ~
привативная оппозиция

ld. még **szembenállás**

optatívusz és **optativus**
оптатив *h*, желательное
наклонение *ld. még*
igemód, óhajtó mód

orr носовлóй (~ая) *ld. még*
nazális; ~**hang** носовóй
звук

ortoéпия és **ortoeopia**
орфоэпия *n* *ld. még*
helyesejtés

ortoepikus és **ortoeipiai**
орфоэпическлй (~ая); ~
norma орфоэпическая
нóрма

ortográfia *ld. helyesírás*

ortográfiai *ld. helyesírási*
osztály разряд *h*; **lexiko-
grammatikai** ~ лексико-
грамматический разряд

oximoron és **oxymoron**
оксюморон *h*

Ó

óhajtó желательный
(~ая); оптативный (~ая);
~ **mód** желательное на-
клонение *ld. még*
optatívusz; ~ **mondat**
оптативное предложé-
ние

órosz 1. древнеруссклй
(~ая); общевосточно-
славянсклй (~ая); ~
nyelv древнерусский

язык **2.** древнерусский язык
ószláv 1. старославянский (~ая) **2.** старославянский язык
ószlavizmus старославянизм *h*
ó-zás оканье *s*
ó-zó окаяющий (~ая); ~ **nyelvjárás** окаящий диалект

Ö

összehasonlító 1. сравнительный (~ая), сопоставительный (~ая); ~ **nyelvtudomány [nyelvészet]** сравнительное языкознание; ~ **történeti nyelvtudomány [nyelvészet]** сравнительно-историческое языкознание **2.** сравнительный (~ая); ~ **kötőszó** сравнительный союз; ~ **szerkezet** сравнительный оборот
összetartás *ld.* **konvergencia**
összetett 1. описательный (~ая), аналитический (~ая); ~ **igeidők** описательные времена **2.** сложный (~ая); ~ **jelzős szerkezet** сложная опре-

делительная конструкция; ~ **mondat** сложное предложение; ~ **szó** сложное слово

összetett mondat сложное предложение; **kötőszó nélküli** ~ бессоюзное сложное предложение; **többszörösen** ~ сложное предложение с разными видами связи

összetevő компонент *h*; **szemantikai** ~ семантический компонент

összevonás 1. компрессия *n* (*fordítástud.*); **jelentések** ~а смысловая компрессия **2.** объединение *s*; **mondategészek** ~а объединение предложений (*fordítástud.*) **3.** стяжение *s* (*fonetika*); **magánhangzók** ~а стяжение гласных

összevont стяжённый (~ая) *ld. még* **kontrahált**

Ő

őszindoeurópai *ld.* **protoindoeurópai**

ősnyelv праязык *h*

őszláv 1. праславянский (~ая), общеславянский (~ая) **2.** праславянский язык

P

palatalizáció палатализация *n*; I. ~ *pér*вая палатализация; **jés** ~ йотовая палатализация

palatalizált *ld. lágyított*

palatális 1. палатальн||ый (~ая); ~ **mássalhangzó** палатальный согласный *ld még szájpadlás* **2. ld. képzett 2.**

paleográfia палеография *n*

paleolingvisztika палеолингвистика *n*

palindrom палиндром *h*

paradigma парадигма *n*; **hiányos** ~ неполная парадигма; **igeragozási** ~ парадигма спряжения; **névragozási** ~ парадигма склонения; **teljes** ~ полная парадигма

paradigmatikus парадигматический (~ая)

paradoxon парадокс *h*

parafrazál *vkit/vmit* перифразировать (~ую, ~уешь) *bef. és foly. kogo/что ld. még körülír 1.*

paralelizmus параллелизм *h ld. még párhuzam, párhuzamosság*

paronima пароним *h*

paronímia паронимия *n*

paronomázia паронимазия *n ld. még annomináció*

participium *ld. igenév*

partikula *ld. módosítószó*

passzív пассивный (~ая) *ld. még szenvedő*

passzívum пассивный залог

párbeszéd диалог *h*; **előíró** ~ регулятивный диалог;

fatikus [kapcsolattartó] ~ фатический диалог;

informatív ~ информативный диалог *ld. még*

dialógus

párhuzam és párhuzamosság *ld. paralelizmus*

percepció перцепция *n ld. még észlelés*

perceptív перцептивный (~ая); ~ **erős helyzet**

[**pozíció**] перцептивно сильная позиция; ~

funkció перцептивная функция

peremszókészlet és peremszókincs *ld. szókészlet, szókincs*

perfektív перфективный (~ая); ~ **ige** перфективный глагол, глагол *h*

совершенного вида

perfektíváció és perfektíválás перфективация *n*, образование *s* глагола

совершенно́го ви́да
perfektum és perfectum
1. перфе́кт *h* 2. перфе́ктный (~ая); **be-fejezett ige ~ jelentése** перфе́ктное значе́ние совершенно́го ви́да
pergő : ~ **hang** дрожа́щий согласный *ld. még tremuláns*
perifrázis перифра́з *h és* перифра́за *n ld. még körülírás 1.*
periódus пери́од *h ld. még körmondát*
példány то́кен *h ld. még szövegszó*
pidzsin пиджин *h*
pleofónia полногласие *s ld. még teljeshangzósság*
pleonazmus плеона́зм *h ld. még szófölösleg*
pluralia tantum (*csak többes számban használatosak*) plurá́lia tántum, имеющие то́лько мно́жественное числó; ~ **főnevek** существи́тельные plurá́lia tántum, существи́тельные, имеющие то́лько мно́жественное числó
pluszkvamperfektum és plusquamperfectum плю́сквамперфе́кт *h*
poliglott полиглот *h*

polilógus полилог *h*
polilingvizmus полилингвизм *h ld. még többnyelvűség*
poliszémia полисемия́ *n*, мно́гзначно́сть *n ld. még többjelentésűség*
pont то́чка *n*; **három** ~ мно́готоче *s*
pontosvessző то́чка *n с* запятой
posztdorzális постдорсальный (~ая), заднеязы́чный (~ая)
posztfixum постфикс *h*
posztpalatális постпалатальный (~ая), задненёбный (~ая)
pozíció пози́ция *n ld. még helyzet*
preteritális és praeteritalis претерита́льный (~ая); ~ **rendszer** претерита́льная систе́ма
pragmatika прагматика *n*
predikatív предикати́вный (~ая); ~ **viszony** предикати́вные отноше́ния *tbsz.*
predikativitás предикати́вность *n*
predikátum предикат *h ld. még régens*
prefixáció és prefixálás префикса́ция *n*
prefixális префикса́льный

(~ая); ~ [prefixummal, *ill. igekötővel történi*] **szóképzés** префиксальный способ словообразования

prefixszerű (tőmorféma) és **prefixoid** префиксоид *n*

prefixum префикс *n*, приставка *n*; **igeszemléleti pár képző** ~ (число)видовая приставка; ~**mal történi szóképzés** префиксальный способ словообразования *ld. még előképző*

prefixumos *ld. előképzős 2.*

prepalatális препалатальный (~ая), передненёбный (~ая)

prepozíció *ld. előjárószó*

preszuppozíció пресуппозиция *n* *ld. még előfeltevés*

progresszív прогрессивный (~ая); ~ **asszimiláció** прогрессивная ассимиляция

proklitikum проклитика *n*

pronominális члeнный (~ая); **az óorosz mellékevek ~ alakjai** члeнные формы древнерусских прилагательных

propozíció пропозиция *n* (*a mondat jelentése*)

protetikus протетический (~ая); ~ **hang** протетический звук

protoindoeurópai праиндоевропейский (~ая) *ld. még ősiindoeurópai*

prototípus прототип *n* (*kognitív nyelv.*)

prozódia просодия *n*

prozodikus просодический (~ая); ~ **eszközök** просодические средства

pszicholingvisztika психолингвистика *n*

R

rag окончание *s*, флексия *n* *ld. még végződés*

≠**rag** окончание *s*; **személy~** личное окончание; **eset~** падежное окончание *ld. még ≠végződés*

ragoz 1. склонять (~ю, ~ешь) *foly.* • про-склонлять (~ю, ~ешь) *bef. (névszókról)* **2.** спрягать (~ю, ~ешь) *foly.* • про-спрягать (~ю, ~ешь) *bef. (igékről)*

ragozás 1. *ld. szóalak- képzés 2.* склонение *s* (*névszókról*); **melléknévi** ~ адъективное склонение; **vegyes** ~ смешанное

склонение *ld. még névragozás, deklináció*
3. спряжение *s (igékről) ld. még igeragozás, konjugáció*
ragozható 1. склоняемый (~ая) (*névszókról*); **nem** ~ несклоняемый (~ая)
2. спрягаемый (~ая) (*igékről*)
ragozódik 1. *csak 3. szem.* склоняться (~ется) *foly. (névszókról)* **2.** *csak 3. szem.* спрягаться (~ется) *foly. (igékről)*
ragozott (ige) спрягаемый (~ая); ~ **igetalak** финитная форма глагола *ld. még személyragos és személyragozható*
rámutatás дэйксис *h ld. még deixis*
reália ре́алия *n*; **földrajzi** ~ географическая ре́алия; **néprajzi** ~ этнографическая ре́алия; **társadalmi-politikai** ~ общественно-политическая ре́алия
recipiens реципиент *h (kommunikációtud., fordítástud.) ld. még befogad*
redukálódik редуцироваться (~уется) *foly. és bef. ált. 3. szem.*
redukált редуцирован-

ный (~ая); **betoldott [másodlagos]** ~ (**hang**) неорганический редуцированный; **a** ~ **magánhangzók teljes képzésű magánhangzóvá válása** прояснение *s* редуцированных
redukció реду́кция *n*; **magánhangzó-~** реду́кция гласных
reduplikáció реду́пликация *n*
referencia референтность *n*
referens референт *h ld. még jeltárgy*
reflex рефлэкс *h*, континуант *h*
regiszter (*stilisztika*) *ld. stílus*
regresszív регрессивный (~ая); ~ **asszimiláció** регрессивная ассимиляция; ~ **palatalizáció** регрессивная палатализация *ld. még hátraható*
rekonstruált реконструированный (~ая); ~ **alak** реконструированная форма *ld. még kikövetkeztett*
rekonstrukció реконструкция *n*; **külső** ~ внешняя реконструкция; **belső** ~ внутренняя ре-

конструкция
rekurzió рекурсия *n*,
отступ *h* (*hangképzésnél*)
relatívító ld. szótő
relatívító-képző осново-
образующий (~ая); ~
elem основообразу-
ющий элемент
réma рема *n* (*szintaxis*) *ld.*
még komment
rendszer 1. система *n*;
nyelvtani ~ грамматиче-
ская система, грамма-
тический строй **2.** так-
сономия *n* (*korpusz-*
nyelv.)
replika реплика *n*
representativitás репре-
зентативность *n* (*kor-*
pusznelv.)
rezonátor резонансный
(~ая); ~**üreg** резонансная
полость
régens предикат *h* *ld. még*
predikátum
rés щелевой (~ая), фри-
кативный (~ая); ~**hang**
щелевой согласный *ld.*
még frikatíva és spiráns
részeshatározó(s) *ld. eset*
részhang *ld. mellékhang*
rím рифма *n*
ritmika ритмика *n*
ritmikai ритмический
(~ая); ~ **egység** ритми-
ческая единица

ritmikus ритмичный
(~ая); ритмический
(~ая)
ritmus ритм *h*
rosszhangzás неблаго-
звучие *s* *ld. még kako-*
fónia
rövidítés сокращение *s*;
~**ek** условные сокраще-
ния (*szótárban*)
russzicizmus русизм *h*
russzista русист *h*
russzisztika русистика *n*

S

segédszó *ld. viszonyzó*
séma схема *n* (*kognitív*
nyelv.)
sematizáció схематизация
n (*kognitív nyelv.*)
semleges нейтральный
(~ая); ~ **[közömbös] stí-**
lus нейтральный стиль
semleges : ~**nem** средний
род
siklóhang призывок *h*
simulóhang неслоговой
звук *ld. még félhangzó*
simulószó клитика *n*; **szó**
előtt álló ~ проклитика *n*
ld. még klitikum
singularia tantum (*csak*
egyes számban
használatosak) *singularia*
tantum, имеющие только

единственное число; ~ **főnevek** существительные *singularia tantum*, существительные, имеющие только единственное число

spiráns спирант *h ld. még frikatíva*

stiláris стилевлóй (~ая), стилистический (~ая); ~ **érték** стилистическая помета

stiliztika стилистика *n*; **gyakorlati** ~ практическая стилистика

stiliztikai стилистический (~ая); (~) **alakzat** стилистическая фигура; ~ **eszköz** приём; ~ **jelentés** стилистическое значение

stílus стиль *h*; **egyéni** ~ идиостиль *h*; **funkcionális** ~ функциональный стиль; **hivatalos** ~ официально-деловой стиль; **publicisztikai** ~ публицистический стиль; **(szép)irodalmi** ~ стиль художественной литературы; **szónoki [közéleti]** ~ ораторский стиль; **társalgási** ~ разговорный стиль; **tudományos** ~ научный стиль

stílus стилистический

(~ая), относящийся к стилю; ~**áryalat** стилистическая окраска; **emelkedett [ünnepélyes] ~áryalat** высокий стиль; ~**hatás** стилистический эффект; ~**minősítés** стилистическая помета

≠**stílus** стиль *h*; **levél** ~ эпистолярный стиль

stílusréteg функциональный стиль

stílustípus стиль *h*; **igénytelen** ~ сниженный стиль; **semleges [stilárisan jelöletlen]** ~ нейтральный стиль;

struktúra структура *n ld. szerkezet*

supinum супин *h*

suttogószinkron перевод *h* нашёптыванием *ld. még chuchotage, fülbesúgás*

SZ

szakkifejezés 1. терминологическое словосочетание, термин *h 2.* профессионализм *h ld. még műszó, szakszó 2.*

szaklektorálás научное редактирование

szakszó 1. термин *h ld. még terminus 2.* профес-

сионализм *h ld. még*
műszó, szakkifejezés 2.
szakzsargon профессио-
нальный жаргон
szájpadlás нёбн||ый (~ая);
hátulsó ~hang задне-
нёбный согласный *ld.*
még **palatális; középső**
~hang средненёбный
согласный *ld. még*
mediopalatális
szám число *s*; **duális**
[kettős] ~ двойственное
число; **egyes** ~ единст-
венное число; **többes** ~
множественное число
számnév (имля (~ени))
числительное (~ого) *s*
számnév числительное
(~ого) *s*; **gyűjtő** ~
собирательное числи-
тельное; **sor** ~ порядко-
вое числительное; **tő** ~
количественное числи-
тельное; **tört** ~ дробное
числительное
származék мотивирован-
ный (~ая), производ-
ный (~ая); **~szó** произ-
водное слово
származik происходить
(~жy, ~дишь) *foly.* • про-
изоли́ти (~йдy, ~йдёшь,
~шёл, ~шла) *bef.*
szegmentáció сегментация
n ld. még tagolás 1.

szegmentális сегментный
(~ая); ~ **fonetikai**
egységek сегментные
фонетические единицы
szegmentum : **beszéd** ~
сегмент (речи) *h*
szemasziológia семасио-
логия *n ld. még sze-*
mantika, jelentéstan
szembeállítás *ld. antitézis*
szembenállás оппозиция *n*
ld. még oppozíció
személy лицо *s*; **első** ~
первое лицо; **második** ~
второе лицо; **harmadik** ~
третье лицо; **az ige** ~
категория *n* лица глагола
személy ~ личный (~ая);
~rag, ~végződés личное
окончание; **~ragos alak**
личная [спрягаемая]
форма; **~névmás** личное
местоимение
személyes личный (~ая); ~
névmás *ld. névmás*
személynév антропоним *h*
személyragozható (ige)
спрягаемый (~ая); **az ige**
nem ~ alakja неспряга-
емая форма глагола *ld.*
még ragozott
személytelen безличный
(~ая); ~ **ige** безличный
глагол; ~ **mondat** без-
личное предложение
szeméma семема *n*

szemiológia *ld.* **szemiotika**
szemiotika семиотика *n ld.*
még **jeltan, jeltudomány,**
szemiológia
szenvedő страдательный
(~ая); ~ **igefaj** страдательный залог *ld. még*
passzív
szerep роль *n*; **tematikus**
[**szemantikus**] ~ семантическая роль *ld. még*
eset 2. : **ágens** агент [агент] *h*; **beneficiens** бенефактив *h*; **experiens, átélő** экспериенцер *h*; **instrumentum, eszköz** инструмент *h*; **kauzátor, okozó** каузатор *h*; **patiens és páciens** пациент *h*
szerkesztés редактирование *s*; **irodalmi** ~ литературное редактирование; **műszaki** ~ техническое редактирование; **tudományos** ~ научное редактирование
szerkezet 1. конструкция *n*; оборót *h*; **analitikus** ~ аналитическая конструкция; **birtokos** ~ притяжательная конструкция; **határozói igeneves** ~ деепричастный оборót; **intonáció** ~ интонационная

конструкция; **jelentésbővítő** [közbevetett] ~ вставная конструкция; **melléknévi igeneves** ~ причастный оборót; **(össze)hasonlító** ~ сравнительная конструкция; **szenvedő** ~ страдательная [пассивная] конструкция; **szintaktikai** ~ синтаксическая конструкция; **szintetikus** ~ синтетическая конструкция **2.** структура *n*; **a mondat felszíni** ~ е поверхностная структура предложения
széljegyzet глосса *n ld. még glossza 1.*
széma сема *n*
szemantika семантика *n ld. még jelentésstan, szemasziológia*
szemantikai семантический (~ая); ~ **mező** семантическое поле *ld. még jelentésmező*; ~ **prozódia** семантическая просодия; ~ **szintaxis** семантический синтаксис; ~ **szorzó [marker]** семантический множитель
szétszórt диффузный (~ая); **akusztikailag ~ hangok** акустически

диффузные звуки *ld. még diffúz*
széttartás дивергенция *n*
ld. még divergencia
szignifikatív сигнификативный (~ая); ~ **erős helyzet [pozíció]** сигнификативно сильная позиция; ~ **funkció** сигнификативная функция; ~ **gyenge helyzet [pozíció]** сигнификативно слабая позиция
szignifikátum сигнификат *h*
ld. még jelölt 2.
szillabéma силлабэма *n*
szinekdoché синэкдохэ *n*
szinesztézia синестезия *n*
(*stilisztika*)
szinkrón синхронный (~ая); ~ **nyelvészet [nyelvtudomány]** синхронное языкознание *ld. még leíró*
szinkrónia синхрония *n*
ld. még leíró nyelvszemlélet
szinonim синонимический (~ая) *ld. még értelem*
szinonima синоним *h*;
grammatikai ~ грамматический синоним;
frazeológiai ~ фразеологический синоним;
lexikai ~ лексический синоним

szinonímia синонимия *n*
szintagma синта́гма *n*, словосочетание *s* *ld. szó-szerkezet*
szintagmatikai és szintagmatikus синтагматический (~ая); **a mondat ~ szerkezete** синтагматическое членение предложения; ~ **viszonyok** синтагматические отношения
szintaktikai és szintaktikus синтаксический (~ая)
szintaxis синтаксис *h*
(*nyelv szintje és nyelvészeti diszciplína*) *ld. még mondattan*
(*nyelvészeti diszciplína*)
szinteltolódás уровневый сдвиг *h* (*fordítástud.*)
szintetikus синтетический (~ая); ~ **nyelv** синтетический язык; ~ **szerkesztésmód** синтетизм *h*
szirkonsztans сирконтант *h*
szkript скрипт *h* (*kognitív nyelv.*)
szlavista славист *h*
szlavisztika славистика *n*
szlavizmus славянизм *h*;
egyházi ~ церковнославянизм *h*

szláv славя́нский (~ая);
egyházi ~ церковно-
славя́нский (~ая); **keleti**
~ **nyelv** восточно-
славя́нский язы́к; ~ **nyelv**
славя́нский язы́к; **nyu-
gati** ~ **nyelv** западно-
славя́нский язы́к
≠**szláv** славя́нский (~ая);
dél~ nyelv южносла-
вя́нский язы́к
szleng(szavak) сленг *h*
szlogen слоган *h ld. még*
jelmondat
szociolektus социолéкт *h*
ld. még társadalmi
nyelvváltozat
szociolingvisztika соци-
лингвистика *n*
szonáns 1. слогово́й
[слогообразу́ющий] со-
гласный, сонáнт *h 2.* со-
но́рный согласный,
сонáнт *h ld. még szo-
noráns, zengőhang*
szonor соно́рный (~ая); ~
mássalhangzó соно́рный
согласный
szonoráns соно́рный
согласный, сонáнт *h ld.*
még szonáns 2.,
zengőhang
szó сло́во *s; alárendelt* ~
зависимое сло́во;
egyjelentésű ~ одно-
значное сло́во; **elavult**

[régies] ~ устарéвшее
сло́во; **fonetikai** ~ фоне-
ти́ческое сло́во; **helyet-
tesítő** ~ сло́во-заместы-
тель *s; idegen* ~ ино-
ста́нное сло́во; **képzett**
~ *ld. képzett 1.*;
közbevetett ~ вво́дное
сло́во; **nemzetközi** ~
интернационали́зм *h*;
összetett ~ сло́жное
сло́во; **többjelentésű** ~
многознача́ное сло́во
≠**szó** сло́во *s; cím~*
загла́вное сло́во; **fő~**
гла́вное сло́во; **jöve-
vény~**, **kölcsön~** займст-
вованное сло́во; **mon-
dat~** сло́во-предложе́ние
s; mozaik~, **betű~** слож-
носокращённое сло́во;
névmási kötő~ сою́зное
сло́во; **utaló~** указа-
тельное сло́во
szóalak словофо́рма *n*
szóalakképzés словоиз-
ме́нение *s ld. még*
ragozás 1.
szóalaktan морфоло́гия *n*
ld. még alaktan
szóalkotás словообразо-
ва́ние *s; ~ módja* спосо́б
словообразова́ния *ld.*
még szóképzés
szóalkotási словообразо-
ва́тельный (~ая); ~

elemzés словообразовательный анализ; ~ **szótár** словообразовательный словарь; ~ **típus** словообразовательный тип *ld. még* **szóképzési szőelem** морфема *n* *ld. még* **morféma**
szőelemváltozat вариант *h* морфемы
szőfaj часть *n* речи; **őnalóó jelentéső** ~ знаменательная часть речи
szőfaji частеречный (~ая); ~ **címkezés** частеречная разметка (*korpusznyelv.*)
szőfajváltás транспозиция *n*, переход *h* слова из одной части речи в другую
szőfőlösleg *ld.* **pleonazmus**
szőjáték игра *n* слов; ка-ламбур *h*
szőjegyzék словарь *h*
szőkapcsolat : **egybeforrt** ~ фразеологическое сращение
szőkép троп *h* *ld. még* **trópus**
szőképzés словообразование *s*; **prefixummal** és **szuffixummal történo** ~ префиксально-суффиксальный способ словообразования; **sző-**

rővidüléssel történo ~ усечение *s* *ld. még* **szőalkotás**
szőképzési словообразовательный (~ая); ~ **[derivációs] bokor** словообразовательное гнездо; ~ **[derivációs] jelentés** словообразовательное [derivационное] значение; ~ **szőtár** словообразовательный словарь; ~ **típus** словообразовательный тип *ld. még* **szőalkotási szőképző** словообразующий [словообразовательный] суффикс
szőkészlet лексика *n* (*nyelvé*), словарный состав, словарный фонд *ld. még* **lexika**
≠ **szőkészlet** лексика *n*; **alap**~ общеупотребительная лексика; **perem**~ малоупотребительная [ограниченного употребления] лексика *ld. még* ≠ **szőkincs**
szőkészlettan лексикология *n* *ld. még* **lexikológia, szőkincstan**
szőkincs словарный запас; **aktív** ~ активный словарный запас; **egyéni** ~ индивидуальный сло-

вárный запáс; **passzív** ~ пáссивный слóвárный запáс
szókincs *ld.* **szókészlet**
szókincstan *ld.* **szókészlettan**
szóköz пробéл *h*
szólás поговóрка *n*
szóösszetétel слóво-слóжéние *s*; **szervetlen** ~ сращéние *s* *ld.* **még szóösszevonás**
szóösszevonás сращéние *s* *ld.* **még szervetlen szóösszetétel**
szórend поря́док *h* слóв; **egyenes** ~ прямóй поря́док слóв, **fordított [emfatikus]** ~ óбрáтный [эмфáтический] поря́док слóв, инвэрсия *n* *ld.* **még inverzió**
szószemantika семáнтика *n*
szó szerkezet слóвосочетáние *s*, синтáгма *n*; **adominális [névszói alaptagú]** ~ именная слóвосочетáние; **alany-állítmányi [predikatív]** ~ предикáтвное слóвосочетáние; **alárendelő** ~ подчинительное слóвосочетáние; **attributív [jelzős]** ~ атрибутивное слóвосочетáние; **állan-**

dósult ~ устóйчивое слóвосочетáние; **egyszerű** ~ протóе слóвосочетáние; **főnévi alaptagú** ~ субстантивное слóвосочетáние; **határozószói [adverbiális] alaptagú** ~ наречное [адвербиáльное] слóвосочетáние; **igei [adverbiális] alaptagú** ~ глагóльное слóвосочетáние; **melléknévi alaptagú** ~ адъективное слóвосочетáние; **mellérendelő** ~ сочинительное слóвосочетáние; **névmási alaptagú** ~ местоименное слóвосочетáние; **összetett** ~ слóжное слóвосочетáние; **számnévi alaptagú** ~ количественное слóвосочетáние
szó szerkezeti морфемный (~ая); ~ **elemzés** морфемный аналíz *ld.* **még morféma**
szótag слóг *h*; **hangsúlyos** ~ **előtti** ~ предударный слóг; **hangsúlyos** ~ **utáni** ~ заударный слóг; **magánhangzóval kezdődő** ~ неприкрытый слóг; **mássalhangzóval kezdődő** ~ прикрытый слóг; **nyílt** ~ открытый

слог; **zárt** ~ закрытый слог; ~**on belüli** внутри-слоговло́й (~а́я)
szótag≠ слоговло́й (~а́я); ~**harmónia** слогово́й сингармонизм; ~**határ** слогораздел *h*
szó(tag)hanglejtés музыка́льное [тони́ческое] ударение
szótagképző слоговло́й (~а́я), сло́гообразу́ющий(~ая); ~ **likvida** слогово́й пла́вный; **nem** ~ неслоговло́й (~а́я)
szótagkezdet инициа́ль *n* *ld. még nyitány*
szótagközi межслоговло́й (~а́я); ~ **harmónia** межслогово́й сингармонизм; ~ **asszimiláció** межслогова́я ассимиля́ция
szótagmag ядро́ *s* [вершина́ *n*] сло́га
szótagolás сло́годеле́ние *s*
szótagzárlat фина́ль *n* *ld. még kóda*
szótár слова́рь *h*; **értelmező** ~ толко́вый сло́ва́рь; **egynyelvű** ~ одноязы́чный сло́ва́рь; **etimológiai** ~ эти́мологи́ческий сло́ва́рь; **gyakorisági** ~ частотный сло́ва́рь; **műszaki** ~ сло́ва́рь техни́ческих

те́рминов; **terminológiai** ~ терминологи́ческий сло́ва́рь; **többnyelvű** ~ многоязы́чный сло́ва́рь
≠**szótár** сло́ва́рь *h*; **mű**-сло́ва́рь специа́льных те́рминов, терминологи́ческий сло́ва́рь *ld. még terminológiai szótár*
szótári сло́ва́рный (~а́я); **a szó** ~ **alakja** сло́варная фо́рма сло́ва
szótárírás лексикогра́фия *n* *ld. még lexikográfia*
szótáríró лексикогра́ф *h* *ld. még lexikográfus*
szótártan лексикогра́фия *n* *ld. még lexikográfia, szótárírás*
szótó корнева́я морфе́ма; **abszolút** ~ ко́рпень (~ня) *h*; **relatív** ~ осно́ва *n* *ld. még gyök*
szövegyülés *ld. kontamináció, alakkeveredés*
szöveg текст *h*; **célnyelvi** ~ переведе́нный текст; **eredeti** ~ по́длинный текст, по́длинник *h*, ориги́нал *h*; **forrásnyelvi** ~ исхо́дный текст; **szépirodalmi** ~ худо́жественный текст
szövegkörnyezet конте́кст *h* *ld. még kontextus*
szövegszinkronizálás вы-

рāvнивание *s* (*korpusz-nyelv.*)
szövegszó 1. ld. szóalak
2. текстóформа *n* (*korpusznyelv.*) *ld. még példány*
szövegтан лингвистика *n* текста
sztereotíпия стереотип *h*
szubjektum субъект *h*
szubordináció *ld. alárendelés 1.*
szubsztantiváció субстантивация *n* *ld. még főnevesülés*
szubsztrátum субстрат *h*
szuffixális és szuffixum суффиксальный (~ая)
szuffixum сүффикс *h*;
szóképző ~ словообразующий [словообразовательный] сүффикс; ~**mal történő** **szóképzés** суффиксальный способ словообразования, суффиксация *n* *ld. még képző*
szupersztrátum суперстрат *h*
szuppletivizmus супплетивизм *h* *ld. még alakkiegészülés*
szupraszegmentális суперсегментный (~ая), супрасегментный (~ая); ~ **fonetika** суперсегментная фонетика; ~

tényezőк [elemek, eszközök] суперсегментные единицы; ~ **jegyek** суперсегментные признаки
szurzsik сүржик *h* (*szociolingv.*)
szűkítés сужение *s*, конкретизация *n* (*fordítástud.*) *ld. még konkretizálás*
≠**szűkítés** сужение *s*; **jelentés**~ сужение значения (*lexikológia*)

T

tagolás 1. сегментация *n* *ld. még szegmentáció 2.* : **aktuális (mondat)**~ актуальное членение предложения
taktus такт *h* *ld. még beszédszakasz és beszédütem*
tartás выдержка *n* (*hangképzésnél*)
tautológia тавтология *n*
taxonómia таксонómия *n* (*korpusznyelv.*)
tájnyelv диалéкт *h*; гóвор *h* *ld. még dialektus, nyelvjárás*
tájnyelvi диалéктный (~ая) *ld. még dialektális, nyelvjárási*

tájszó диалекти́зм *h*
tájszólás диалект *h* *ld. még nyelvjárás*
tárgy дополне́ние *s*;
közvetlen [direkt, egyenes] ~ пря́мое дополне́ние; **közvetett [indirekt, függő]** ~ ко́свенное дополне́ние (*állandó-, eszköz-, eredet-, részes-, társhatározó*) *ld. még objektum*
tárgyas перехо́дный (~ая); ~ **ige** перехо́дный глаго́л *ld. még tranzitív*
tárgyasság перехо́дность *n (igéé)* *ld. még tranzitivitás*
tárgyatlan неперехо́дный (~ая); ~ **ige** неперехо́дный глаго́л *ld. még intranszítív*
tárgyeset *ld. eset 1.*
tegezés обра́щение *s* на «ты́»
teljeshangzós полногласный (~ая); ~ **alak** полногласная фо́рма; **nem** ~ неполногласный (~ая)
teljeshangzósság полногласие *s*; **a** ~ **hiánya** неполногласие *s* *ld. még pleofónia*
tematikus тематический (~ая); ~ **igék** тематичес-

кие глаго́лы
terminológia терминология *n*
terminus térмин *h* *ld. még szakszó, műszó, szak kifejezés*
téma¹ тема *n (szintaxis)* *ld. még topik*
téma² тема *n (rekonstruált)* *ld. még tőképző elem, tő 2.*
tilde тильда *n*
tipológia типоло́гия *n*; **nyelvészeti** ~ лингвистическая типоло́гия
titló титло *s*
toldalék формант *h*, аффикс *h*, аффиксальная морфема *ld. még affixum; szóképző* ~ словообразовательный формант, словообразовательный аффикс *ld. még formáns*
toldalék аффиксальный (~ая); ~ **morféma** аффиксальная морфема
toldalékféle *ld. affixoid*
toldalékolás аффиксация *n* *ld. még affixáció*
toldalékolásos аффиксальный (~ая); ~ **szóképzés** аффиксальный спосо́б словообразова́ния
toldalékos аффиксальный (~ая)

tolmács переводчик *h*
tolmácsol переводить
(~жý, ~дишь) *foly.* • пер-
евлестí (~едý, ~едёшь;
~ёл, ~елá) *bef.*
tolmácsolás (ýстный)
перевод *h*; **fülbesúgás**
~ перевод нашёптыва-
нием *ld. még* **fülbesúgás**,
chuchotage; **konzekutív**
[**követő**] ~ последова-
тельный [абзáчно-фра-
зовый] перевод; **közös-
ségi** ~ коммунальный пе-
ревод
≠**tolmácsolás** (ýстный)
перевод *h*; **szinkron**~
синхронный перевод
tolvajnyelv *ld. argó*
topik *ld. téma*¹
tónus тон *h*
többsirányú : ~ **mozgásige**
глагол разнонаправлен-
ного движения
többjelentésű многознач-
ный (~ая)
többjelentésűség много-
значность *n* *ld. még*
poliszémia
többszínű многоязыч-
ный (~ая); ~ **szótár** мно-
гоязычный словарь; ~
(**személy**, **beszélő**) *ld.*
poliglott
többszínűség много-
язычие *s* *ld. még* **polil-**

ingvizmus
tömött компактный (~ая)
ld. még **kompakt**
tő (tövek) **1.** основа *n*; **a**
főnévi igenév (relatív)
~**ve** основа инфинитива;
a jelen idő (relatív) ~**ve**
основа настоящего вре-
мени **2.** *ld. téma*²
tőz корнево́й (~ая);
~**magánhangzó** корне-
во́й гласный
tőbeli *ld. tőz*
tőhangzóváltozás аблаут
és абляут *h*, апофония *n*
tőképző основообразу-
ющий (~ая) (*tört. nyelv.*);
~ **elem** основообразу-
ющий элемент, тема *n* *ld.*
*még téma*²
tőmondat нераспростра-
нённое предложение
transzfer перенос *h*
(*fordítástud.*) *ld. még* **át-
vitel**
transzformáció *ld. átala-
kítás
transzkripció тран-
скрипция *n* *ld. még* **átírás**
transzliteráció тран-
слитерация *n* *ld. még* **betű**
szerinti átírás
**transzponálás és transz-
pozíció** транспозиция *n*
(*fordítástud.*); **gramma-
tikai** ~ грамматическая*

транспозиция
tranzitív переходный
(~ая) *ld. még tárgyias*
tranzitivitás переходность
n (igéé) ld. még tárgyasság
traszjanka трясянка *n*
(*szociolingv.*)
tremuláns вибрант *h*,
дрожáщий согласный *h*
ld. még pergő hang
trópus троп *h ld. még*
szókép
tulajdonnevesülés оними-
зация *n*
túlzás преувеличение *s ld.*
nagyítás, hiperbola
tükörfordítás 1. буква-
лизм *h (fordítástud.)*;
grammatikai ~ грамма-
тический буквализм;
lexikai ~ семантический
буквальизм 2. калькиро-
вание *s (lexikologia, for-
dítástud.)*; **alaktani** ~ сло-
вообразовательное каль-
кирование; **frazeológiai**
~ фразеологическое
калькирование; **lexikai** ~
лексическое калькиро-
вание; **mondattani** ~
синтаксическое кальки-
рование; **szemantikai** ~
семантическое кальки-
рование
tükörszó кáлька *n*; **alko-**

tott ~ словообразова-
тельная кáлька, полу-
кáлька *n ld. még kalk*

U

ultrarövid сверхкраткий
(~ая); ~ **magánhangzó**
сверхкраткий гласный
unciális :~ írás устав *h*
univerbáció és univer-
bálódás универбация *n*
univerbátum универбат *h*
utalás : **azonos** ~ корефе-
рентность *n ld. még*
koreferencia
utóismétlés *ld. epifora*
uvula *ld. beszédszervek*

V

valencila валентность *n*;
az ige ~**ája** валентность
глагола; **fakultatív** ~**a**
факультативная валент-
ность; **kötelező** ~**a** обяза-
тельная валентность;
szemantikai ~**a** семанти-
ческая валентность;
szintaktikai ~**a** синтак-
сическая валентность; **a**
szó ~**ája** валентность
слова
valenciahordozó носитель
h валентности
≠variáció вариация *n*;

fonéma ~ вариация фонемы
variáns вариант *h*
válás *vmivé* переход *h* (*morfológiában, szófajok esetében*); **a melléknév főnévvé** ~а переход прилагательного в существительное
válasz 1. ответ 2. *ld. replika*
választó 1. разделительный (~ая); ~ **kötőszó** разделительный союз 2. альтернативный (~ая); ~ **kérdés** альтернативный вопрос
választójel знак *h* переноса
váltakozás чередование *s*; **magánhangzó** ~ чередование гласных; **mássalhangzó** ~ чередование согласных *ld. még alternáció*
változás переход *h* (*hangtan*); *e > o* ~ переход *e* в *o*
≠változat 1. вариант *h*; **morféma** ~ вариант морфемы; (**pozicionális**) **fonéma** ~ вариант фонемы 2. вид *h*; **a fonéma alap** ~а основной вид фонемы
veláris 1. велярный (~ая), задненёбный (~ая) 2. *ld.*

képzett 4.
velarizáció веляризация *n*
vessző запятая (~ой) *n*
végződés 1. окончание *s*, флексия *n*; **zéró** ~ нулевое окончание *ld. még rag* 2. финаль (~и) *n* *ld. még szótagzárlat*
világkép картина *n* мира; **egyéni** ~ индивидуальная картина мира; **nyelvi** ~ языковая картина мира; **tudományos** ~ научная картина мира; **univerzális** ~ универсальная картина мира
viszony отношение *s*, связь *n*; **alany-állítmányi [predikatív]** ~ предикативные отношения *tbisz.*, предикативная связь; **téma-réma** ~ темарематическая связь *ld. még kapcsolat*
viszonyzó служебная часть речи
visszaható возвратный (~ая); ~ **ige** возвратный глагол; **kölcsönösen** ~ **ige** взаимно-возвратный глагол; ~ **névmás** возвратное местоимение
vokalizálódás вокализация *n*, прояснение *s*
vokalizmus вокализм *h* *ld. még magánhangzó*

vokatívusz és vocativus

зв́ательная форма,
вока́тив *h*

vonal : ferde ~ кося́я черта́

vonzat¹ управле́ние *s*;

előjárószó nélküli ~ бес-
предло́жное управле́ние;

előjárószós ~ предло́ж-
ное управле́ние; **erős** ~

си́льное управле́ние,

fakultatív ~ факульта-
тивное управле́ние;

gyenge ~ сла́бое управ-
ле́ние; **kötelező [obliga-**

torikus] ~ обяза́тельное
управле́ние

vonzat² актáнт *h*;

fakultatív ~ факульта-
тивный актáнт; **kötelező**

[obligatorikus] ~ обяза́-
тельный актáнт *ld. még*

aktáns, argumentum,

vonzat≠ актáнтный (~ая);

~**struktúra [~szerkezet]**
акта́нтная структура *ld.*

még akzás, argu-
mentum≠

vulgarizmus вульга́ризм

h; просторечие *s*

Z

zár смы́чка *n* (*hang-
képzésben*)

zár≠ смы́чный (~ая);

~**hangok** смы́чные со-

гласные

zárójel ско́бки *bsz.* (ско́б-
ка *n*); **kapcsos** ~ фигу́р-
ные ско́бки; **kerek**

[gömbölyű] ~ кру́глые
ско́бки; **szögletes** ~ квад-

ра́тные ско́бки

zárréshang смы́чно-
целево́й [сли́тный]

согласный *ld. még*

affrikáta

zárt 1. закры́тый (~ая)

(*hangról*); ~ **magán-**
hangzó закры́тый [у́з-

кий] гласный **2.** за-
кры́тый (~ая) (*szótag-*

ról); ~ **szótag** закры́тый
сло́г

zengőhang соно́рный
согласный, сона́нт *h ld.*

még szonor

zöngé го́лос *h* (*fonetika*)

zöngés звонкий (~ая); ~

mássalhangzó звонкий
согласный

zöngésedés озвонче́ние *s*

zöngésedik озвонча́ться
(~ется) *foly. ált. 3. szem. •*

озвончи́ться (~ится) *bef.
ált. 3. szem.*

zöngesség звонко́сть *n*

zöngétlen глухо́й (~ая); ~

mássalhangzó глухо́й
согласный

zöngétlenedés оглуше́ние

s

zöngetlenedik оглу-
шáться (~ется) *foly. ált.*
3. szem. • оглушíться
(~йтся) *bef. ált. 3. szem.*
zöngétlenített оглушён-
ный (~ая); ~ **mással-**
hangzó оглушённый со-
нóрный согласный
zöngétlenség глухость *n*
zörej шум *h* (*fonetika*)
zörejz шумный (~ая);
~**hang** шумный соглас-

ный

ZS

zsargon 1. жаргóн *h*
2. жаргóнный (~ая); ~
szó [kifejezés] жаргóн-
ное слóво [выражение],
жаргонíзм *h*
≠**zsargon** жаргóн *h*; **szak~**
профессиональный жар-
гóн

Forrásművek

Литература

- A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2015. ISBN 978 963 05 9631 2
- A magyar nyelv értelmező szótára I–VII. Főszerk.: Bárczi G., Országh L. Budapest, 1959–1962 URL: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/>
- Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. Budapest: Akadémiai kiadó, 2006. ISBN 9630578751
- Bencédy J., Fábíán P., Rácz E., Velcsov M.: A mai magyar nyelv. Budapest, 1988. ISBN 963 18 1520 x
- Bibok Károly (szerk.): Nyolcnyelvű nyelvészeti szótár. Szeged: JATEPress. 2020. ISBN 978-963-315-449-6
- Bihari József, H. Tóth Imre: Bevezetés a russzisztikába. Budapest: Tankönyvkiadó, 1988. ISBN 963 18 1519 6
- Bolla Kálmán: Magyar fonetikai kislexikon. Budapest, 2006. URL: <http://bollakalman.hu/Kiadvanyok/FonLex/FonLex.pdf>
- Fóris Ágota: Lexikológiai és lexikográfiai ismeretek magyar (mint idegen nyelv) tanároknak. Budapest: KRE, 2018. ISBN 978-963-9808-96-6
- Forgács Tamás: A valenciaelmélet nyelvtörténeti alkalmazásának elméleti és gyakorlati kérdései: a Münchener Kódex Máté-evangéliumából készített igeszótárral szemléltetve. Szeged, 1996
- Gáldi László, Uzonyi Pál: Magyar–orosz szótár. Budapest: Akadémiai kiadó Rt., 2020. ISBN: 9789630576345 DOI: [10.14293/S2199-1006.1.SOR-UNCAT.CL7BX9L.v1](https://doi.org/10.14293/S2199-1006.1.SOR-UNCAT.CL7BX9L.v1)
- Gáldi László, Uzonyi Pál: Orosz–magyar szótár. Budapest: Akadémiai kiadó Rt., 2020. ISBN 963 05 7633 3 DOI: [10.14293/S2199-1006.1.SOR-UNCAT.CL7BX9L.v1](https://doi.org/10.14293/S2199-1006.1.SOR-UNCAT.CL7BX9L.v1)
- H. Tóth Imre: Bevezetés a szláv nyelvtudományba. Szeged – Szombathely, 2004. ISBN 963 9531 29 4
- Hadrovics László, Gáldi László: Orosz–magyar szótár I–II. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1981. ISBN 963 05 4121 1

- Horváth Ildikó: Tolmácsolás, digitalizáció, mesterséges intelligencia. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2021. ISBN 978 963 454 680 1 DOI: [10.1556/9789634546801](https://doi.org/10.1556/9789634546801)
- Iránytű az egyetemi fordítóképzéshez. A kompetenciafejlesztés új fókuszai/ Szerk. Kóbor M., Csikai Zs. – Pécs: Kontrast, 2017. ISBN 9786158025256
- Kiefer Ferenc (szerk.): Strukturális magyar nyelvtan 2. Fonológia. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2016. (online megjelenés éve) ISBN 978 963 059 803 3 DOI: [10.1556/9789630598033](https://doi.org/10.1556/9789630598033)
- Kiefer Ferenc (szerk.): Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2018. (online megjelenés éve) ISBN 978 963 454 053 3 DOI: [10.1556/9789634540533](https://doi.org/10.1556/9789634540533)
- Kiss Gábor, Kohári Anna: Nyelvészeti kyszótár. Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2019. ISBN 978 963 7094 13 2
- Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás elméletébe. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006. ISBN 963 8591269
- Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás gyakorlatába. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2018. ISBN 978 963 454 194 3 DOI: [10.1556/9789634541943](https://doi.org/10.1556/9789634541943)
- Kövecses Zoltán, Benczes Réka: Kognitív nyelvészet. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2010 ISBN 978 963 05 9734 0
- Krékits József, Jászay László: Szláv igeaspektus különös tekintettel az orosz nyelvre. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2008. ISBN 978 963 05 8654 2
- Kugler Nóra: Mondattan // Magyar nyelvőr. 1999. január–március. ISSN 1585-4515 URL: <http://nyelvor.c3.hu/period/1231/123108.htm>
- Kugler Nóra, Tolcsvai Nagy Gábor: Nyelvi fogalmak kyszótára. Budapest: Korona Kiadó, 2003. ISBN 9639191620
- Magyar értelmező kéziszótár I–II. Szerk.: Juhász J., Szőke I., O. Nagy G., Kovalovszky M. Budapest, 1992. ISBN 963 05 6212 X

- A magyar nyelv nagyszótára. Főszerk.: Ittész Nóra. – Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006–. URL: <https://nagyszotar.nyttud.hu/index.html>
- Porkoláb Ádám, Fekete Tamás: Magya–angol nyelvészeti szakszótár Pécs, 2021. ISBN 978-615-01-1074-5
- Salga Attila: Orosz–magyar nyelvészeti terminológiai szótár. Budapest: Tankönyvkiadó, 1975.
- Salga Attila: Orosz nyelvészeti kislexikon. Debrecen: KLTE BTK, 1993.
- Szathmári István: Stilisztikai lexikon A magyar nyelv kézikönyvei sorozat 7. tagja. Budapest:Tinta Könyvkiadó. Első kiadás: 2004. ISBN 963 9372 99 3
- Szathmári István: Stílus eszközök és alakzatok kislexikona. Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2010 URL: <https://regi.tankonyvtar.hu> ISBN 978 963 9902 619
- Szépe Judit: A jelentéstan alapfogalmai. Kézirat gyanánt URL: <https://docplayer.hu/110520145-A-jelentestan-alapfogalmai.html>
- Szirmai Mónika: Bevezetés a korpusz nyelvészetbe. Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2005. ISSN 1419-6603 ISBN 963 7094 42 3
- Алексеева И.С. Введение в переводоведение: Учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2004. ISBN 5-8465-0101-X, ISBN 5-7695-1542-2
- Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Советская энциклопедия, 1969.
- Венгерско-русский словарь: 40 000 слов / Под общей ред. Л. Гальди. 2-е изд., стереотип. - Москва; Будапешт: «Русский язык»; Издательство Академии наук Венгрии, 1987.
- Жеребило Т.В. Словарь лингвистических терминов. Назрань: ООО «Пилигрим», 2010. ISBN 978-5-98993-133-0

- Копотев М. Введение в корпусную лингвистику. Прага: Animedia Company, 2014. ISBN: 978-80-7499-067-0
- Кронгауз М.А. Семантика. Москва: Изд-во РГГУ, 2005 ISBN 5-7695-2016-7
- Лингвистический энциклопедический словарь / Под ред. В.Н. Ярцевой. Москва: Советская энциклопедия, 1990. ISBN 5-85270-031-2
- Маслова В. А. Когнитивная лингвистика: Учебное пособие. Минск: ТетраСистемс, 2004. ISBN 985 470 1654.
- Пете И. Морфология русского языка в сравнении с венгерским. Будапешт: Танкёньвкиадо, 1988 ISBN 963 18 1306 1
- Пете И. Синтаксис русского языка для венгерских студентов-русистов. Будапешт: Танкёньвкиадо, 1991. ISBN 963-18-3115-9
- Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. Москва: Просвещение, 1985.
- Русская грамматика. Т.1. Фонетика. Словообразование. Морфология. Москва: Наука, 1980.
- Русская грамматика. Т.2. Синтаксис. Москва: Наука, 1980.

Melléklet I.

Приложение I.

Аз orosz nyelvészeti szakirodalomban használt rövidítések jegyzéke

Список условных сокращений, принятых в лингвистической литературе на русском языке

<i>англ.</i>	английский	angol
<i>аор.</i>	аорист	aorisztosz
<i>безл.</i>	безличный	személytelen
<i>бран.</i>	бранное	káromkodás
<i>буд.</i>	будущее время	jövő idő
<i>вводн. сл.</i>	вводное слово	közbevetett szó
<i>в знач. сказ.</i>	в значении сказуемого	állítmányként
<i>вин.</i>	винительный падеж	tárgyeset
<i>вм.</i>	вместо	vmi helyett
<i>возвр.</i>	возвратный (глагол, местоимение)	visszaható (ige, névmás)
<i>вопр., вопросит.</i>	вопросительный	kérdő
<i>вр.</i>	время	idő
<i>гл., глаг.</i>	глагол	ige
<i>грам.</i>	грамматика	nyelvtan
<i>греч.</i>	греческий	görög
<i>груб.</i>	грубое слово, выражение	durva, közönséges szó, kifejezés
<i>дат.</i>	дательный падеж	részeshatározós eset
<i>деепр.</i>	деепричастие	határozói igenév
<i>дет., детск.</i>	слово из языка детей	gyermeknyelvből
<i>диал.</i>	диалектизм	dialektizmus
<i>дв.</i>	двойственное число	duális, kettős

		szám
<i>действ.</i>	действительный (залог)	cselekvő alak
<i>доп.</i>	дополнение	tárgy
<i>др.</i>	другой, другие; другое	más(ok)
<i>др.-русс.</i>	древнерусский	óorosz
<i>ед.</i>	единственное число	egyes szám
<i>ж</i>	женский род	nőnem
<i>жарг.</i>	жаргонизм	zsargonszó
<i>зват.</i>	звательная форма	vokatívusz
<i>звукоподр.</i>	звукоподражание, звукоподражательный	hangutánzó szó
<i>знач.</i>	значение	jelentés
<i>изъясн.</i>	изъяснительный	tárgyi, magyarázó
<i>и.-е.</i>	индоевропейский; индоевропейские языки	indoeurópai; indoeurópai nyelvek
<i>им.</i>	именительный падеж	alanyeset
<i>инф.</i>	инфинитив	főnévi igenév
<i>ирон.</i>	ироническое	gúnyos
<i>книжн.</i>	книжное, книжного стиля	írott nyelvi (szó, kifejezés)
<i>колич.</i>	количественное числительное	tőszámnév
<i>косв.</i>	косвенный падеж	függő eset
<i>кратк., кр. ф.</i>	краткая форма прилагательного	rövid alakú melléknév
<i>л.</i>	лицо (глагола)	személy
<i>-л.</i>	-либо	bár-, vala-
<i>ласк.</i>	ласкательное	becéző
<i>лат.</i>	латинский	latin
<i>лингв.</i>	лингвистика	nyelvészet, nyelvtudomány
<i>личн.</i>	личная форма глагола;	ige személyragos

	личное местоимение	alakja; személyes névmás
<i>м</i>	мужской род	hímnem
<i>м.б.</i>	может быть	lehet
<i>межд.</i>	междометие	indulatszó
<i>мест.</i>	местоимение	névmás
<i>местн.</i>	местный падеж	lokatívusz
<i>мн.</i>	множественное число	többes szám
<i>многокр.</i>	многократный	többszöri
<i>-н.</i>	-нибудь	bár-, vala-
<i>назв.</i>	название	megnevezés
<i>накл.</i>	наклонение	igemód
<i>нареч.</i>	наречие	határozószó
<i>наст.</i>	настоящее время	jelen idő
<i>неизм.</i>	неизменяемый	ragozhatatlan
<i>нем.</i>	немецкий	német
<i>неодобр.</i>	неодобрительное	rosszalló
<i>неодуш.</i>	неодушевлённое	élettelen
<i>неопр.</i>	неопределённый	határozatlan
<i>нескл.</i>	несклоняемый	nem ragozható
<i>несов.</i>	несовершенный вид	folyamatos igeszemlélet
<i>обл.</i>	областное слово	tájszó
<i>общеслав.</i>	общеславянский	összláv
<i>однокр.</i>	однократный	egyszeri
<i>одуш.</i>	одушевлённое	élőlény
<i>определит.</i>	определительное	jelzős
<i>относит.</i>	относительное	vonatkozó
<i>отриц.</i>	отрицание	tagadás
<i>офиц.</i>	официальное	hivatalos (stílusban)
<i>п.</i>	падеж	eset
<i>перен.</i>	переносное значение	átvitt értelemben
<i>перф.</i>	перфект	perfektum
<i>пов.</i>	повелительное	felszólító mód

	наклонение	
<i>погов.</i>	поговорка	szólás
<i>подл.</i>	подлежащее	alany
<i>полн., полн. ф.</i>	полная форма прилагательного	teljes alakú melléknév
<i>порядк.</i>	порядковое числительное	sorszámnev
<i>посл.</i>	пословица	közmondás
<i>поэт.</i>	поэтическое слово	költői szó, kifejezés
<i>прасл.</i>	праславянский	összláv
<i>превосх. ст.</i>	превосходная степень	felsőfok
<i>предл.</i>	предложный падеж	előjárós eset
<i>презр.</i>	презрительное	lenéző
<i>пренебр.</i>	пренебрежительное	rosszalló értelemben
<i>прил.</i>	прилагательное	melléknév
<i>притяж.</i>	притяжательное	birtokos alak (<i>névmás, melléknév</i>)
<i>прич.</i>	причастие	melléknévi igenév
<i>прост.</i>	просторечие	népies szó, kifejezés
<i>противит.</i>	противительный	ellentétes
<i>проф.</i>	профессиональное слово	műszó, szakszó
<i>прош.</i>	прошедшее время	múlt idő
<i>прям.</i>	прямое значение	konkrét értelemben
<i>р.</i>	род	nem
<i>разг.</i>	разговорное	bizalmas, hétköznapi
<i>разд., разделит.</i>	разделительный	választó (kötőszó);

		elválasztó
<i>редк.</i>	редко встречающееся слово	ritka szó
<i>род.</i>	родительный падеж	birtokos eset
<i>русск.</i>	русский	orosz
<i>с, ср.</i>	средний род	semlegesnem
<i>сказ.</i>	сказуемое	állítmány
<i>слав.</i>	славянский	szláv
<i>см.</i>	смотри	lásd
<i>соб.</i>	собственное имя	tulajdonnév
<i>соби́р.</i>	собирательное существительное	gyűjtőnév
<i>сов.</i>	совершенный вид	befejezett szemléletű ige
<i>совр.</i>	современный	mai
<i>соед.</i>	соединительный союз	kapcsolatos kötőszó
<i>сочет.</i>	сочетание	szókapcsolat
<i>союзн.сл.</i>	союзное слово	névmási kötőszó
<i>спец.</i>	специальное	speciális
<i>ср.</i>	сравни	vesd össze
<i>сравн.ст.</i>	сравнительная степень	középfok
<i>сравнит.</i>	сравнительный союз	összehasonlító kötőszó
<i>страд.</i>	страдательный (залог)	szenvedő alak
<i>ст.-сл.</i>	старославянский	ószláv
<i>суф.</i>	суффикс	képző
<i>сущ.</i>	существительное	főnév
<i>тв., твор.</i>	творительный падеж	eszközhatározós eset
<i>увелич.</i>	увеличительное	nagyító
<i>удар.</i>	ударение, ударный	hangsúly, hangsúlyos
<i>указ., указат.</i>	указательное местоимение, наречие	mutató névmás, határozószó

<i>уменьш.</i>	уменьшительное	kicsinyítő
<i>унич.</i>	уничижительное	lenéző
<i>употр.</i>	употребляется	használatos, használható
<i>усилит.</i>	усилительное	nyomósító
<i>усл., условн.</i>	условное	feltételes
<i>устар.</i>	устаревшее	elavult szó, kifejezés
<i>уступ.</i>	уступительный	megengedő
<i>утверд.</i>	утвердительный	állító
<i>ф.</i>	форма	alak
<i>фольк.</i>	фольклор	népköltészet
<i>фр.</i>	французский	francia
<i>ц.-сл., церк.-слав.</i>	церковно-славянский язык	egyházi szláv
<i>ч.</i>	число	szám
<i>част.</i>	частица	módosítószó
<i>числ., числит.</i>	числительное	számnév
<i>шутл.</i>	шутливое	tréfás

Melléklet II.
Приложение II.
A magyar nyelv esetei
Названия падежей венгерского языка

nominativus	-	номинатив/ именительный
accusativus	-t	аккузатив/ винительный
genitivus	-nak/-nek	генитив/ родительный
inessivus	-ban/-ben	инессив/ внутренне-местный падеж нахождения
illativus	-ba/-be	иллатив/ внутренне-местный падеж вхождения, направления
elativus	-ból/-ből	элатив/ исходный, движение изнутри наружу
superessivus	-n/-on/-en	суперессив/ верхненаходящийся
delativus	-ról/-ről	делатив/ верхнеотдалительный
sublatus	-ra/-re	сублатив/ верхнеприблизительный
adessivus	-nál/-nél	адессив/ околонаходящийся
ablativus	-tól/-től	аблатив/ внешне-местный отделительный
allativus	-hoz/-hez/-höz	аллатив/ падеж приближения
terminativus	-ig	терминатив/ предельный
dativus	-nak/-nek	датив/ дательный
translativus-factivus	-vá/-vé	транслатив-фактив/ превратительный, преобразовательный
instrumentalis-comitativus	-val/-vel	инструменталис-комитатив/ совместно-орудийный
causalis-finalis	-ért	каузалис-финалис/ причинно-целевой
distributivus	-nként	дистрибутив/

		распределительный
sociativus	-stul/-stül	социатив/ совместный
temporalis	-kor	темпоралис/ временной
distributivus- temporalis	-nta/-nte	дистрибутив-темпоралис/ временно- распределительный
locativus	-t, -tt	локатив/ местный
essivus- formalis	-ul/-ül	эссив-формалис/ изобразительный
formativus	-ként	форматив/ изобразительный